

ARCHIVE COPY

P 2 En 1

MSG NO: 930702-451

DISTRIBUTION STATUS AT: 1993-07-02-18.28

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

UD/INFO

DISTRIBUTED

1993-07-02-16.37

UD/INFO

DISTRIBUTED

1993-07-02-16.37

UD/VAKTHAVANDE

DISTRIBUTED

1993-07-02-18.28

FROM: PAPERREADER3

POSTED TIME: 1993-07-02-16.36

MSG NO: 930702-451

=LIST

UD/INFO

UD/INFO

+

Info, Landorf, lj
Tel tit 114 U 93-07-05

AMBASSADEN CARACAS 1993-07-01

UD STOCKHOLM

121. ✓ FOER INFORMATIONSBYRAAN RE RAOUL WALLENBERG.

JAG HAR BLIVIT INBJUDEN ATT TALA OM WALLENBERG INFOER CARACAS
ROTARYKLUBB DEN 28 JULI. EN AV DELTAGARNA VAR MED 1944 OCH BLEV
RAEDDAD AV WALLENBERG, VILKET STAELLER EXTRA KRAV PAA HISTORISK
PRECISION. HAR NI NAAGOT BRA MATERIAL SOM JAG KAN FAA I TID
TILL FOEREDRAGET?

LANDELIUS

AMBASSADEN CARACAS KL 17.05/PL

TELEX

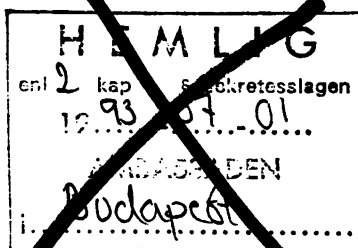
SWEDISH EMBASSY
BUDAPEST

1993-07-01

UD/Pol 1:1/Lage Olson/um
1993-07-06

10:40
+ bilaga t Prof. Marvin W. markinen

Dep of Biochemistry Departementsrådet
University Chicago Hans Magnusson
Pol 1:1

UTRIKESDEPARTEMENTET

182/001

INKÖM UD		
1993 -07- 02		
Avd 1	Gr 2	Mål Eu ¹

HEMLIG

Wallenbergärendet: Langfelder
Miso 25 U 1993-06-18
(1 bil.)

Broder,

På begäran i meddelande i särskild ordning får jag härmed översända ett kort curriculum vitae för Vilmos Langfelder.

Ambassaden har fått hjälp med dess sammanställande av Peter Bajtay, vilken inhämtat sakuppgifterna genom samtal med Langfelders familj i Budapest.

Med hjärtliga hälsningar,
Sten Strömholm

Sten Strömholm

Postal address

Address

Telephone

Telefax

Telegram

Telex

P. O. B. 28.
1440 Budapest 70.

Ajtósi Dürer sor 27 A
BUDAPEST

268 0804

268 0807

Svensk
Budapest

225647

P 2 En'

A SHORT C.V. OF VILMOS LANGFELDER

Date of birth: April 5, 1912

Place of birth: Budapest

Fathers name: Karoly Langfelder

Mothers name: Jozefa Hertzka

Education: - Piarist Secondary School
(Budapest, 1930)

- Technical University
(Budapest, 1935 ?)

Profession: mechanical engineer

Adress: Budapest VI., Andrássy út 36.

Family status: single

Length: 172 cm,

Hair: blond

Eyes: blue

Date of getting Schutzpass: August
20, 1944

(before that labour service as Jew)

Probably already after August 20 he
became the driver of Raoul Wallenberg at
the Swedish Legation.

Date of disappearance: 16 January, 1945

SVERIGES AMBASSAD

MOSKVA

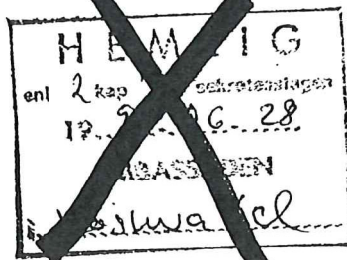
handl: aambs Björn Lyrvall

1993-06-28

Nr 125 ✓

UTRIKESDEPARTEMENTET

LO:Xi

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1993-07-02		
AVD p	GR 2	MAL 1 E4

Pol 1:1/Ambr Lage Olson/um
1993-07-05

Delgives: Kabs

Polch

Bertelman, Pol 1

Magnusson, Pol 1:1

Olson, Pol 1:1

Carl Persson (2 bil)

von Dardel

Wallenberg-föreningen

SB/Hafström

Exp 1993-07-07/um

Arne S. Lundberg

Hallqvist, Kiev

Rabow, Pol 1:1

Exp 1993-07-08 UM

Härmed insändes protokoll från det åttonde mötet av den rysk-svenska arbetsgruppen i RW-ärendet, vilket hölls i Stockholm den 16 juni 1993.

Kortfattad "minneslista" över några av de under mötet nämnda utestående frågorna biläggs.

Kopior av vid mötet överlämnade ryska dokument finns redan på departementet, varför de inte bifogas till protokollet.

J-O Dahlstein

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA
handl: Björn Lyrvall

P 2 En
PROMEMORIA

1993-06-28

Utestående frågor i RW-ärendet

Följande utgör en "minneslista" över några av de under det åttonde arbetsgruppsmötet nämnda utestående frågorna i RW-ärendet;

- **Bruggers** förflyttningar i fängelserna skulle studeras närmare (Nikisjkin, protokollet sid 6).
- Förekomsten av en **svensk medborgare** i Vladimirfängelset borde undersökas av Nikisjkin, ansåg Vinogradov (sid 7).
- **Makinens PM** om arbetet i Vladimirfängelset efterlystes av Vinogradov (sid 7).
- Dokumenten rörande **ambassadrådet Jerzjins** samtal med en finsk kollega i Ankara ska överlämnas av ryska sidan (Sokolov, sid 10).
- Rysk uppteckning från **Tarabrins** samtal med **Lundberg** ska eftersökas (Sokolov, sid 15).
- Försöken att få del av **Semjonovs** memoarer ska fortsätta (Sokolov, sid 16).
- Förekomst av uppgifter om **konvojansvarig för Rödel** ska kontrolleras, liksom om ev. ytterligare **sjukrapport** (Vinogradov, sid 18 och 19).
- **Jämförelseanalys** av alla befintliga fängelsejournaler rörande medfångar till RW utförs och Magnusson påminner om intresset för förteckning över samtliga förhör som hölls med medfångar 1945-50, samt av intressanta förhållanden (Vinogradov, sid 20).

- Eventuellt ska **ny förfrågan om Molotovarkivet** göras till presidentarkivet (Sokolov, sid 23).
- Frågan om upprättande av "**premierfond**" för viktiga intervju- och dokumentuppgifter ska övervägas (Magnusson och von Dardel, sid 28).
- Behovet av **befrielse från tystnadsplikt** genom brev från högre nivå (Arzjannikov och Kozlov, sid 29).
- Ytterligare information om **Klassen samt två polska officerare** efterfrågades av Nikisjkin (sid 31).
- **Medicinska journaler** i Lefortovo och Butyrka eftersöks (Ziborov/Vinogradov, sid 36).
- **Expertkontroll av åldern på bläcket** som använts vid överstrykningarna i förhörsböckerna (Arzjannikov till Vinogradov, sid 37).
- **Observatör från SVR** (von Dardel till Sokolov, sid 38).
- "**Täcknamnet**" **Franz Jakovlevitj Berngard** samt översten **Klimov** (Magnusson, sid 40 och 41).
- Förekomsten av en **intern CK-utredning 1988** (Magnusson, sid 40).

Björn Lyrvall

SVERIGES AMBASSAD

MOSKVA

Handläggare: Björn Lyrvall/cl

PROMEMORIA

1993-06-21

H E M L I G 2:1

Rysk-svenskt arbetsgruppsmöte i RW-ärendet

Det åttonde rysk-svenska arbetsgruppsmötet i RW-ärendet hölls den 16 juni 1993 i Stockholm. Delegationerna enligt bilaga 1 och 2.

Magnusson hälsade välkommen till det andra mötet i Stockholm och presenterade vid sidan av de välkända deltagarna på svensk sida också förre kabinettssekreteraren Arne Lundberg som handlade RW-ärendet under ett intensivt skede på 50-talet, samt UD-tjänstemännen Lage Olsson och Susanna Rabow.

En hel del arbete hade uträttats på båda sidor även om det fanns brist på resurser och trots att stora politiska förändringar ägt rum i Ryssland. I någon bemärkelse bedrevs en kapplöpning med tiden vilket inte minst bekräftades av att några intressanta personer avlidit under de senaste åren. Å andra

sidan var det också en fördel att arbetet bedrevs grundligt och att det dragit ut på tiden: genom att man inte gav upp i första taget kunde nya intressanta spår nu följas upp.

Vad gällde arkiven kunde till en början sägas att en del information erhållits om vilka arkiv som gått igenom men fortfarande fanns behov av att klargöra systematiken vid arkivarbetet - ibland var det uppenbarligen svårt att veta var man skulle söka eftersom material återfunnits på oväntade platser. På svensk sida hade gjorts en sammanställning av samtliga erhållna dokument och arbetet med en redovisning över utfört arbete fortsatte.

Sokolov tackade för inbjudan till Stockholm och önskade börja med de utestående frågorna. De senaste förfrågningarna kom per brev av den 4 juni.

Sedan föregående möte hade ett betydande arbete utförts och en del nya dokument påträffats. Också personer som haft med RW att göra hade identifierats och intervjuats.

Till experten Galitskij hade uppdragits att förbereda en redovisning av utfört arbete i enlighet med det koncept som den svenska sidan presenterat. Ännu kunde detta material inte redovisas eftersom det ytterligare måste bearbetas.

Vad gällde arkivfrågorna kunde officiellt redovisas att den ryska sidan nyligen från svenska utrikesdepartementet erhållit 49 volymer dokument rörande Wallenbergärendet. Ett stort tack fick framföras för materialet som skulle ge de ryska

forskarna en unik möjlighet att studera detta ärende utan att resa till Sverige, Ungern, USA eller andra länder. Materialet skulle utan tvekan ge underlag till mer än en doktorsavhandling. Gruppen måste visserligen ägna sig åt saken och få klarhet i hur RW avlidit men man fick ej förbise det historiska och vetenskapliga värdet av handlingarna som överlämnats till den ryska sidan. RW-fallet hade ju fått stor internationell uppmärksamhet och dokumentgåvan borde ges massmedial uppmärksamhet.

Sokolov övergick till frågeställningarna i ambassadbrevet av den 4 juni.

Fråga 1: Inrikesministeriet hade arbetat med frågan och Nikisjkin hade givit följande information:
Semjon Levanovitj Gogoberidze föddes år 1900 i Georgien och dömdes av NKVD:s särskilda möte den 30 september 1944 till 25 års fängelse. I oktober 1944 flyttades han till Vladimir varifrån han släpptes den 6 september 1967 efter avtjänat straff. I Gogoberidzes akt fanns inget om RW.

Vinogradov tillade att Gogoberidze dömts för spionage när han befann sig i Sovjetunionen illegalt och arresterades vid försök att ta sig över gränsen till Turkiet. I den akt som förvarades i MB fanns inget om RW.

Också rörande Brugger fanns information i säkerhetsministeriets centrala arkiv: Mak Emil Brugger född 1903 i Bern, arbetade i Wien efter kriget som mekaniker samt för amerikanska

underrättelsetjänsten CIC. Han arresterades den 27 februari 1948 anklagad för spionage och dömdes av en militärtribunal från den centrala sovjetiska gruppen stridskrafter den 27 juli 1948 till 25 års fängelse vilka han avtjänade i Vladimir. Den 29 juli 1958 frigavs han genom en förordning från Högsta Sovjet och den 6 september 1958 överlämnades han till schweiziska myndigheter i Bern. I Bruggers akt fanns inget om RW.

Makinen noterade uppgiften om att inget fanns om RW i dessa personers dossier. Enligt vad som var bekant från dokument i utrikesdepartementet skulle inget direkt finnas om RW i dessa akter men Gogoberidze satt 1956-57 i samma cell som två tyskar och sade att en svensk var placerad i korpus 2. Skulle sådan information kunna återfinnas i akten? En rapport om Gogoberidze hade i augusti 1990 av Makinen sänts till Martin Hallqvist på svenska UD, och förhoppningsvis hade denna vidarebefordrats till den ryska sidan.

Brugger hade knackningskontakt med en person i korpus 2 som sade sig komma från den svenska ambassaden i Budapest. De informationer som Brugger senare lämnat hade kunnat kontrolleras vid den internationella kommissionens besök i Vladimirlängelset.

Det viktiga var ej om det fanns någon direkt information om RW i akterna - det kunde man ej förvänta sig - utan istället måste klargöras varför information om en svensk fanns i Vladimir vid det tillfället.

Sokolov påpekade att det stod klart att RW befunnit sig i Lefortovo och Lubjanka och detta hade bekräftats genom arkivdokument ej bara genom vittnesmål från fångar.

Nikisjkin förklarade att MVD analyserat akterna rörande några fångar som suttit i Lefortovo och Lubjanka för att visa hur dessa kunde ha fått kännedom om RW:s vistelse där. Ett exempel var Ernst Kraft född 1885, konteramiral, arresterad 1945 i Berlin av Smersj vid första ukrainska fronten. Först satt Kraft i Lubjanka och fördes den 18 april 1945 till Lefortovo där han till den 30 april 1945 hölls i cell 65. Till den 23 juli 1947 satt han därefter i cell 105 och till den 13 augusti 1947 i box nr 3, varefter han till den 24 februari 1948 förvarades i cell 211. Till den 5 april 1949 satt han i cell 74 och därefter i cell 150.

Av fängelseakten framgick att Kraft i cellerna 105, 74 och 150 under olika perioder suttit med Langfelder, Rodde respektive Stagel.

Den 15 augusti 1951 dömdes Kraft av det särskilda mötet till 25 års fängelse och sändes till Vladimirfängelset där han satt fängslad från den 14 september 1951 till den 25 juli 1954 då han avled.

Genom denna analys kunde slutsatsen dras att personer i Vladimirfängelset kunnat få information om en svensk i ett annat fängelse. Av nu studerad information kunde dock fortfarande ej dras slutsatsen att RW befunnit sig i några andra fängelser än Lefortovo och Lubjanka.

Makinen noterade att Kraft var en av dem som förhörts i juli 1947 efter den 17/7. Vad handlade detta förhör om?

Nikisjkin sade sig bara ha tillgång till fängelseakten medan förhören återgavs i utredningsakten som kanske förvarades i säkerhetsministeriet.

Makinen påpekade att Kraft var en viktig fånge eftersom han suttit tillsammans med Langfelder. Också Stangel som förhörts i juli var viktig.

Men det fanns också andra källor än Kraft, Brugger hade t ex knackat med just en svensk diplomat från Budapest och så länge det ej fanns en klar bild rörande RWS öde måste sökningen fortsätta.

Nikisjkin framhöll att MVD-analysen rörande Gogoberidze och Kraft visade att man studerade frågan från alla synvinklar. Också Brugger skulle undersökas på samma sätt.

Vinogradov sade att den enklaste analysen var att titta i dossier och se om RW nämndes - för att besvara Makinens fråga måste man eftersöka en svensk medborgare som fanns i Vladimirfängelset men från genomgång av kartoteket i Vladimir visste man att ingen svensk medborgare varit fängslad där. Kanske fanns Thomsen-Krisko där men det återstod att se.

Samtidigt infann sig den enkla frågan varför Brugger inte, visste namnet på den person han knackat med. Utbyte av namn var ju det första man gjorde vid en bekantskap och sådan var erfarenheten från

Lefortovo. När det gällde Vladimirspåret förekom en mytisk person från svenska ambassaden i Budapest, som inte meddelade sitt namn trots att RW, som vi visste, inte dolde sitt namn vid kontakterna. Nikisjkin borde uppdras att söka reda på uppgifter om någon svensk medborgare i Vladimir. Det vore också intressant att erhålla den information som Makinen överlämnat till Martin Hallqvist.

Makinen sade sig förstå problemet samt att han själv övervägt att den okände personen var Thomsen-Krisko. Men från kartotekskorten gick ej att dra den slutsatsen.

Syftet med kommentaren var att framhäva betydelsen av så stor noggrannhet som möjligt. Att ingen direkt information fanns om RW i Vladimir betydde inte att han inte var där. Ännu återstod också att erhålla material om RWs vistelse i Lubjanka, men där hade dokument förstörts.

Magnusson sammanfattade att man hade ett begränsat antal handlingsvägar, 1) en kontroll av registerkort där RWs namn teoretiskt kunde ha tagits bort, 2) att RW registrerats under nummer eller annat namn. Vad gällde nummerfångarna hade en del information kommit fram men såvitt bekant återstod tre stycken att namnge varav ingen emellertid var svensk, men en ungrare. 3) att utfråga medarbetare i fängelset och visa RWs fotografi. Det var inte känt om Butova fått se ett fotografi på RW.

Här fick nu överlämnas en sammanfattning av vittnesmål rörande Vladimirspåret - den var ej

fullständig och materialet hade hämtats från de redan överlämnade volymerna, men det utgjorde en kort resumé.

von Dardel framhöll att det var ett komplicerat problem att utreda vad som hänt i ett stort fängelse som Vladimir och i synnerhet vem som suttit i olika celler. Någon fullständig information fanns inte - av c:a 100 000 registerkort hade c:a 1500 kopierats men förmodligen rörande den mest intressanta kategorien - alla utlännningar, alla personer födda 1912 osv. Det var beklagligt att motsvarande kartotek för Lubjanka och Lefortovo ej fanns kvar. Det vore intressant om sådana kort återfanns.

Sokolov sammanfattade att någorlunda klar information redovisats om Gogoberidze och Brugger samt att sökningen skulle koncentreras på konkreta uppgifter och dessa pekade på två Moskvafängelser - Lefortovo och Lubjanka.

RW var bland de viktigaste fångarna vilket också bekräftades av de senaste samtalen i intervjugruppen och beslut rörande sådana viktiga fångar fattades på högsta nivå. Det föreföll t ex ej vara möjligt för Abakumov att fatta sådana beslut själv.

I detta sammanhang uppkom frågan om de schweiziska diplomaterna, vilka arresterats i mars 1945. Historien utgjorde en intressant jämförelse och undersökningen i MID-arkivet hade givit flera intressanta upptäckter. Av fyra till fem dokument framgick;

- den schweiziska sidans förfrågan

- vice utrikesminister Dekanosovs rapport till Merkulov, säkerhetsministern.

- Abakumovs rapport till Molotov den 7 december 1945 med en särskilt intressant fras: "jag får rapportera att schweizarna Feller och Meyer i enlighet med kamrat Stalins förordning verkligen anhållits i staden Budapest av Smersj den 4 mars 1945". Det visade att även de ej särskilt högt rankade schweiziska diplomaterna arresterats på direkt uppdrag av Stalin. Man kunde också lita på innehållet i dokumentet eftersom Molotov på den tiden stod Stalin mycket nära. En annan fras i Abakumovs brev; "både Feller och Meyer påstår att de ej haft politiska uppgifter och heller ej sysslat med underrättelseverksamhet". Av frasen kan slutsatsen dras att Abakumov positivt redovisade att schweizarna ej sysslat med underrättelsetjänst.

- ett dokument från den 27 januari 1946 visade att båda schweizarna överlämnats till regeringsrepresentanten i Berlin, major Disbach.

Besluten hade alltså fattats på högsta nivå och det kunde inte uteslutas att RW misslyckats att ge en sådan förklaring till sin verksamhet som de schweiziska diplomaterna.

Från f.d. MVD-medarbetaren Dimitrievs sökning och samtal med militärer framgick att sovjetmyndigheterna gjorde aktiva försök att återfinna RW för att hjälpa honom. I ett brev från majoren Golub framgick att denne var missnöjd med

hur hans arbete värderats, att han uppdragits att söka efter RW och att det ej var någon slump att det gick tre dagar från instruktionen om arrest till arresteringen den 17 januari.

Ännu var det en gåta vad som hänt med RW efter ankomsten till Moskva och varför han ej förhördes oftare. Detta måste utredas ytterligare och här krävdes ansträngningar från båda sidor.

Ibland gjordes också fynd i oväntade fonder. På grundval av svenska uppgifter hade t ex påträffats information om mötet i Turkiet mellan en finsk diplomat och ambassadrådet Jerzjin varvid RW-frågan berörts. Härom fanns två uppteckningar men inget nytt i sak eftersom Jerzjin inte var insatt i frågan.

Magnusson delade uppfattningen om svårigheten att veta var dokument skulle eftersökas. Innan Vladimirspåret lades åt sidan borde här ännu en gång understrykas vikten av att ta hänsyn till de uttalade synpunkterna.

Vad gällde de schweiziska diplomaterna föreföll materialet mycket intressant och det visade svart på vitt att sådana personers öde avgjordes på högsta nivå. Samtidigt fanns avgörande skillnader mellan dessa diplomater och RW - en var att MID tycktes helt informerad i en tidig fas rörande schweizarna medan MID i RW-fallet först två år senare fick bekräftelse på att RW befann sig i Sovjetunionen. Samtidigt kunde pekats på den viktiga omständigheten att RW förhörts mycket sällan - två gånger under hela 1945, vilket kunde tyda på att det fanns särskilda avsikter rörande honom.

Lundberg sade att det var viktigt att veta vilken nivå som ärendet handlagts på och när Stalin kom in i bilden. När Lundberg själv börjat med ärendet fanns inga bevis på att RW befann sig i Moskva, men man misstänkte det. På svensk sida funderade man på skälen. Från samtalen med andra legationsmedarbetare framgick att RW misstänkts för spioneri - detta uttrycktes vagt och det var oklart om ryssarna avsåg spioneri för tyskarna eller amerikanarna. Men hur såg man på frågan på sovjetisk sida: 5000 skyddspass hade utfärdats och minst 20 000 judar befann sig i svenskhusen. Säkerhetstjänsten kunde ha haft sina agenter i staden före Budapest fall och när de sovjetiska trupperna gick in i Budapest måste de genast ha träffat människor som kände till skyddspassen och svenskhusen. Denna situation hade Smersj ej stött på tidigare - den var mycket märklig - och säkerligen hade detta föranlett en rapport till högsta nivå i hierarkin helt oberoende av RWS person.

Förmodligen var det viktigt att ej fixera sig vid person och detaljer utan att försöka förstå att personer som handlägger denna typ av ärenden skapar sig en egen uppfattning om läget i sin helhet även om de ej skriver ner det på papper. Smersj organiserades 1943 inom KGB underställdes senare Stalins försvarsråd, som också hade andra namn. Denna organisation hade enligt amerikansk forskare sex medlemmar, förutom Stalin också Beria, Bulganin och Molotov. Eftersom Bulganin var en gammal tjekest och Abakumov vice försvarsminister kunde Abakumov vända sig direkt till Bulganin.

Chrustjov sade om Leningradaffären att "Stalin var dirigent och Beria förste violinist". Abakumov hade kontrollen över åklagarämbetet och avlade ej rapport för Stalin utan att först ha kontrollerat med Beria. Abakumov kunde knappast ha blivit säkerhetsminister utan Berias förslag.

RW-ärendet kom till Stalins krigskabinett genom Bulganin och kabinettet kunde kanske betraktas som en elit inom politbyrån. Smersj var underställt krigskabinettet, skyldigt att rapportera till Stalin och eftersom situationen i sig själv var så intressant i Budapest måste en rapport ha nått dit. En av informationerna kan ha varit att den svenska missionen försummat sitt skyddsmaktsuppdrag för Sovjetunionen. Kanske fanns någon korrespondens om detta i MIDs arkiv.

Krigskabinettet möttes också vid långa middagar hos Stalin till sent på nätterna och hade säkert tillfälle att där diskutera detta ämne och de många svenska demarcherna. Det kan ej ha varit så att Molotov undanhölls informationen och ej misstänkte KGB.

Vid det sovjetiska svaret 1957 sade Lundberg internt till UD-tjänstemän att det var märkligt att den sovjetiska sidan skyllde på Abakumov och inte på Stalin eller Beria. Detta var ju efter Chrustjovs hemliga tal vid den 20:e partikongressen. Kanske hade någon i ledningen något med i byken. Det var nu fastställt att Bulganin och säkert Molotov var med från början och dessa personer samt Serov utformade svaret - Sjepilov var också med men med mindre roll.

Serov var Chrustjovs man och det var ej bekant när Chrustjov kom in i bilden men kanske kunde man ha förväntat sig större öppenhet från honom. RW var dock säkert en obetydlig fråga för Chrustjov. Molotov var i detta skeende hans fiende och Chrustjov hade inget skäl att ta strid i denna fråga - några månader senare sändes dock Molotov till Mongoliet och Bulganin i pension.

Att osäkerhet rådde på sovjetisk sida visades bl a i Wien när Lundberg under en mottagning vid Molotovs besök i samband med undertecknandet av det sovjetisk-österrikiska fredsfördraget kontaktades av den sovjetiske diplomaten Tarabrin vilken han kände väl från Stockholm och uppfattade som KGB-man. Tarabrin frågade vad som kunde göras åt RW-fallet varvid Lundberg redovisade ståndpunkten att det var meningslöst att fortsätta neka eftersom det på svensk sida fanns hundra procent säkra uppgifter om att RW häktats av KGB och funnits i olika fängelser i Moskva. Det fanns ingen annan utväg ur detta dilemma som Moskva satt sig i.

Såväl Tarabrin som Rodionov från samtalet med Undén 1952 måste ha insett att den svenska sidan ej skulle ha varit så övertygade om den ej haft säkra upplysningar. Nu framgick att Rodionov ej korrekt rapporterat samtalet med Undén. Det vore intressant att se hur Tarabrin rapporterat sitt samtal med Lundberg i Wien.

Magnusson tackade för den intressanta genomgången.

Sokolov välkomnade också dessa viktiga historiska aspekter men noterade att vissa frågor kanske tedde

sig enklare på rysk än svensk sida. Försvarsrådet bildades 1941 med Stalin som ordförande och Molotov som vice ordförande, men från 1943 hade Stalin hela 16 vice ordförande och Abakumov var en av dem. Under denna period pågick ständiga omorganisationer. Det var bekant att Abakumov spelade en avgörande roll för RW-fallet och det stämde att Abakumov och Beria stått nära varandra under en period annars hade A. ej erhållit denna höga post men det stod också klart att Abakumov arkebuserats med hjälp av Beria.

Stalins relationer till Bulganin, Chrustjov och Molotov m fl kunde inte bedömas generellt utan måste studeras i varje enskilt fall.

Att diplomater ej alltid redovisade sin information korrekt var ett välkänt faktum och det fanns t o m exempel från historien hur parterna kommit överens om att redovisa på olika sätt - det viktigaste var att något blev gjort. I fallet med Rodionovs rapport var det svårt att veta om denne ej förstått vad Undén sagt eller om han rapporterat medvetet fel.

Lundberg förklarade att han själv förberett Undéns material 1952 och visste precis hur Undén tänkte i denna sak - den svenske utrikesministern var inställd på att fråga tills fullständig klarhet nåtts om vad som hänt. När materialet rörande Vladimurfängelset överlämnats sade man emellertid från svensk sida att detta ej var absolut bindande men att det måste beaktas.

När Undén hänvisade till Beria och att det ej kunde uteslutas att RW skjutits menade han att det

viktiga var att säga sanningen på sovjetisk sida oberoende av hur den såg ut. Den främsta invändningen till svaret 1957 var att Abakumov inte kunde ha spelat den avgörande rollen - stor var den säkert men ej avgörande.

Lundberg hade själv lämnat UD när Molotov frågade efter fotografier på RW och utbrast då att en statsman från en stormakt satt här och fifflade som kassören i en provinsbank.

Sokolov sade att Abakumov avrättats 1954 och ej var med 1957. Molotov var å sin sida ej längre utrikesminister sedan Gromyko utnämns i februari. Det var säkert angeläget att söka efter Tarabrins uppteckning. Lundberg tillfogade att samtalet förmodligen ägde rum när Molotov var i Wien men att han ej var helt säker.

Sokolov sade att avtalet med Österrike undertecknats 1955.

Vinogradov övergick till fråga 2 och meddelade att Malinin var död.

Fråga 3: den omnämnda romanen hade ej påträffats.

Fråga 4: rörande de 21 000 akterna om Katyntragedin. På säkerhetsministeriet hade frågan särskilt utretts och spår hade påträffats av samma kvantitet akter. Det fanns två anteckningar om den - den första gällde återförande av arkivet från evakueringen under kriget och den andra rörde information om vilka akter som förvarades i arkiven - i denna kallades akterna "de polska ärendet"

eller "akter om krigsfångar" (utjetnye dela voennoplennyh).

Förmodligen var det ett arkiv som fanns på säkerhetsministeriet men undersökningar visade att allt material förstörts. T ex hade alla protokoll från särskilda möten för året 1940 förstörts och inga andra spår fanns kvar heller. Eftersom det aktuella brevet innehöll ett förslag om att förstöra arkiven gjordes det säkert men ingen akt om förstörelse av dokumenten fanns bevarad.

Sokolov övergick till fråga 5: Semjonov förde ej dagbok, men som form för redovisning av möten med utländska representanter användes begreppet dagbok. Den skrevs oftast av någon medarbetare och undertecknades sedan av befattningshavaren.

Semjonov försökte skriva memoarer och han hade för Sokolov läst upp ett stycke om vistelsen i Litauen 1940. Sina sista tre år tillbringade S. i Tyskland och fortsatte kanske att skriva där men inget material hade avslutats. Änkan hade eftersökts genom tredje person men var tyvärr bortrest till Tyskland för att lösa en del utestående egendomsfrågor. Därför hade inget besked erhållits rörande memoarerna men förmodligen fanns där inget om RW-ärendet eftersom Semjonov i första hand sysslat med Tyskland.

Kollontaj förde dagböcker och lämnade dessa till det centrala partiarkivet genom testamente. Dessa dagböcker, egna notiser och brev gick endast fram till 1940 och en kopia fanns i MID-arkivet. Ibland visades dessa för forskare men eftersom

släktingarna gjorde anspråk på materialet var man mycket försiktig. För ungefär ett halvt år sedan kom ett svenskt förslag om utgivning av dagböckerna. Där fanns inget om RW.

Magnusson underade om inte heller familjen kunde ha något material.

Sokolov betvivlade det. Kollontaj var mycket försiktig och diskuterade innehållet i sina dagböcker med Poskrebysjev och därmed också med Stalin. Sin brevväxling testamenterade hon till det centrala partiarkivet och efter 1945 var hon inte längre aktiv även om hennes namn ibland utnyttjades.

von Dardel undrade var släktingarna var bosatta varpå Sokolov svarade att en sonson bodde i Moskva på Leninskij prospekt nr 12 eller 13.

Vinogradov övergick till fråga 6: Rödel sändes till läger för krigsfångar och inte till Gulag och därför måste det finnas en krigsfångeakt, liksom för Kitschmann, Hoffstedter m fl. Men i särskilda arkivet kunde denna akt ej återfinnas och någon utredningsakt hade inte förts. Förhørsprotokollen klassificerades att tillhöra den operativa akten men dessa gav uppenbarligen ej grund för att inleda en brottsundersökning mot Rödel och därför beslutades att skicka honom till krigsfängeläger. I dessa förhørsprotokoll fanns absolut inget om RW - allt gällde hans arbete i Bukarest och inga frågor ställdes om RW.

Magnusson undrade vilken tidsperiod dessa förhör omfattade samt vem som förhört Rödel.

Vinogradov sade att det bl a var Kopelanskij och att förhören hållits under 40-talet från anhållandet. Givetvis skulle detta material ha visats om det haft något intresse för RW-fallet.

Magnusson framhöll att det också var intressant om det i dessa protokoll inte fanns något om RW också med tanke på att Kopelanskij förhört honom. Fanns det för övrigt inget operativt material som återspeglade fängelsevistelsen typ rapporter från informatörer i cellen, mikrofoner och dyl.

Vinogradov förnekade att något sådant material fanns. Åtminstone hade inget sådant påträffats.

Magnusson frågade om det fanns uppgifter om vem som svarat för förflyttningen av Rödel till lägret.

Vinogradov hänvisade till det material som överlämnats till den svenska sidan varav endast framgick namnet på fängelsechefen och Kartatjov. Frågan skulle dock noteras och kanske fanns någon marginalanteckning.

Magnusson påminde sig att Vinogradov vid föregående möte stannat upp vid namnet Semenovskij angående Rödels dödsattest.

Vinogradov förklarade att S. var chefsobducent i Moskva vid denna tid samt att hans namn förekom också i andra rapporter, inklusive från förkrigsperioden. Det var en gammal specialist som förmodligen avlidit.

Makinen undrade om det fanns något mer material från den doktor som måste ha givit tillstånd till

flyttning av Rödel till ett läger. Kuzmina hade ju i september -47 skrivit att R. var i dålig form och behövde bättre kost.

Vinogradov lovade att undersöka detta igen men inga ytterligare dokument fanns och om det fanns tvivel om detta på svensk sida kunde akten uppvisas för oberoende experter, t ex Arzjannikov. Alla Rödel-dokument som var relevanta hade överlämnats.

Makinen fann det intressant att chefsobducenten skrivit på Rödels dödsattest. Det var generellt viktigt att veta när krigsfångar obducerades för då kunde man säga något om det allmänna förfarandet för obduktion och varför RW ej obducerats.

Ytterligare en fråga gällde Vandervals. Tidigare hade nämnts att denne obducerats men inget om vad som hänt honom och var han begravts. Birstein sade i samtal vid slutet på april att han av en slump sett Vandervals grav, i Moskva.

Vinogradov sade att också idag liksom på den tiden måste obduktion i enlighet med lag utföras om en fånge avlidit och om det fanns släktingar. Obligatorisk obduktion utfördes också om misstanke om brott förelåg. Under krigsåren hölls emellertid ett rätt stort antal krigsfångar och instruktionerna följdes inte alltid. Ytterligare frågor om krigsfångarnas villkor kunde ställas till Galitskij.

Vad gällde Birsteins information var denna okänd för Vinogradov. Vandervals hade såvitt bekant med RW att göra endast genom det tidigare redovisade förhörsprotokollet och sådana tankegångar kunde

återspeglas i den underhandsrapport som Magnusson talat om. Där fanns också plats för sådana intressanta resonemang som herr Lundberg presenterat tidigare under dagen.

von Dardel frågade om det fanns uppgifter om huruvida Rödel efter den 17 juli 1947 blev kvar i cell nummer 7 i Lubjanka eller om han flyttades.

Vinogradov svarade att en jämförelseanalys av alla befintliga fängelsejournaler rörande de krigsfångar som hade med RW att göra för närvarande gjordes. När uppgifterna insamlats från säkerhetsministeriet, MVD och f d särskilda arkivet skulle frågan kunna besvaras.

von Dardel noterade att det i Rödel's fängelsekort inte fanns något cellnummer.

Vinogradov bekräftade att det i kort och journal endast uppgavs att han sändes till läger. Som kommentar kunde nämnas att dessa anteckningar gjorts med samma hand - det syntes även om någon vetenskaplig analys ej utförts.

Magnusson ville i sammanhanget påminna om intresset att erhålla en förteckning över alla förhör som gjordes 1945-50 avseende intressanta förhørsledare samt de fångar som hade med RW att göra. Förteckningen kunde bli ett viktigt arbetsverktyg för intervjugruppen.

Vinogradov tog upp fråga 7. På MB:s förfrågan hade SVR svarat att inga sådana akter fanns i deras arkiv.

Fråga 8: medarbetarnas personakter innehöll, som tidigare nämnts, mycket få uppgifter om arbetet. Även i utlåtanden med anledning av befordran, belöningar och dylikt gavs få uppgifter om verksamheten och t o m idag fick ministeriet klagomål för att dessa utlåtanden var för allmänna.

Vad gällde Sudoplatovs och Eitingons utredningsakter hade svar erhållits från det militära åklagarämbetet av innebörden att inga uppgifter fanns om den svenska diplomaten RW i dessa.

Makinen frågade om åklagarämbetet endast sökt efter RWs namn eller också tittat på omständigheterna.

Vinogradov förklarade att dessa ärenden studerades av många skäl men uppgiften som lämnats var att inget som kunde associeras med fallet RW stod att finna i dessa akter.

Frågan hade väl kommit upp i samband med uppgifter om att personer bortskaffats genom förgiftning och att namnet Majranovskij nämnts. Sudoplatov hade dock i samtal sagt att han inte haft något med RW att göra.

Magnusson noterade informationen.

Vinogradov övergick till fråga 9: Selivanovskij var ansvarig för den tredje huvudstyrelsen 1946-47, vilket innebar ansvar för det militära kontraspionaget. I samtalet med intervjugruppen den 14 oktober 1991 sade han att Kartatjovs avdelning arbetade direkt under Abakumov och att ingen annan

hade insyn i detta arbete. Selivanovskij sade vid detta tillfälle att han inte visste något om RW på den tiden. Det var okänt i vilken kondition Selevanovskij kunde vara idag.

Magnusson påpekade att mycket hänt i utredningen sedan hösten 1991 samt att Selivanovskij var en av de högst placerade personerna som gruppen träffat. Hur kunde man idag bedöma vad han då sade?

Ziborov såg inget seriöst skäl att träffa S. igen. Redan då uttrycktes en ganska klar inställning till fallet RW och det var osannolikt att han ändrat sin uppfattning. Det visade erfarenheterna från samtal med Pitovranov och Kopelanskij. P. var för övrigt också vice minister.

Det fanns inget material som kunde demonstreras för S. och övertyga honom att han haft med RW-ärendet att göra.

Magnusson noterade att det i Ziborovs bedömning också fanns ett spår av tveksamhet till trovärdigheten i Selivanovskijs utsagor.

Ziborov framhöll att S. redan i det första samtalet sagt varför han ej haft med Kartatjov att göra men visst fanns tveksamhet rörande uppgiften att han inte hört något om RW. S. var ju i praktiken andreman i ministeriet. Utan ytterligare material var det dock närmast meningslöst att tala med honom men ett försök skulle göras om den svenska sidan fann det nödvändigt.

Magnusson sade att frågan skulle övervägas.

Arzjannikov konstaterade att samtalet med Selivanovskij hösten 1991 var misslyckat. Denne var ej intresserad av intervjugruppens besök och förmodligen var det meningslöst att vända sig till honom igen utan att några dokument fanns att förevisa.

Ziborov svarade på fråga 10: i samtal med Kozlov hade Fedosejev sagt att han inte haft något med RW att göra.

Sokolov besvarade fråga 11: Molotovs arkiv fanns verkligen bevarat i presidentarkivet, men bestod endast av tre till fyra akter - främst brevväxling med ledare för utländska kommunistpartier på 20- och 30-talen samt en del personlig brevväxling med Stalin och anteckningar av Lenin. En del av materialet hade på senare tid publicerats i Istotjnik och Sovjetskij Archiv. I dagarna hade Sokolov talat med Pichoja under en Tysklandsresa och frågan om vad som kunde finnas i presidentarkivet togs upp. P. hade svarat att allt som påträffats om RW hade överlämnats och att inget mer fanns där nu. Naturligtvis kunde en ny förfrågan göras men för närvarande flyttades arkivet. I en ny förfrågan kunde ju Molotovarkivet särskilt nämnas.

Magnusson sade att inga klara besked erhållits om general Volkogonov avslutat genomgången av presidentarkivets slutna del.

Sokolov sade att presidenten givit ett särskilt uppdrag till general Volkogonov, Roskomarchiv och alla andra arkivtjänster att arbeta aktivt i

RW-frågan. Man kunde vara säker på att om Pichoja och Volkogonov påträffade något om RW skulle de ej dölja det.

Vinogradov tillade att man hela tiden kontrollerade vad som gjordes i presidentarkivet. Frågor kunde också ställas direkt till de som arbetade där - Pichoja, Roginskij, Petrov, Ochotin, Prokopenko och chefen själv Korotkov. En särskild genomgång av arkivet gjordes inför konstitutionsdomstolens behandling av frågan om kommunistpartiet.

Fråga 12: det fanns inga särskilda personliga fonder i säkerhetsministeriets arkiv även om sådana försök gjorts rörande t ex Dzjerzjinskij dokument samt rörande vissa dokument av officiell karaktär för Andropov och Tjebrikov. Där handlade det främst om fotografier och dylikt.

Personliga brev kunde finnas kvar om de haft tjänstekaraktär och återfinns då i respektive akt, men personliga brev som ej gått genom kansliet och ej registrerats lämnades aldrig in till arkivet vid någon chefs avgång. Till saken hörde också att det på den tiden ej var brukligt att brevväxla mellan ledare.

Magnusson tackade för svaren och föreslog att en diskussion nu följde rörande resultaten av intervjugruppens arbete.

Sokolov sade att fem intervjuer genomförts sedan det senaste mötet. Kopelanskij hördes på nytt den 2 juni men också andra medlemmar av arbetsgruppen hade träffat K. flera gånger. Flera andra vittnen hade också hänvisat till K., även om i vissa fall

motstridiga uppgifter gavs om hans roll. Någon uppgav att han bara deltagit som tolk fastän K. kallat RW till förhör två gånger. Det nya samtalet gav tyvärr lite information för fortsatt sökning.

Magnusson bad arbetsgruppens svenska medlemmar att kommentera de senaste mötena med Kopelanski.

Lyrvall förklarade att samtalet den 2 juni givit lite ny information och att K. varit säkrare i sin roll än vid tidigare samtal. Emellertid hade han oväntat i samtalets slutskede givit ett namn på en medarbetare i Abakumovs närhet. Uppgiften var överraskande och indikerade att K. ändå var spänd och kände sig pressad att lämna ytterligare information. Därför kunde det väl vara värt att fortsätta samtalen med honom.

von Dardel påpekade att K. ännu förnekade att han mindes förhören med RW samt t o m samtalen med Rödel. Däremot mindes han väl en del tyska generaler. Vidare påpekade K. att det ej var otänkbart att Abakumov förhört fångar och antecknat K:s namn i registerböckerna. Kanske var det skäl att fortsätta samtalen och utöva större press på K.

Makinen ville redovisa intrycken från några olika samtal. Det första gällde ett meningsutbyte med K:s fru i februari. Hon sade att Danil Grigorovitj inte hade något med RW att göra och att "K. var rädd för att hållas ansvarig för detta ärende". Det föreföll vara den viktigaste motiveringen för K.

Under föregående vecka hade Makinen och von Dardel träffat K. med fru - ett möte som ordnats genom Lyrvalls försorg - varvid K. sade att han hört om RW

från media. Samtidigt gav han en tolkning av vad som skulle kunna ha hänt med RW och som kanske därigenom visade K:s verkliga roll. Kanske hade Kartatjov sagt åt någon att tala med RW i ett rum, t ex dricka te med honom och äta smörgås med ost eller korv. Därtill sade K. att journalerna visade att han endast hört RW två gånger och under ganska kort tid - det var ej tillräckligt för riktiga förhör, menade han.

Var det möjligen fråga om att K. uppdragits att tala med RW för att ta reda på hans klagomål m m. På Makinens direkta fråga om det var K. som druckit te med RW reagerade K. mycket upprört.

Själv hade K. givit indikationer på vilken hans roll var vid förhören - han sade att han alltid varit mycket korrekt med tyskarna - talat om kultur och visat prov på goda språkkunskaper. Kanske var K. den "gode" förhørsledaren. Det fanns skäl att fortsätta samtalen med K. och undersöka detta närmare.

En annan detalj var att K. reagerat mycket starkt när han fått se fotografiet på Rödel. Han hade blivit vit i ansiktet och förlorat talförmågan.

Det var också svårt för K. att påstå att han aldrig hört talas om Richter sedan M. visat att Solovov och Kopelanskij förhört honom fram till 1948 och att M. själv sett anteckningarna i registerböckerna. K. hade påpekat att alla dessa noteringar kunde vara felaktiga varvid M. sagt att han ej trodde på honom.

Sokolov undrade om man kanske kunde uppmuntra K. - t ex ge honom något slags hedersbevis från RW-föreningen.

Makinen sade att frågan tagits upp med frun. Ville familjen inte ha bättre livsbetingelser, bättre semester? Hon hade svarat ett bestämt nej. De var inte beredda att acceptera någon roll i fallet och att ta emot någon present skulle innebära just detta.

von Dardel fällde reflektionen att K. kanske var rädd att tala av andra skäl. När han kastades ut ur KGB p g a sin judiska börd undertecknade han säkerligen någon tystnadsplikt, kanske ett dokument. Detta borde i så fall förstöras i hans åsyn.

Ziborov sade att inga medarbetare gjort några skriftliga utfästelser i RW-fallet. Inget fanns härom i personakten. Däremot hade de säkerligen vid anställningen givit ett allmännt tysthetslöfte.

Magnusson trodde att den riktiga vägen var att fortsätta med väl förberedda kontakter med Kopelanskij. På nytt borde tanken övervägas att sammanföra K. med någon annan kollega, t ex Solovov eller personen i Abakumovs närhet.

Arzjannikov sade att han ofta fick frågor om RW-fallet och en besökare hade berättat att han givit K. 10 dollar i samband med ett möte. Kanske hade K. ändrat inställning till materiell kompensation. 10 dollar var för visso en skrattretande liten summa men motsvarade två

månaders pension i Ryssland. Om en premiefond upprättades av arbetsgruppen kanske denna kunde uppmuntra till nya vittnesmål om RW:s öde.

Ett gemensamt möte kunde för övrigt vara nyttigt, liksom ett brev som bekräftade att ett bidrag lämnats till arbetet. Dock borde detta ej skrivas av RW-föreningen utan av den gemensamma arbetsgruppen. Vid materiell kompensation var det bättre om sådan utbetalades i rubel än i valuta eftersom det för dessa gamla medarbetare fanns en psykologisk spärr att ta emot valuta.

I början av arbetet skrevs brev från KGB-ordföranden till de f.d. Smersj-medarbetarna. Det var ett bra initiativ, men nu var det en annan chef vid säkerhetsministeriet och detta nyttiga steg användes inte längre.

Vidare vad gällde samtalet med Kuzmina så stod det klart att det arbete som säkerhetsministeriets Petersburgsavdelning gjort inte var tillfredsställande. K. hade kontaktats per telefon och tjänstemannen som ringde kände ej till RW-ärendet. Bara intervjugruppen kunde ställa de rätta frågorna.

Magnusson välkomnade Arzjannikovs idéer som borde övervägas. Kanske kunde en premiefond ordnas.

von Dardel tillade att också skriftliga uppgifter borde premieras. Detta var förstås en känslig fråga - det fick inte likna mutor eller olagligt förvärv av dokument - men kanske kunde den ryska sidan tillsätta en person som bedömde värdet av

upplysningar som lämnades. Samtidigt fick ersättning ej utgå för dokument som återfanns inom ramen för det reguljära arbetet utan skulle vara en extra premie av lämplig storlek för särskilt viktiga insatser.

Kozlov sade att han efter det senaste samtalet med en medarbetare till Abakumov var än säkrare på att Kopelanskij hade nyckeln till ärendets lösning. Denne man sade direkt att K. arbetade med RW.

Men K. var rädd för att säga något. Hans roll för gruppen var att ge information av intresse om RW:s öde, om han därigenom förteg sin egen roll fick det kanske accepteras. Information behövdes om ödet och från denna vinkel kunde K. ge ytterligare information. Han kände t ex säkert till att chefen för Abakumovs vaktstyrka kände till hans egen roll i ärendet, ändå nämnde K. denne persons namn.

Före Stockholmsresan hade K. i ett samtal med Kozlov varit mycket intresserad av vad denne medarbetare till Abakumov sagt om K:s inblandning i affären.

von Dardels idé om att befria K. från tystnadsplikten var helt riktig. En medarbetare i säkerhetspolisen gav ett tystnadslöfte som gällde livet ut och försök måste göras att befria honom från detta. Däremot var det inte säkert att ett brev från säkerhetsministeriets ledning skulle hjälpa - kanske behövde det komma från ännu högre nivå.

En begränsad krets återstod nu att höra:
Kopelanskij, Solovov, Abakumovmannen, Pitovranov,
Selivanovskij, Simontjuk och Kuzmina.

Vad gällde Sjtjerbak så tjänstgjorde denne i
marinen fram till 1946 och därefter från 1947 vid
säkerhetsministeriet i Fjärran Östern. Denne hade
inte sett att det fanns skäl till något samtal.

Magnusson sade att man från svensk sida var tveksam
om förnyat samtal behövdes med Simontjuk med mindre
något nytt framkom. Inga konkreta önskemål fanns
heller för närvarande om samtal med Sjtjerbak.

von Dardel noterade att K. ej var vid god hälsa och
att man fick vara försiktig vid fortsatta samtal
med honom. Vad gällde Simontjuk så hade denne
omnämnts av Richter nyligen och av denne betraktats
som "good guy". Richter ansåg också att han
förhörts av Beria.

Ziborov påpekade att Abakumovs vaktchef sagt att
Abakumov förhörde fångar. Om fången befann sig i
inre fängelset fördes han direkt till Abakumovs
arbetsrum. Om fången däremot befann sig i Lefortovo
reste A. dit för att delta i förhöret. Det var
svårt att beskriva den konkreta ordningen men i
registreringsjournalerna förekom Abakumovs namn
överhuvudtaget inte vilket tyder på att någon
underordnad antecknade sig.

Beträffande nytt samtal med Simontjuk kunde erinras
om att denne från mitten av -46 lämnade Kartatjovs
avdelning.

Magnusson framhöll att Abakumov aldrig förhörde

någon utan tolk och att det uppenbarligen bara kunde röra sig om Kopelanskij eller Solovov som tolkade.

Ziborov bekräftade att så var fallet.

Sokolov överlämnade samtalsuppteckningarna samt dokument rörande en brevväxling mellan RW-utredaren Dimitriev och pensionerade militärer som gav vissa uppgifter om arresteringen av RW. Därtill fogades dokumenten om de schweiziska diplomaterna och svaret från det militära åklagarämbetet om Sudoplatov.

Galitskijs förhandsrapport om arbetsgruppens arbete var dock mycket preliminär och behäftat med tryck- och faktafel varför denna sparades till nästa möte.

Magnusson sade att han ej insisterade på att ta emot dokumentet nu. På svensk sida skulle under sommaren arbetet med en delrapport fortsätta.

Sokolov överlämnade också en genomgång av folkrättsliga aspekter utförd av Galitskij samt inrikesministeriets rapport om utfört arbete.

Nikisjkin läste upp rapporten i sin helhet. Denna redovisade bland annat uppgifter om fallet Sjinkarenko, Bezrodnyj, Demtjenko samt Bogdanis. Därtill efterfrågade Nikisjkin svensk information om Martin Klassen som påstått sig ha varit i Vorkuta under nummer tillsammans med RW, samt intervjuuppgifter från samtal med två polska medborgare som sagt sig ha träffat RW i Komsomolsk-na-Amure.

Magnusson tackade för informationen och lovade

undersöka fallet med de två polackerna. För ögonblicket kunde han ej påminna sig om dessa var värda att ta upp på nytt. Beträffande Klassen fanns ej ytterligare material om denne, men saken skulle för säkerhets skull kontrolleras.

Hallqvist redovisade intryck från tre intervjuer. För det första hade Sjinkarenko hörts i Kiev. Inte mycket fanns att tillägga till vad denne tidigare sagt om RW eller "Raoulis Wallenbergis" som han sagt sig heta.

Av Sjinkarenko hade Hallqvist erhållit telefonnumret till Litvinenko som var körledaren. Denne besökte samma dag ambassaden och mindes väl den aktuella konserten - den enda som hållits i ett kvinnoläger. Konserten började mycket bra och kvinnorna lyssnade med stor rörelse. Sedan sjöng kören en sång om kosacker i turkisk fångenskap vilket av vakterna uppfattades som en anspelning på ukrainare i sovjetisk fångenskap. Reaktionen blev att konserten avbröts och alla manliga fångar sändes därifrån. Stämde detta hade ju inget samtal kunnat ske med RW och Oskar, men L. mindes samtidigt att det fanns en person med namnet Raoulis Wallenbergis i kören. Dock hade han svårt att minnas namnen på andra körmedlemmar. Till synes levde L. mindre i det förgångna än Sjinkarenko. Till saken hörde också att Sjinkarenko ringt L. och kunde ha påverkat hans minnen.

Det tredje besöket ägde rum Gorluka där Hallqvist träffat Bezrodnyj. B. var mycket meddelksam men hade mycket lite att säga om RW. Han hävdade att han delat barack med RW i Kolyma i ett år. De hade haft

överslavar och namnlappar var fästa på sängarna. Där hade det stått RW. Man hade dock inte talat med varandra eftersom RW hörde till en högre samhällsklass. Han var blond, hade gråa ögon och vägrade arbeta, men fick följa med ut på fältet. Dock erhöll han mindre matranson.

RW hade inget berättat om fängelsevistelsen i Moskva. När Hallqvist påmint om Lubjanka sade emellertid B. att det stämde och att RW dessförinnan varit utanför Moskva vid ett "bra ställe där också konstnärer vistats".

På frågan om RW sjungit svarade B. att det knappast var någon som sjöng under de svåra förhållandena.

B. visade också ett exemplar av Solzjenitsyns Gulagarkepelag och ett avsnitt som handlade om honom själv när han försökt fly genom att simma på några träbitar ut i havet.

Han visade också ett brev från inrikesministeriet i Moskva och frågade Hallqvist hur han skulle svara. Beskedet hade blivit att B. borde svara som vid samtalet koncentrera sig på RW.

Magnusson sade att Sjinkarenko-vittnesmålet skulle undersökas ytterligare.

Ziborov påminde om intervju-programmet från det förra mötet: Pitovranov, Kopelanskij, Simontjuk, Solovov, Kuzmina, samt att formerna för samtal med Sudoplatov skulle övervägas. Dessutom hade önskemål om samtal med Sjtjerbak och Abrasimov förts fram.

ARCHIVE COPY

P	2	Eu 1

MSG NO: 930705-313

DISTRIBUTION STATUS AT: 1993-07-06-16.03

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

CARACAS

DISTRIBUTED

1993-07-06-16.03

0114

✓

FROM: UD/INFO

POSTED TIME: 1993-07-05-15.32

MSG NO: 930705-313

CARACAS

+

UD STOCKHOLM 1993-07-05

AMBASSADEN CARACAS

ERT 121. FOER LANDELIUS FRAAN INFORMATIONSBYRAAN/LANDORF. RE
RAOUL WALLENBERG.

EFTER SAMRAAD MED LAGE OLSON, NU WALLENBERG-HANDLAEGGARE,
SAENDER VI MED NAESTA LAEGENHET:

UD INFORMERAR: RAOUL WALLENBERG
SI:S INFORMATIONSMATERIAL OM HONOM

SAMT EN NY UPPSATS SOM LAGE FAATT. DEN AER ENLIGT LAGE
GANSKA HYGGLIG, OCH GER EN BRA SAMMANFATTNING AV NUVARANDE
LAEGET. DEN AER GRANSKAD AV LEIFLAND.

CABINET

UD STOCKHOLM KL 15.30

INFO, LANDORF, LJ

- End of printout

TELEX

MINISTRY FOR
FOREIGN AFFAIRS
Political Section

ARKIVEXEMPLAR

Dnr	Avd	Grupp	Mål
Stockholm, July 6 1993			
187/003	P	2	Eu ¹

Professor Marvin W. Makinen
Department of Biochemistry
and Molecular Biology
The University of Chicago
920 East 58th Street
Chicago, Ill. 60637
U.S.A.

Pst

Vilmos Langfelder

Dear Marvin,

Referring to the 8th meeting of the Swedish-Russian Working Group of Raoul Wallenberg I have the pleasure of enclosing a copy of a short curriculum vitae of Mr Vilmos Langfelder, the chauffeur of Mr Wallenberg. I hope this information, compiled by our Embassy in Budapest, will be of some use to you.

Yours sincerely,

Lage Olson
Counsellor

UM

Encl.

ifylles av postexp

Postal Address

Box 16121
Dep U 328 BCS Vbg 882276
S-103 23 STOCKHOLM

Avsänd med

Gustav Adolfs torg

☐

utl kunn

Telephone

(46) 8 786 5000

☒ Luftpost

Fax

(46) 8 720 1176 (G3)

Avsändningsdatum

6/7-93

Sign

(54) 10590 MINFOR S

Uly

A SHORT C.V. OF VILMOS LANGFELDER

Date of birth: April 5, 1912

Place of birth: Budapest

Fathers name: Karoly Langfelder

Mothers name: Jozefa Hertzka

Education: - Piarist Secondary School
(Budapest, 1930)

- Technical University
(Budapest, 1935 ?)

Profession: mechanical engineer

Address: Budapest VI., Andrássy út 36.

Family status: single

Length: 172 cm,

Hair: blond

Eyes: blue

Date of getting Schutzpass: August
20, 1944

(before that labour service as Jew)

Probably already after August 20 he
became the driver of Raoul Wallenberg at
the Swedish Legation.

Date of disappearance: 16 January, 1945

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen

Pol 1:1

ARKIVEXEMPLAR

1993-07-07

Dnr	Avd	Grupp	Mål
188/001	P	2	Eu ^I

Ambassadör Carl-Magnus HYLTEINIUS

Ambassaden TEL AVIV

HEMLIGT

Raoul Wallenbergärendet
(1 bil.)

Broder,

./.

I anslutning till mitt telefonsamtal i förra veckan får jag översända kopia av ett brev som troligen sändes år 1977 av Jan Kaplans hustru eller hennes syster till en brorson till Kaplan i Detroit, Michigan. I den korta text som medföljer dokumentet heter det bl.a. att Kaplan "skrev till Anna (Bildner) att man inte kan dö på ett och ett halvt år. Han skriver att han mötte en svensk i Butyrka-sjukhuset, som varit där i 30 år och inte alls såg dålig ut." ...

Själva kuvertet är sönderklippt och uppgift om adressat har avlägsnats. Brevet har överlämnats till departementet av Abraham Kalinski. Både Kaplan och Kalinski är numera avlidna.

Kaplans dotter Anna Bildner, som omtalas i brevet, har enligt uppgift följande adress: Zunz Str. 40/8, Tel Aviv, tel. 03/83 18 16. Kalinski lär ha en eller två döttrar, som bor i Israel, liksom en styvson. Kalinski bodde på sin tid på Kish Avenue 11, Haifa, tel. 83 995 eller 926 294.

Jag skulle vilja be Dig att i första hand försöka kontakta Anna Bildner och ordna ett sammanträffande med henne. Bildner bör utfrågas om brevet och om möjligt ange vem som skrivit detta och vem som är adressaten i Detroit. Därutöver skulle vi givetvis värdesätta att få en redogörelse för de upplysningar hon kan vilja lämna om fadern och dennes relationer till Wallenberg och andra medfångar.

./2

Postadress
Box 16121
103 23 STOCKHOLM
Dep U 328 BCS Vbg 882276

Gålladress postexp

Telefon

Fax

Telex

Översänds till torg 1

786 6000

723 11 76 (G3)

Avsändn denna MINS

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

8/7-93

HL

I den mån Du har möjligheter att spåra Kalinskis barn vore vi tacksamma om Du hade tillfälle att även utfråga dessa om deras vetskap om Raoul Wallenberg och dennes relationer till Kalinski.

Lage Olson

UM

New York 1979-01-02

Strängt förtroligt

Broder,

I anslutning till dagens meddelande i särskild ordning bifogar jag de urklippta rader ur ett brev som Kalinski givit mig liksom det sönderklippta kuvertet. Vederbörande ville enligt K. inte skylta med sitt namn, därför sönderklippningen.

Enligt Kalinski handlar de två första raderna om Jan Kaplan. Från och med de två första orden på andra raden t o m ~~sist~~ första ordet på sista raden skall det handla om Wallenberg. Kalinski har idag åter ringt telefonsamtal från min bostad. Jag har från vår kassa givit honom 152 dollar för resekostnader (biljett N.Y. - Detroit t.o.r.) Tacksam för besked så småningom hur detta lämpligen skall bokföras.

Gott Nytt År.
 Din hilsne
 Bengt Friedman

Brev 27/10

~~Handwritten text in Swedish, mostly crossed out with a large X.~~

han ser inte dålig ut. Han skrev till Anna att med inte kan dö på ett öh ett
 t år. Han skrev att han mötte en svensk på Butyrkas sjukhus, som varit
 i 30 år och inte alls så dålig ut. Med anledning av anledningen är det nödvändigt
 upprepa
 (kallelse)

ABV
PAR AVIO

Detroit Southfield
Michigan 48075

г. Бон

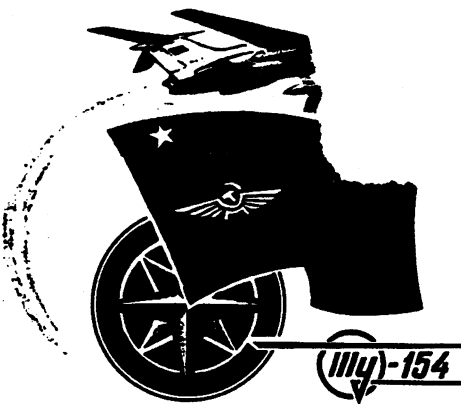
г. Бон

Народное на Печать

© Министрство связи СССР, 1976 г.
12/14-76 г. Ленин 17 н. Художник И. Косов

АВИА
PAR AVIO.

085
Lafayette
N

on
Detroit Southfield
Michigan 48075

Y. Loro

Spencer

© Министерство связи СССР, 1976 г.
12/IV-76 г. Цена 17 к. Художник Ю. Косоруков

Изготовлено на Пермской ф-ке Госзнака

SVERIGES AMBASSAD

WARSZAWA

1993-07-05

aa/lw

Ambassadråd Lage OLSON
Pol 1:1

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ka

186/001

INKOM UD		
1993-07-13		
Avd	Gr	Mål
1	2	Eu ¹

Pol

Raoul Wallenberg.

Hbr Staffansson-Magnusson 1992-12-21

Hbr Olson-Staffansson 1993-06-09

Broder,

Med ovanciterade handbrev insände jag i december i fjol några uppgifter jag fått per telefon från en rysktalande man, Aleksandr Jegorovitj FAUSTOV, bosatt i Tjernovtsy i Ukraina, som ringde ambassaden i Warszawa. Faustov sade sig i Tjernovtsy i mitten av 1950-talet ha träffat en person som han trodde var Raoul Wallenberg.

Faustov hörde den 5 juli åter av sig till ambassaden i samband med ett besök till Polen. Jag bad honom komma till ambassaden och hade ett kortare samtal med honom. Jag lät honom under samtals gång se de fotografier Du översände med Ditt ovanciterade handbrev för en månad sedan.

Faustov hade egentligen inget nytt att komma med, förutom de uppgifter han lämnat mig i telefon i december. Det enda nya var möjligen, att han hade fått intrycket av att "Wallenberg" talat ungerska under den korta stund Faustov träffat honom. En annan ny uppgift Faustov lämnade var, att han tidigare arbetat inom det sovjetiska inrikesministeriet (han ville inte närmare precisera detta).

Efter att ha granskat de fotografier jag visade Faustov en stund sade han sig vara säker på att den person han träffat i Tjernovtsy i mitten av 1950-talet var personen längst upp till höger på s. 1 eller möjligen personen längst ner till ner till höger på s. 2 (inget av dessa fotografier föreställer Wallenberg).

Faustov gjorde ett tämligen besynnerligt - och knappast helt pålitligt - intryck. Han luktade alkohol och agerade på ett sätt, som fick mig att misstänka att han lider av någon form av psykiska störningar (eller möjligen har grava alkoholproblem). Utan att han egentligen i klarspråk sade det fick jag intrycket av att han nog förväntat sig någon ersättning för sitt besvär att kontakta ambassaden.

Min slutbedömning efter samtalet med Faustov, är att han torde kunna avskrivas som tänkbart Wallenbergvittne.

Vänlig hälsning!

D. v. kung

Mats Staffansson

FN-DELEGATIONEN NEW YORK

T E L E F A X

93 -07- 1 3

P 2 Eu'

Telefon: (212) 751 5900

Fax: (212) 832-0389

Telex: 234150 SWUN UR

Handl: Ulla Ström	Datum: 19930713	Dnr: 1358
Till: UD Stockholm	Avd:	Grupp:
Mål:		
Ärende: Racoul Wallenberg-ärendet		
Totalt antal sidor: 2	Avsant den:	Klockan:
		Sign:

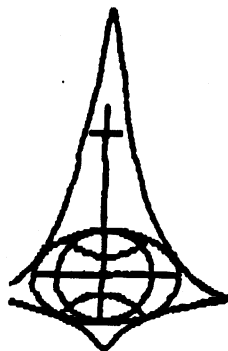
X
För Pol 1:1 re Racoul Wallenberg-ärendet

X
Delegationen har fått bifogade förfrågan från det
Lutherska Världssamfundets kontor här i New York.
Tacksamma bli satta i tillfälle att besvara brevet.

ENGFELDT

Pol 1:1/ambr Olson/db
1993-07-15

L Fax t tit (nr 446) ✓
exp 930715 DB

Lutheran Office for World Community

CHURCH CENTER FOR THE UNITED NATIONS, 777 UNITED NATIONS PLAZA, NEW YORK, NY 10017 USA
TELEPHONE: 212/808-5360 TR/FX: 490200623 NAL FAX: 212/808-5480

INK. PH-Dep. New York

D.Nr 16 136

JUL 13 1993

Inter Office Telefax Memorandum

R	18	

DATE: July 13, 1993

TO: Ms. Lena Sundh, Counsellor
Permanent Mission of Sweden to the United Nations
FAX# 212-832-0389

FROM: Ms. Gerry Puella, Administrative Assistant

SUBJECT: Current Status of Raoul Wallenberg Investigation

Dear Ms. Sundh:

Our office represents the Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) and the Lutheran World Federation at United Nations Headquarters.

Our ELCA constituency has expressed concern over the unresolved question of the fate of Raoul Wallenberg. We have been asked to report on the status of the investigation to our biennial churchwide assembly this summer.

We would be very grateful if you, or another member of your delegation, could give us an update on this matter. Our telephone number is 212-808-5360, and our fax number is 212-808-5480.

Thank you for your consideration.

Sincerely,

Gerry Puella

Number of pages including cover sheet: 1

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1:1)
Lage Olson

195/005
PROMEMORIA
1993-07-14

P 2 Eu¹
(POL)

Ex till:

Polch
Bitr polch
Bertelman
Magnusson
Hartelius
Olson

HEMLIG

exp 1930/15
B

✓
Samtal med Hanus Weber i Wallenberg-ärendet

Vid samtal den 2 juli 1993 med journalisten Hanus Weber vid Sveriges Television AB om Raoul Wallenberg framkom följande.

Weber hade förmedlat uppgifter om Abraham Kalinski till UD (Hirdman) under slutet av 1978 sedan han träffat en tjeckisk landsman vid namn Vessely, anställd av Zweites Deutsches Fernsehen i Wiesbaden i Förbundsrepubliken Tyskland, vilken kommit Kalinskis historia på spåren. Weber ansåg att Kalinski talat sanning i det inledande skedet av de kontakter som sedan följt, men att han senare sannolikt fabricerat en hel del och därför inte varit helt tillförlitlig.

Jag visade Weber ett brev som överlämnats av Kalinski till UD. Brevet innehåller endast några rader text samt ett sönderklippt kuvert, som är adresserat till en person i Detroit, Michigan, USA. Adressatens namn är bortklippt. Brevet är sannolikt skrivet av Jan Kaplans svägerska eller någon annan släkting till Kaplan och ställt till en brorson eller annan släkting i USA. I den korta text som överlämnats heter det att Kaplan skrivit till sin dotter Anna (Bildner) i Israel att "han träffat en svensk i Butyrkas sjukhus som

varit där i 30 år och inte alls såg dålig ut." Weber hade dock inga direkta kommentarer om dokumentet, men han ansåg att det var angeläget att undersöka vem som skrivit brevet och vem som stått som adressat. Möjligheten fanns ju att det rörde sig om en förfalskning.

Weber omtalade att Kalinski hade haft gott om pengar och att detta eventuellt berodde på att han erhållit ett relativt stort skadestånd (0,5 milj dollar) av den amerikanska staten. Skälet till detta skulle ha varit att Kalinski vilseletts och överlämnat någon form av hemligt material till en "amerikansk" agent som senare visat sig vara sovjetisk och att han därför fängslats i Sovjetunionen. Om denna teori visade sig vara riktig kunde man, menade Weber, utgå ifrån att de misstankar som funnits om att Kalinski skulle ha varit KGB-agent varit helt oriktiga.

På min fråga ställde sig Weber positiv till att åter låta UD försöka intervjua Kaplans dotter Anna Bilder i Israel och eventuellt även Kalinskis två döttrar (eller dotter) jämte styvson, likaså i Israel. Någon eller några av dessa kunde kanske ge tips om vem det ovannämnda brevet var ställt till i Detroit.

Weber menade vidare att UD borde intervjua en medfånge till Kalinski. Denna person (Nikolai Lalikov), ungefär 14-15 år gammal 1940, kände till sanningen om massakern vid Katyn och hade därför fängslats.

Beträffande rapporter om eventuell utväxling av Wallenberg ansåg Weber att UD borde ta kontakt med den kände advokaten Vogel i Berlin för att få veta mera om de försök som faktiskt gjorts för att få ut Wallenberg ur sovjetisk fångenskap. Efter vad som hänt efter den tyska återföreningen vore han kanske villig att berätta vad han visste om Wallenberg.

På min fråga om man inte borde söka efter dokument om

Wallenberg i amerikanska arkiv höll Weber med om att detta var en god idé. Svårigheterna var emellertid betydande. Enligt Weber hade president Reagan givit den f.d. presidentrådgivaren Zbigniew Brzezinski och en icke namngiven person i uppdrag att undersöka amerikanska arkiv för att få fram mer information om Wallenberg. Enligt Webers källa hade det emellertid visat sig att åtskilliga dokument, som borde finnas enligt tillgängliga register, försvunnit. Detta var något av en gåta. Weber hade erfarit, att den amerikanska undersökningsgrupppen av olika orsaker, bl.a. personliga skäl i något fall, inte var benägen att samarbeta med den svenska Raoul Wallenberg-Föreningen eller den svensk-ryska samarbetsgruppen om Raoul Wallenberg.

Weber, som tydligen har tillgång till en del originaldokument om Kalinski, lovade återkomma med ytterligare upplysningar sedan han gått igenom sitt material på nytt.

Weber nämnde även spontant generalen Kuprianov som påstås ha sammanträffat med Wallenberg under en fångtransport 1953. Weber hade föga tilltro till uppgifterna om generalen och Wallenberg vilka hade förmedlats av Kalinski. Uppgifterna byggde enligt Weber dessutom på ett andrahandsvittne.

Weber ville även hänvisa till en lista över fångar vilken överlämnats till Guy von Dardel vid något tillfälle. Kanske fanns det där personer som ännu levde och som kunde ge intressanta informationer om Raoul Wallenberg.

Weber omtalade vidare att myndigheterna i Tjeckoslovakien och numera Tjeckien regelmässigt utfrågade fångar och andra som kommit hem från den forna Sovjetunionen. Dessa fick också alltid en fråga

om de hört något om Raoul Wallenberg. Tyvärr hade man inte, beklagade Weber, fått fram några uppgifter om Wallenberg på den vägen.

Weber framhöll slutligen att han var villig att hjälpa till att försöka få fram mer information om Wallenberg. Han ville emellertid inte skylta med sitt namn och var därför angelägen att man aldrig angav honom som källa.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten
Handl: ambr Lage Olson

T E L E F A X

Sid 1 (2)

Vid begäran om repetition:
Var god ange även den enhet
(pol 1:1) som sänt faxet!

Datum 1993-07-15	Dnr 446	Dossierbet, P 2 Eu

FN-delegationen New York

Re Raoul Wallenberg-ärendet
Ert fax 1358

För Ulla Ström
Från pol 1:1 (Olson)

Delegationen bör kunna meddela Lutherska
Världsförbundets kontor i New York följande om
utvecklingen av Raoul Wallenberg-ärendet.

Sverige och Ryssland har sedan september 1991 en
gemensam samarbetsgrupp rörande Wallenberg med
syfte att kartlägga dennes öde. Gruppen har
hittills sammanträtt åtta gånger. Senaste mötet
hölls i Stockholm den 16 juni i år. Nästa möte
beräknas äga rum i Moskva i slutet av september
eller i början av oktober.

I en arbetsgrupp under samarbetsgruppen har man
intervjuat flera sovjetiska/ryska funktionärer och
gått igenom ett flertal ryska arkivfonder. Ett
stort antal dokument om Wallenberg har överlämnats
på båda sidor. Mycket har härigenom blivit känt om
vad som hänt Raoul Wallenberg sedan gripandet i

Avsant: Datum 16/7 93 Kl. 10:15 Sign. B

Budapest i januari 1945. Något avgörande bevis för att Wallenberg inte längre skulle finnas i livet har dock inte kunnat presenteras.

I samarbetsgruppen ingår på svensk sida bl a departementsrådet Hans Magnusson (ordförande), f d rikspolischefen och landshövdingen Carl Persson, professor Guy von Dardel och professor Marvin W Makinen (The University of Chicago). Ordförande på rysk sida är Vladimir Sokolev, biträdande arkivchef vid ryska utrikesministeriet. Bland de ryska medlemmarna i gruppen märks vidare representanter för säkerhets-, försvars- och inrikesministerierna, samt Nikolaj Arzjannikov, folkdeputerad och biträdande ordförande i MR-utskottet.

Cabinet

14.50/db

SVERIGES AMBASSAD

BUDAPEST

1993-07-15

=====

Överlämnas för vidare åtgärd
till 1) Raoul Wallenbergföreningen
2) Judiska församlingen, Sthlm

Susanna Rabow 196/023
Susanna Rabow expx2

Dep.rådet
Hans Magnusson

UTRIKESDEPARTEMENTET

196/001

INKOM UD		
1993-07-16		
Avd P	Gr 2	Mål Eu ¹

OK

Wallenberg
(1 bil.)

Broder,

Rabbinen Ödön [✓]Singer, vilkens berättelse om hur han räddades av Raoul Wallenberg finns återgiven i Claes Thors Budapest-bok, besökte mig på ambassaden häromdagen. Han berättade om "sin" förfallna synagoga på Buda-sidan, vilken var i stort behov av renovering. Eftersom församlingen saknade tillgångar ville han vända sig till Sverige för bistånd. Jag lovade vidarebefordra skrivelsen till lämplig adressat i Sverige. Hade Du möjlighet låta Wallenberg-föreningen, den mosaiska församlingen och andra tänkbara adressater få del av Singers bön?

med hjärtliga hälsningar,

Sten Strömholm
Sten Strömholm

Dr. Singer Ödön

főrabbi

1023 Budapest, Ürömi út 7.

Telefon: 1688 - 999

Budapest, den 21. Juni, 1993.

Herrn Botschafter von Schweden

B u d a p e s t

Hochverehrter Herr Botschafter!

Im Jahre 1944 rettete mein Leben Herr Raul Wallenberg. Sogar gab er mir die Möglichkeit neben seiner Sekretlerin, Frau Morvay als Seelsorger zu arbeiten.

Wir finden in Budapest Raul Wallenberg Strasse, Denkmal etc. Aber, wir Juden, die er eigentlich gerettet hat, könnten bis heute kein Denkmal aufstellen. Ich bin schon einigen Jahren der amtierender Rabbiner in Buda. Mein Synagoge und das Betsaal liegt in der Str. Frankel Leó 49.

Ich habe eine Idee: Diese Gebäuden könnten wir nach unserem Retter Raul Wallenberg benennen. Darüber sogar ich mit unserem Zentralraddirektor, Herrn Zoltai Gusztáv oft gesprochen. Er ist mit meiner Idee einverstanden.

Die Gebäuden sind da. Aber wir können die alte Synagoge /105 Jahre alt/ nicht renovieren. Wir haben keine finanzielle Möglichkeit.

Hochverehrter Herr Botschafter!

Wir bitten Sie höflich Ihre Hilfe dieses Programm zu verwirklichen.

Vielleicht kann uns die schwedische Regierung, oder das hilfbereite schweidisches Volk, oder selbst die Familie Wallenberg zu helfen.

Das wäre das wertvollstes Denkmal in der ganzen Welt: eine Synagoge, ein jüdischer Betsaal als ewiges Denkmal, solange Juden in Buda leben und beten.

Hochverehrter Her Botschafter!

Von Herzen bitten wir Inre Hilfsbereitung unsere dankbare Idee zu Verwirklichen.

Hochachtungsvoll!

/Zoltai Gusztáv/
Zentraldirektor
der Jüdischen Gemeinden

/dr. Singer Ödön/
Oberrabbiner in Buda

Beiliegend: der Artikel
in Schwedischer Sprache

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1993-07-13

Departementsrådet
Hans Magnusson

Utrikesdepartementet

SR
Pol 1:1/DS Rabow
1993-07-21

Ex till:

Magnusson, Pol 1:1
Olson, Pol 1:1
Hallqvist, Kiev
von Dardel
Makinen
Carl Persson

cap 930721 m

194/001

INKOM UD		
1993 -07- 16		
Avd P	Gr 2	Mål Eu ¹

(Pol)

Bulganins arresteringsorder

Broder,

Vid sjätte RW-mötet i februari fick jag av en slump titta på Filippovs kopia av Bulganins arresteringsorder rörande Wallenberg. Intressant nog fanns på denna antecknat detaljuppgifter om varifrån dokumentet hämtats i försvarsministeriets centrala arkiv, TsAMO. Det rörde sig om fond 240, opis 2769.

Insändes för fullständighetens och framtida forskares skull. Kanske får vi någon gång själva möjlighet att söka i arkivet.

Bista Lyrvall
Björn Lyrvall

Björn Lyrvall

SVERIGES AMBASSAD

MOSKVA

Telefon: Nat. (095) 956 12 00

Fax: +7-095 956 12 02

T E L E F A X

Int. +7 502 224 10 35

Telex: (64) 413410 svsk su

Adress: UD/Stockholm		Datum: 1993-07-23		Dnr: 308 ✓
Handläggare: Stefan Noreén		Avd:	Grupp:	Mål:
Totalt antal sidor:		Avs.	Kl.	Sign.

Pol 1:1/Hartelius/ap
1993-07-24

Delges:

Kabs

P

Berzelman, pol 1
Magnusson, pol 1:1
Hartelius, pol 1:1

Exp. 9/8-93 GW

93 -07- 2 3

P 2 Eu' (P)

B R Å D S K A N D E

För pol 1:1, pressbyrån, SB/Hafström och SB/Säkp
re Insändare om Wallenberg i Izvestija.

PRIMO. Dagens Izvestija innehåller en sedvanlig
konspiratorartikel av Seppo Isotalo om
Wallenbergfrågan i form av en insändare med titeln
"Svenska historiker tillbakavisar versionen om att
Wallenberg är i livet". Artikelns bifogas under
secundo i rysk version.

Isotalo hänvisar till artiklar av Marat Zubko och
Ella Maximova (jfr bl a vårt fax 233) om
Wallenbergärendet och hävdar att deras uppfattning
sammanfaller med svenska forskares. Isotalo gör en
historisk tillbakablick och framhåller att svenska
forskare redan i slutet på 60-talet framförde en
annan uppfattning än den officiella svenska linjen.
Det erinras om att forskaren Hans Vilnius kommit
fram till att Wallenberg dog 1947.

I artikeln hävdas att den internationella kommission som sysslar med Wallenbergfrågan sedan 1989 inte besitter vetenskaplig kompetens. Kommissionen uppges inte informera om sin verksamhet och sägs enbart ägna sig åt forskning om olika teorier om att Wallenberg setts i livet i Sovjetunionen efter 1947. Isotalo hävdar att svenska historiker många gånger föreslagit den svenska regeringen att göra en vetenskaplig undersökning för att fastställa sanningen. Ett sådant beslut - påstår insändaren - "motsvarar inte den svenska regeringens politiska ambitioner". Därför är forskarna ännu idag "vittnen till fortsättningen av ett kusligt spel kring en heroisk människas öde".

Isotalo frågar vad det politiska syftet med detta spel skulle vara och säger att den svenska regeringen är upptagen av problemet att komma in "det europeiska huset", vilket en majoritet av svenskarna är emot. Den "europeiska marknaden" kräver att Sverige avsäger sig sin sekellånga neutralitetstradition. Isotalo gör gällande att ett upprätthållande av vissa motsättningar med Ryssland enligt regeringens uppfattning kunna ändra detta förhållande och hänvisar till att "främmande ubåtar åter dyker upp vid den svenska kusten" - denna gång inte sovjetiska utan ryska. Isotalo tillägger att "åter flyger en hemlig svensk till Moskva för att av GRU erhålla astronomiska honorar för arbete om Ryssland. Och återigen lever Raoul Wallenberg."

SECUNDO. Artikel.

NOREEN

ШВЕДСКИЕ ИСТОРИКИ ОТВЕРГАЮТ ВЕРСИЮ, ПО КОТОРОЙ ВАЛЛЕНБЕРГ ЖИВ

«Известия» внесли огромный вклад в дело прояснения загадочных обстоятельств судьбы шведского дипломата Рауля Валленберга. Сотрудники газеты Микет Чубик и Элла Мак-симова, проанализировав события, высказали соображения, которые полностью совпадают с точкой зрения шведских исследователей. Но проблема для шведов кроется в том, что правительство Швеции убеждено: Рауль Валленберг все еще жив.

Чтобы объяснить эту убежденность, следует немного рассказать об участии шведского правительства в рассмотрении вопроса о Р. Валленберге.

В течение зимы 1946—1947 годов, когда Р. Валленберг находился в Лефортовской тюрьме (о чем советскому МИД тогда еще не было известно), правительство Швеции действовало весьма настойчиво. В то время Швеция еще не располагала доказательствами, что он находился в Москве.

15.7.1946 г. шведский посол в ходе встречи с И. Сталиным высказал убеждение, что Р. Валленберг погиб в Будапеште от рук нацистов. Но Сталин отклонил эту версию. Этого не могло произойти, так как Красная Армия вывела дипломата под свою защиту.

Решившая встреча по вопросу о Валленберге произошла в кабинете члена коллегии МИД К. В. Новикова 30.1.1947 г. Новый посол Швеции Хатгяф напомнил в четвертый раз на протяжении нескольких месяцев, что И. Сталин обещал изучить этот вопрос. Новиков ответил, что вопрос будет изучен, но что Валленберг, по его мнению, мог все-таки погибнуть в Будапеште. Согласно документам МИД, Хатгяф сказал, что такой вариант не исключен, но тем не менее просил провести расследование.

Вскоре после этой встречи, в феврале 1947 года, К. В. Новиков узнал в Министерстве безопасности, что Р. Валленберг находился в тюрьме в Москве.

Вот на этой стадии развития событий и было принято решение не выдавать Р. Валленберга. А 17.7.1947 г. была зафиксирована его смерть. Но шведам сообщили, что в СССР его нет. Шведская дипломатия не справилась с задачей возвращения Р. Валленберга домой.

Эта неудача вновь обеспокоила правительство Швеции в начале 50-х годов. Вернувшиеся после смерти Сталина военнопленные предоставляли убедительные доказательства того, что Р. Валленберг находился в Лефортове, но только до 1947 года. В многочисленных обращениях после 1947 года шведское правительство высказывало просьбу о выдаче Р. Валленберга. И сегодня оно продолжает исходить из того, что он находится где-то в России.

Уже в 60-х годах шведские историки выступали против этой версии. Восторженнее и глубже исследование по делу Р. Валленберга было опубликовано еще в 1967 году историка-

ми Хансом и Элой Виллиус. На основе анализа всевозможных доступных в то время в шведских архивах, они пришли к выводу, что Р. Валленберг находился в советской тюрьме в 1945—1947 годах, что он умер в 1947 году и что те свидетельства, согласно которым он содержался в лагерях СССР позднее того года, являются ошибочными.

Эти выводы историков Виллиус подтверждают ученые, которые после наступления гласности получили возможность заняться этим вопросом в открывшихся архивах как в Швеции, так и в России.

Международная комиссия, которая занимается делом Р. Валленберга с 1989 года, не является компетентной с научной точки зрения. Она не информирует о своей деятельности и, очевидно, занимается лишь расследованием различных версий, согласно которым Валленберг якобы видел в СССР после 1947 года, о чем рассказывалось в «Известиях» 26.1.1993 г.

Шведские историки много раз предлагали своему правительству провести научное расследование для того, чтобы сделать выводы и установить правду. Но такое решение вопроса не отвечает политическим амбициям правительства Швеции. Поэтому мы, ученые, до сих пор являемся свидетелями продолжения жуткой игры вокруг судьбы героического человека.

Какой мне видится политическая цель этой игры? Шведское правительство озабочено сейчас проблемой вхождения в общеевропейский дом. Против этого возражает большинство шведов — 45 процентов. За — 30, остальные колеблются. Европейский рынок требует от Швеции отказа от ее векового традиционного нейтралитета. Поддерживание «небольшого» противостояния с Россией — в духе прежних времен — могло бы, по мнению правительства, изменить это соотношение. Вот и «попадают» опять у шведских берегов чужие подводки, только теперь вместо советских — российские. Опять таинственный швед «прилетает» в Москву для получения в ГРУ астрономических гонимых за работу из России и опять «оживает» Рауль Валленберг.

Селле Исотало,
доцент.

СТОКГОЛЬМ.

Caracas, 26 de julio de 1993

Excelentísimo
Embajador de Suecia en Venezuela
Sr. Petter Landelius
Presente.-

De nuestra mayor consideración:

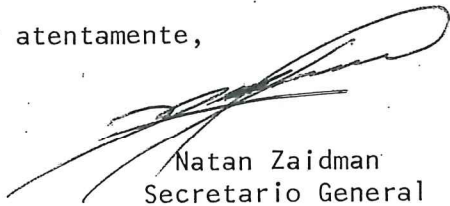
La Confederación de Asociaciones Israelitas de Venezuela (CAIV), máximo ente representativo de la Comunidad Judía del País, desea, por este medio, expresar su enorme reconocimiento a la eximia actitud de Raoul Wallenberg, el noble ciudadano de nacionalidad sueca, quien, haciendo gala de sus elevados y sólidos principios, logró salvar a miles de judíos húngaros al evitar que fueran trasladados a campos de exterminio y ayudándolos a escapar hacia el mundo libre.

Su heroísmo lo llevó a arriesgar su propia vida, pagando con sufrimiento su indoblegable amor a la libertad y a la justicia que hacen de él paradigma de rectitud y dignidad, y a quien el pueblo judío le estará eternamente agradecido.

Para nosotros los judíos, el número 18 es trascendente ya que representa la letra "jái" que, a su vez, significa "vida". Es por eso que le hacemos entrega de un Certificado por 18 árboles plantados en el Bosque de la Paz en la Tierra de Israel, como homenaje a la memoria de Raoul Wallenberg, quien tanto hizo por la vida.

Al extender nuestro reconocimiento a todo el pueblo de Suecia, le reiteramos nuestra palabra de la más alta y distinguida consideración.

Muy atentamente,

Natan Zaidman
Secretario General

Hillo Ostfeld
Presidente

**WISH NATIONAL FUND
KAYEMETH LEISRAEL**

KEREN KAYEMET LEISR.

Con un Cordial

Shalom
POR: LA CONFEDERACION DE ASOCIACIONES ISRAELITAS DE VZ
(C.A.I.V.)

RTIFICATE תעודה

ARBOLES EN MEMORIA DE RAOUL WALLENBERG (Q.E.P.D.)
PLANTADOS EN EL "BOSQUE DE LA PAZ", EN JERUSALEM
POR LA CONFEDERACION DE ASOCIACIONES ISRAELITAS
DE VENEZUELA (C.A.I.V.)

CARACAS, 28 DE JULIO DE 1993

CONFEDERACION DE ASOCIACIONES ISRAELITAS DE VENEZUELA (C.A.I.V.)

ROTARY CLUB METROPOLITANO

Otorga el Presente

DIPLOMA

A
Em. Emb. PETER Sandefius.

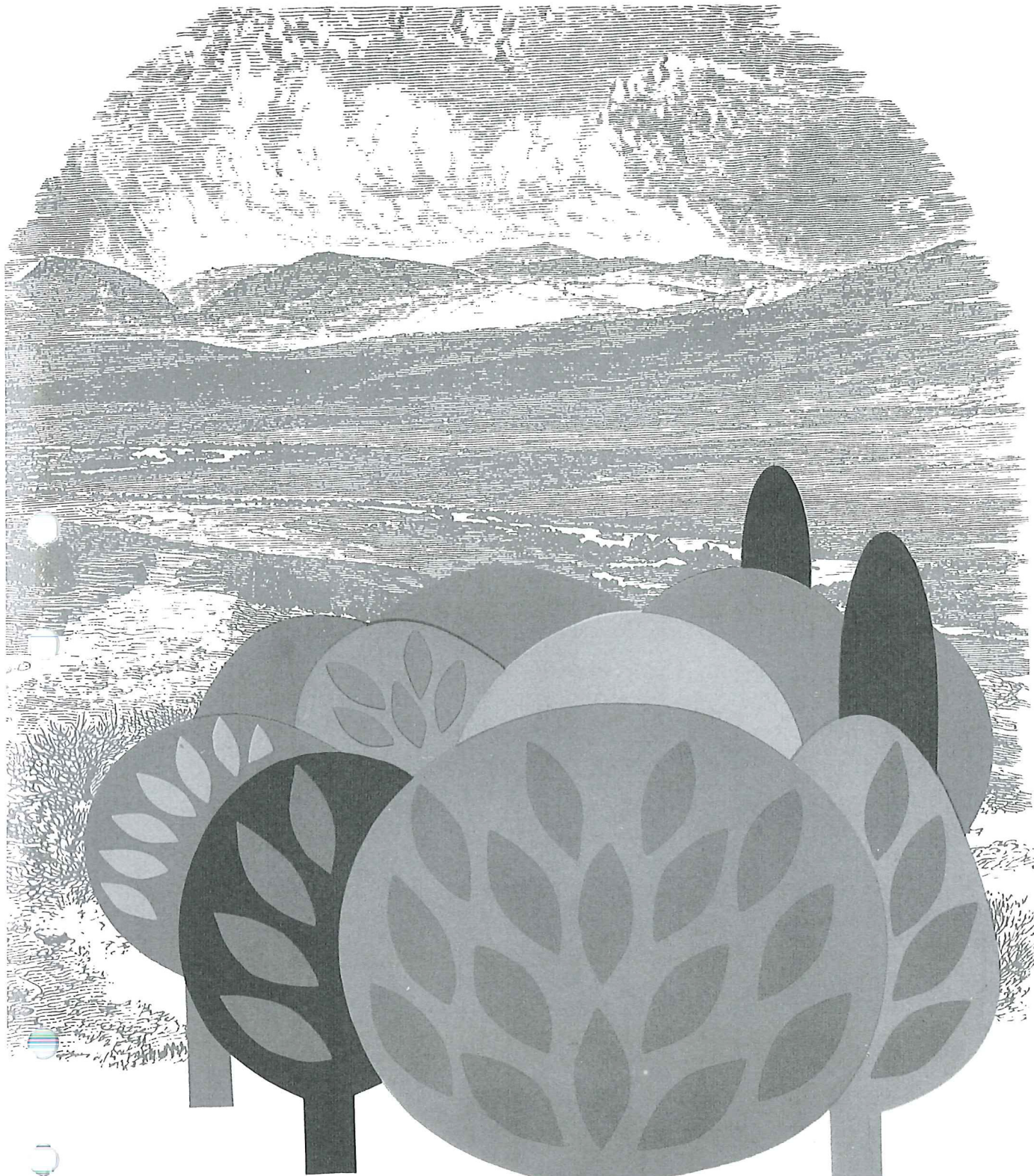
Por su valiosa colaboración con nuestro Club
Durante el Período 1.9 - 1.9

[Signature]
PRESIDENTE

[Signature]
SECRETARIO

Caracas, *28, Julio 1993.*

CERTIFICATE תעודה

5 ARBOLES A NOMBRE DE ROTARY CLUB METROPOLITANO
PLANTADOS EN EL "BOSQUE PAUL HARRIS", EN ISRAEL
EN MEMORIA DE RAOUL WALLENBERG (Q.E.P.D.)
POR JOSE WEISS Y SRA.

CARACAS, 28 DE JULIO DE 1993

KEREN KAYEMETH LEISRAEL קרן קיימת לישראל

CERTIFICATE תעודת

5 ARBOLES EN MEMORIA DE RAOUL WALLENBERG (Q.E.P.D.)
PLANTADOS EN EL "BOSQUE DE LA PAZ", EN JERUSALEM
POR EL CENTRO DE INFORMACION Y CULTURA JUDAICA (CICJU) DE LA
FEDERACION SIONISTA DE VENEZUELA

KRYPTOFAX

[REDACTED]

Ambassaden BERN 1993-07-27

Totalt antal sidor:
2

UD Stockholm

As

Pal

93-07-27

P 2 En^T

Dnr [REDACTED] För Pol 1:1 från Wictor.

Re Wallenberg-ärendet.

Ambassaden har från UM erhållit bifogade svar med adressuppgifter till Max Meier och Harald Feller.

Ewerlöf

UJ
DELGES:
SB
UM
KABS
POLCH
BITR POLCH
CH POL 1
POL 1:1
CH POL 1:2
POL 1:2

[Handwritten signature]

Pol 1:1/amr Olson/db
1993-09-09
Ex t: Magnusson, pol 1:1
Olson, pol 1:1
Hallqvist, amb Kiev (onr)
von Dardel
Carl Persson

L exp 930909

Avsändt den	Klockan	Sign

Das Eidgenössische Departement für auswärtige Angelegenheiten beehrt sich, der Schwedischen Botschaft den Empfang der Note vom 18. Juni 1993 anzuzeigen.

Das Departement kann die Frage, ob die Herren Max Meier und Harald Feller noch am Leben sind, bejahen.

Beide Herren haben ihr Einverständnis ausgedrückt, der Schwedischen Botschaft ihre Anschriften mitzuteilen. Diese lauten:

- Herrn alt-Generalkonsul Max Meier, In der Deisten 21, 8125 Zollikerberg;
- Herrn Fürsprech Harald Feller, Junkerngasse 43, 3011 Bern.

Auf seinem Einverständnis hat Herr Feller bemerkt, dass er nichts zu berichten wisse, was er nicht vor Jahren schon mehrfach erzählt und zu Protokoll gegeben hätte.

Das Departement benützt auch diesen Anlass, um die Botschaft seiner ausgezeichneten Hochachtung zu versichern.

Bern, 19. Juli 1993

An die
Schwedische Botschaft

Bern

P 2 En 1

ARCHIVE COPY

PH

MSG NO: 930727-327

DISTRIBUTION STATUS AT: 1993-07-27-17.59

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
POL 1:1	DISTRIBUTED	1993-07-27-15.34	
UD/POL 1	DISTRIBUTED	1993-07-27-15.35	
UD/VAKTHAVANDE	DISTRIBUTED	1993-07-27-17.59	

FROM: MOSKVA

POSTED TIME: 1993-07-27-15.33

MSG NO: 930727-327

=LIST

UD/POL 1:1

+

a.a. SK

AMBASSADEN MOSKVA 1993-07-27

UD STOCKHOLM

489. ✓ FOER POL 1:1. RE ARBETSGRUPPEN FOER WALLEMBERGFRAAGAN.

MID HAR I BREV SOM INKOMMIT TILL AMBASSADEN IDAG MEDDELAT ATT DE RYSKA BESKICKNINGARNA I GENEVE OCH WASHINGTON INSTRUERATS UTFÄRDA MULTIPELVISERING FOER GUY VON DARDEL OCH M. MAKINEN.

VI FOERSOEKER MEDDELA VON DARDEL HÄRIFRÅN.

NOREEN

AMBASSADEN MOSKVA KL 15:55/AF

- End of printout

TELEX

P	2	Eu'

ARCHIVE COPY

(PL)

MSG NO: 930728-241

DISTRIBUTION STATUS AT: 1993-07-28-13.45

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

CHICAGO

DISTRIBUTED

1993-07-28-13.44

77V

FROM: UD/POL 1

POSTED TIME: 1993-07-28-12.53

MSG NO: 930728-241

=LIST
CHICAGO

+

UD STOCKHOLM 1993-07-28

GENERALKONSULATET CHICAGO

FRAAN POL 1:1 RE WALLENBERGARBETSGRUPPEN.

AMBASSADEN I MOSKVA HAR IDAG MEDDELAT ATT RYSKA UM
INKOMMIT MED BREV DAER DE MEDDELAR ATT DE RYSKA
BESKICKNINGARNA I GENEVE OCH WASHINGTON INSTRUERATS
UTFAERDA MULTIPELVISERING FOER GUY VON DARDEL OCH MARWIN
MAKINEN. AMBASSADEN MOSKVA FOERSOEKER MEDDELA VON DARDEL.
KAN NI MEDDELA MAKINEN.

CABINET

POL 1:1/RABOW

- End of printout

TELEX

TELEX

TELEX

TELEX

TELEX

1993-07-28

IN 18

Kanslirådet Dag Hartelius

Pol 1:1
UTRIKESDEPARTEMENTET

Pol 1:1/Rabou
1993-08-05

Ex till:

Magnusson, pol 1:1
Olson, pol 1:1
Hartelius, pol 1:1

Pol

209/002

INKOM UD		
1993 -08- - 2		
AVD	GR.	MÅL
P	2	Eu ¹

Föredrag om Wallenberg

Broder, *Jbil. se bil. burk*

/1
Tack för hjälp från bl.a. Pol 1 med material inför det föredrag som jag höll inför några av Caracas' Rotaryklubbar, flera för ändamålet inbjuda representanter för de judiska organisationerna, och därtill Israels och Ungerns beskickningschefer. I det övervägande judiska auditoriet fanns flera som räddats av Wallenberg eller arbetat med honom. Jag sade förvisso inga märkvärdigheter, men min lilla skrivna text (på vilken jag broderade litet muntligen) kan väl ändå vara av nytta för någon kollega med liknande uppdrag i spansktalande församlingar. Ungefär samma presentation av Raoul Wallenberg gav jag förresten i synagogan i Guatemala 1987.

/2
U.S.O. x
Jag behöver väl inte säga att åhörarna var mycket nöjda. Det är ju också ett tacksamt ämne. Som tack "fick" jag ett antal träd som klubbarna låtit plantera till Raoul Wallenbergs minne i "fredsskogen" i Jerusalem. Bevisen härom bifogas. Vid frågestunden kom flera frågor om rasismen och nynazismen i Sverige och övriga Europa.

Några av de närvarande som överlevt Budapest tänker inom kort bilda en förening av Raoul Wallenbergs vänner. Har departementet några synpunkter på ambassadens medverkan i sådana sammanhang?

Peter Landelius
Peter Landelius

*Landelius/
Huselius, 930728*

Peter Landelius, charla ante Rotary Club de Caracas
el 28 de julio 1993

RAOUL WALLENBERG

Señor Presidente, excelentísimos señores embajadores,
señoras y señores:

La última vez que tuve el honor de dar una charla en un almuerzo de rotarianos fue en Estocolmo, y hablé de la literatura latinoamericana. Ahora, que estamos en Caracas, es lógico que les hable de algo sueco, y me honra y me alegra que me hayan pedido hablar de Raoul Wallenberg. Creo saber que entre nosotros hay varias personas que saben más que yo sobre el tema, ya que estuvieron presentes en Budapest durante la Segunda Guerra mundial y tuvieron que ver personalmente con Wallenberg. Pero es parte de los privilegios y cargas de un embajador el que le crean capaz de hablar sobre todo lo que tenga que ver con su país, y al menos es mucho más fácil hablar de alguien que inspira admiración y orgullo.

Al principio de 1944 hubo aproximadamente 800 000 judíos en Hungría, la mitad de los cuales eran refugiados de otros países. A pesar de que Hungría estuvo aliada con Alemania y gobernada por la ultraderecha racista, su situación era mejor allí que en los países ocupados por los nazis. El 19 de marzo de ese año, sin embargo, las tropas de Hitler ocuparon Hungría como consecuencia del intento del gobierno de Budapest de salir de la alianza. La persecución de los judíos se intensificó, y en octubre se estableció un verdadero régimen de terror bajo los nazis húngaros.

Algunos países neutrales y no-beligerantes, entre ellos Suecia, tenían programas de ayuda para los judíos en Budapest, principalmente para aquellos que tuvieran algún vínculo con los respectivos países. A partir de 1944, el War Refugee Board, la autoridad norteamericana para los refugiados de guerra, dio alta prioridad a los judíos en Hungría. War Refugee Board pidió al gobierno sueco que pusiera a un coordinador en Budapest para un amplio programa de protección de los judíos en Hungría.

Raoul Wallenberg tenía 32 años cuando llegó a la legación sueca en Budapest en julio de 1944. En ese momento, la legación protegía los intereses de siete estados que no tenían relaciones con Hungría, entre ellos la Union Soviética. A partir de ahora, la

legación consistió en tres divisiones: una para las relaciones bilaterales, otra (división B) para los intereses de otros estados, y la tercera (división C) para el programa de los judíos. Wallenberg dirigía la división C con el rango diplomático de secretario de legación (hoy equivaldría a segundo secretario de embajada).

Wallenberg no era diplomático de carrera. Era arquitecto, egresado de la universidad de Ann Arbor, Michigan. Tenía experiencia de trabajar en varios bancos en diversos países y había viajado extensamente en Sudamérica, Sudáfrica y Palestina. Antes de su tarea en Budapest había sido copropietario de una empresa comercial de productos agropecuarios junto con un judío húngaro.

Ya antes de la llegada de Wallenberg, la legación protegía a judíos entregándoles un pasaporte de protección del gobierno sueco. Se había obtenido garantías de parte húngara de que nadie que tuviera tal pasaporte sería deportado. Los protegidos vivían en edificios alquilados por el gobierno sueco. El ministerio húngaro de relaciones exteriores ponía límites a la cantidad de pasaportes de este tipo. Estos documentos carecían de valor jurídico internacional y dependían de la tolerancia de las autoridades.

Wallenberg diseñó un documento más impresionante, más parecido a un pasaporte de verdad, para aumentar su poder de fetiche en los ojos de las autoridades. Muy pronto fué más allá de las cuotas prescritas por el ministerio. Ninguna autoridad húngara podía controlar la cantidad de documentos de protección sueca. Nisiquiera la legación la conocía con certeza, pero se estima que al final del año 1944 la cantidad era de unos 20.000 personas.

Wallenberg trabajaba en la calle, metiéndose con la policía e impidiendo personalmente la deportación de mucha gente. Además organizó un grupo de ayudantes locales que se ocupaban de la comida y los cuidados médicos de las personas protegidas. En el plano diplomático, se dedicaba a negociar con personas clave en el gobierno húngaro, personas con poder o personas que por su cercanía al poder serían útiles a la causa. También logró coordinar el comportamiento de las legaciones neutrales y no-beligerantes en Budapest para su propósito. No es una exageración decir que Wallenberg logró salvar la vida de decenas de miles de personas. No se limitó a su propio proyecto, sino también luchó por los habitantes del ghetto cerrado de Budapest.

El Ejército Rojo inició su ofensiva contra Budapest el 24 de diciembre de 1944. Las tropas soviéticas entraron en Pest el 15 de enero. El día siguiente el viceministro Dekanosov informó al ministro sueco en Moscú que Wallenberg había sido encontrado en Budapest y estaba bajo protección soviética. Todavía no se sabía nada más en Estocolmo sobre la suerte de la legación en Budapest. Sólo al final de marzo se supo que los demás diplomáticos suecos habían llegado ilesos a Bucarest.

Más tarde se supo que Wallenberg junto con su chofer fueron llevados de Budapest el 17 de enero por militares soviéticos. Ese es el día de su desaparición.

Durante los años 1945 y 1946, el gobierno sueco y la familia de Wallenberg hicieron repetidas comunicaciones al gobierno soviético pidiendo información sobre la suerte del diplomático sueco. Las respuestas indicaban siempre que no se sabía nada. En agosto 1947 se recibió una nota más larga y argumentada del vicescanciller Vysinski donde se concluye que Wallenberg tiene que haber muerto durante la invasión de Budapest o a lo mejor habría caído en las manos del gobierno nazi húngaro.

Esto parecía una respuesta final, pero el gobierno sueco siguió sus investigaciones. Al final de 1951 se tenían indicaciones fehacientes de que Wallenberg estaba preso en la URSS. Las autoridades soviéticas siguieron negando que Wallenberg haya estado nunca en el país, cada vez que el gobierno sueco volvía al asunto en repetidas notas diplomáticas. Moscú añadió que las investigaciones sobre Wallenberg se estaban usando para una campaña antisoviética en la prensa.

De parte sueca se subrayó que Wallenberg había ayudado a comunistas y socialistas además de los judíos, y que era una trágica ironía que ahora hubiera sido tomado preso como sospechoso espía. Este argumento se repitió cuando nuevos testimonios en 1954 dieron causa a nuevas notas.

La disputa siguió, y en 1957 cambió la respuesta soviética. Ahora dijeron que Wallenberg efectivamente había estado preso en la cárcel Liublianskaya en Moscú, y que se había encontrado un documento firmado por el médico de la cárcel, un Dr. Smoltsov, según el cual Wallenberg había muerto el 17 de julio 1947. Smoltsov había informado al jefe de seguridad Abakumov. Tanto Smoltsov como Abakumov murieron a mediados de los 50. La culpa de las mentiras anteriores la tenía Abakumov.

El gobierno sueco no aceptó la nueva respuesta. Exigió que se aclararan los motivos de la encarcelación y su posible suerte. Nuevos testimonios indicaban que Wallenberg había sido trasladado a Vladimir después del 1947 y que había estado allí a mediados de los años 50 o todavía más tarde. Las notas suecas siguieron confrontando el gobierno soviético con nuevas preguntas y nuevos testimonios.

El gobierno sueco ha escuchado a 3 000 testigos en el caso, y las actas llenan 20 000 páginas en sus archivos. Desde el desmantelamiento de la URSS se ha creado una comisión mixta sueco-rusa para aclarar la suerte de Raúl Wallenberg. Recientemente se publicó un libro dónde sus autores (una pareja de periodistas suecos) concluyen que Wallenberg efectivamente murió en Liubianka, pero el gobierno sueco aún mantiene la hipótesis de que Wallenberg sigue con vida.

Así los hechos de este drama. Raoul Wallenberg entra en Budapest, organiza una campaña que salva la vida de decenas de miles de personas, y luego cae preso del ejercito soviético que también combatía la locura nazi. No sabemos porqué, pero parece probable que cayó víctima de la paranoia de la dictadura estalinista. Todos lo recordaremos como un hombre íntegro que se entregó a una noble causa.

A pesar del orgullo que como sueco siento por lo que hizo Raoul Wallenberg, y la gratitud que sin duda sienten sus protegidos y sus familiares, quiero hacer un par de reflexiones personales. Es cierto que Wallenberg tuvo el apoyo de su gobierno, pero su hazaña fue producto de un esfuerzo internacional. En Suecia hubo otra gente que no se comportó tan bien, y tenemos que recordar la frialdad con la que fueron recibidos los intentos de tantos judíos que quisieron escapar de Alemania a Suecia al final de los años 30. El respeto por la valentía y la integridad se debe a individuos, no a naciones y menos a estados.

Si la actitud de Wallenberg es de él y no particularmente sueca, tampoco se debe considerar como exclusivamente pro-judía. Su proyecto fue un proyecto humanitario, y si se dedicó a salvar a judíos es porque ellos estaban amenazados. También salvó a otra gente, que por otros motivos fueron perseguidos por el aparato nazi.

Lo digo porque considero un error que alguna causa o alguna nacionalidad, aunque fuera la mia propia, tratase de acaparar a personajes como Raoul Wallenberg. Otro famoso sueco de la época, el conde Folke Bernadotte, que tanto hizo por los presos de los campos de concentración en Alemania, fue

asesinado pocos años después por terroristas sionistas cuando representaba a las Naciones Unidas en misión de paz en Palestina. Mis amigos y colegas Harald Edelstam y Gonzalo Martínez Corvalá salvaron a cientos o quizás miles de comunistas y socialistas en 1973 cuando eran embajadores de Suecia y Mexico, respectivamente, en Santiago de Chile. Lo hicieron por un sentido de la dignidad humana, no por partidismo. Y creo que lo hicieron hasta sin instrucción de sus gobiernos. Hay que respetar la grandeza de la persona y no reducirlo en un simple instrumento.

Y así quiero recordar a Raoul Wallenberg. Su labor fue ejemplar, logró mucho más de lo que se podía pensar humanamente posible. Dió pruebas de nobleza en una situación de extrema barbarie. Y luego cayó víctima de otra barbarie con otros motivos pero no menos vil. Creo que le debemos, por respeto a lo que hizo, la misma actitud que sustenta el gobierno sueco: que no creeremos en su muerte hasta que tengamos pruebas contundentes; y hasta entonces seguiremos buscándolo.

SVERIGES AMBASSAD

WIEN

1993-08-03

P 2

Pol 1:1/Ds Rabow/db
1993-08-17

Ex t:

Magnusson, pol 1:1
Olson, pol 1:1
Hallqvist, amb Kiev (onr)
amb Moskva (onr)
von Dardel
Carl Persson

Departementssekreterare
Jan Nyberg

Utrikesdepartementet, Pol 1:1

L 930817 B

SR:

PM

2157001

INKOM UD		
1993-08- - 9		
AVD	GR.	MÅL
P	2	En I

Wallenberg-ärendet och efterforskning av
Otto Scheuer
(1 bil)

Broder,

./.

Såsom framgår av bifogad skrivelse från staden Wiens Magistratsavdelning har man där i register och arkiv inte kunnat finna några uppgifter om Scheuer. Staden Wiens Magistratsavdelning hänvisar vidare till det österrikiska statsarkivet för sådana efterforskningar. Ambassaden återkommer i ärendet.

Härliga hälsningar

Agneta Bohman

Agneta Bohman

MA 8 - WSLA, Rathaus, 1082 Wien

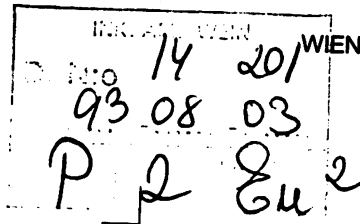
MA 8

WIENER STADT- UND LANDESARCHIV

Rathaus, A-1082 Wien
Tel. 40 00-1, 40 00...

Schwedische Botschaft Wien
z. H. Herrn Gesandten
John-Christer Ahlander

Postfach 18
1025 Wien

Bezug (Geschäftszahl, Schreiben vom)

16.6.1993

Sachbearbeiter/in

Dr. Karl Fischer

Nebenstelle

Stock/Zimmer

43 89 62/41

Geschäftszahl, Betreff

MA 8 - A-505/93

Datum

29.7.1993

Sehr geehrter Herr Gesandter!

Zu Ihrer Anfrage betreffend Leutnant Otto respektive Walter Scheuer, auch Schlüter, Schlütern, Schlitter oder Schauer, geboren ca. 1895, müssen wir Ihnen zu unserem Bedauern mitteilen, daß wir trotz intensiver Nachforschungen in den uns zur Verfügung stehenden Unterlagen keine Person dieses Namens ausfindig machen konnten. Dabei wurde sowohl unter sämtlichen sich ergebenden Namensvariationen in Adreßbüchern und polizeilichen Meldeunterlagen als auch über Branchen- und Firmenverzeichnisse versucht, Anhaltspunkte zu finden. Dabei ist darauf hinzuweisen, daß wir die Meldeunterlagen lediglich bis zum Jahre 1947 verwahren, für die Zeit danach müßten Sie sich an das Zentralmeldeamt der Bundespolizeidirektion Wien, Roßauer Lände 5, 1090 Wien, wenden.

Auch im Matrikenverzeichnis der in Wien geborenen Knaben ist im Jahrgang 1895 keine entsprechende Eintragung zu finden, es scheint als einziger ein Franz Karl Ferdinand Scheuer, geb. 2.6.1895, Pfarre St. Othmar (Kolonitzplatz 1, 1030 Wien), auf.

Verkehrsverbindung
Station Rathaus der
U-Bahn-Linie U2 und
Straßenbahnlinie J

Telegrammanschrift
Mag Wien

Parteienverkehr (Stiege 6,
1. Stock, Tür 328,
Benützerraum):
Montag bis Donnerstag,
8-18.30 Uhr, und
Freitag, 8-16 Uhr
(ausgenommen Juli)

DVR:
0000191

Bankverbindung

Möglicherweise kann man Ihnen im Österreichischen Staatsarchiv - Archiv der Republik, Nottendorfer Gasse 2, 1030 Wien, wo sich die seinerzeitigen Wehrmachts-Personalunterlagen befinden, noch nähere Hinweise geben.

Hochachtungsvoll

Der Direktor:

(Univ.-Doz. Dr. Ferdinand Opll)

1993-08-02

Pol 1:1/Ds Rabow/db
1993-08-18

Ex t:

Magnusson, pol 1:1
Olson, pol 1:1
Hallqvist, amb Kiev (onr)
von Dardel
Carl Persson
Makinen (via gk Chicago)

Departementsrådet Hans Magnusson
Utrikesdepartementet

214/001

INKOM UD		
1993 08-10		
Avd.	Gr.	Mål
P	2	Eu'

H E M L I G

Brev från en Alexander Budilov, vari Raoul Wallenberg
omnämns

(2 bil.)

Broder,

Nyligen blev jag på ambassaden uppsökt av en amerikansk överste, Arthur Parr, som f n tjänstgör som chef för den gemensamma amerikansk-ryska krigsfångekommissionens Moskvakontor (inom USA:s ambassad). Parr ville överlämna bifogade kopia av ett brev, som den amerikanska ambassaden under våren fått sig tillsänt från en Alexander Budilov. Parr överlämnade även bifogade referat (på engelska) av brevet, gjort av en rysk medarbetare.

Som framgår nämns Raoul Wallenbergs namn först på slutet av brevet, i dess andra avdelning, riktad till USA:s Moskva-ambassadör, Pickering. Brevskrivaren Budilov säger där, att "en del av papperen angående Raoul Wallenberg sände jag till en adress i Kiev".

Parr antog, att detta var ett av de många blindspåren i Wallenbergärendet och nämnde även, att man inte hade sökt kontakt med Budilov i anledning av brevet.

Måttligt källringa
Karl Fryk
Mats Foyer

30/4/93

LETTER FROM ALEXANDER BUDILOV, DATED 1.3.93.

THE LETTER CONSISTS OF TWO PARTS. PART ONE IS ADDRESSED TO MR. TELBOTT, AND PART TWO IS FOR MR. PICKERING.

IN THE FIRST PART OF THE LETTER BUDILOV PLEADS TO HELP HIM RETURN TO UKRAINE. HE WRITES THAT IN AUGUST OF 1991 HE WAS SENT BY V.M. CHERNOVIL ON A SECRET MISSION TO MOSSOVIET IN MOSCOW. ALLEGEDLY ON 10.10.91 BUDILOV WAS ARRESTED BY THE KGB AND CHARGED WITH VIOLATION OF LEGAL CODES #70137 UD, #1-348/3-92 UD, 18/6220 UD.

IN THIS LETTER BUDILOV PROTESTS NUMERUS HUMAN ^{RIG-HTS}WRITES VIOLATIONS SUCH AS WRONGFUL ARREST, CONFINEMENT AND USE OF DRUGS. HE STATES THAT DURING THE INVESTIGATION HE WAS IMPRISONED IN SIZO (SLETSTVENIY IZOLYATOR) #1 "MATROSKAYA TISHINA", WHERE HE WAS ADMINISTERED HALLUCINOGENIC DRUGS - ALMATOL, PENTATHOL, SCOPOLAMINE AND NEBUTOL, LATER ONE WAS INJECTED INTO HIS SPINAL CORD BY DR. KOLOTKOVSKAYA. ALSO, HE WRITES THAT SECOND DEPARTMENT AT SSPA SERBSKOGO PROCLAIMED HIM UNCONTROLLABLE AND GAGE A.N. ZASLOVSKIY (OKTYABAR'SKIY RAYON CITY OF MOSCOW) ORDERED HIM INTO A PSYCHIATRIC INSTITUTION WITH STRICT SUPERVISION. ACCORDING TO BUDILOV THE "PSIKHUSHA" IS IN THE CITY OF S"CHEVA, SMOLENSKAYA OBLAST'. BUDILOV STATES THAT HIS FAMILY HAS REQUESTED HELP FROM THE CHAIRMAN OF HUMAN RIGHTS COMITY S.A. KOVALYOV AND MR. VELIKHOV FROM THE "GORBACHEV- FOND".

THE SECOND PART OF THIS LETTER IS ADDRESSED TO MR. PICKERING. BUDILOV ASKS IN THIS LETTER TO INFORM FRENCH EMBASSY THAT THEIR CITIZEN GARY BASMADJAN WAS TEMPORARY IN BUTIRSKAYA PRISON, CELL #20. BUDILOV STATES THAT ALL THE DOCUMENTS THAT BASMADJAN GAVE HIM ARE SAFE IN THE HANDS OF HIS TRUSTED FRIENDS. BUDILOV ALSO WRITES THAT BASMADJAN WAS CAUGHT IN A SIMILAR WAY BY THE KGB, AND CHARGED WITH ECONOMICAL ESPIONAGE FOR SOUTH AFRICA. ACCORDING TO BUDILOV'S LETTER, BASMADJAN CAME TO BUTIRSKAYA PRISON FROM THE PLACE FOR THE FOREIGNERS IN THE TOWN OF OBOLENSK NEAR MOSCOW. BUDILOV CLAIMS THAT BASMADJAN ASKED HIM TO GET THE WORD OUT TO THE FRENCH EMBASSY THAT GURAR'YE BUSINESS GOT STOCK IN THE FIRST FILE OF SOME FORMER DIPLOMAT, BUT SOME OF THE DOCUMENTS CONCERNING RAUEL VOLLENBERG WERE DELIVERED BY BUDILOV TO A SAFE ADDRESS IN KIEV.

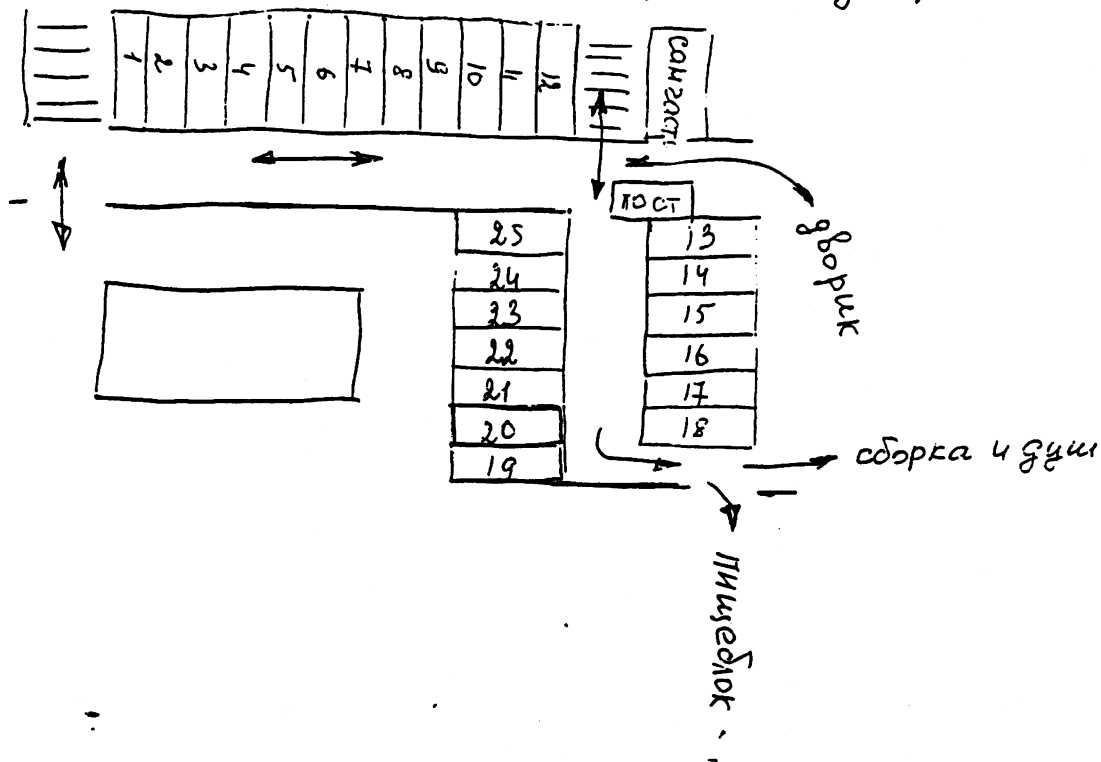
BUDILOV HAS INCLUDED A HAND DROWN PLAN OF A SIZO #2 IN THE FIRST SECTION OF THE BUTIRSKAYA PRISON.

Уважаемый господин Ушеров!

Я, ниже подписавшийся, очень вас прошу помочь мне вернуться
на Украину. Так в августе 1991г. я был направлен В.М. Горьковым
Москву с тайной миссией в Моссовет, но был схвачен сотрудни-
ками УВС при КГБ СССР № УД 70137, № УД 1-348/3-92, № УД 18/6220
от 10.10.91г. На все мои протесты прокурор Н.М. Морозов и М. Вор-
нов (Октябрьский район) отвечали дружелюбным молчанием. В своих
протестах я обращался к прокурору Н.М. Морозову, что я
прекрасно понимаю характер и предмет предъявляемых мне
обвинений и могу на конструктивной и деловой основе
активно сотрудничать со своим адвокатом М.Н. Орловой при оза-
боченности со всеми материалами уголовных дел при подгото-
вке разумной защиты. Прошу вас учесть, что я не признаю себя
виновным (ст. 15.89з.з. УК РСФСР № УД 70137 от 8.10.91г.), категори-
чески отвергаю самую её возможность, материалы следствия доказа-
тельств вины не содержат, а кроме того из протоколов допросов на-
видно, чтобы следователем С.А. Обезкина стремилась к убедительной
аргументации обвинения. Россия в самой грубой форме нарушает
права человека записанные во Всеобщей декларации прав челове-
ка где сказано, что "Никто не может быть подвергнут произвольному
аресту, задержанию или изгнанию" (ст. 9). "Каждый человек, де-
финируя его права и обязанности и для установления обосно-
ванности предъявленного ему уголовного обвинения, имеет право, на
основе полного равенства, на то, чтобы его дело было рассмотре-
но гласно с соблюдением всех требований справедливости
независимым и справедливым судом" (ст. 10). В течение следствия
в СИЗО № 1 "Матроская тишина" ко мне применялись предосудительные
средства маркотики-галлюциногены - Аматол, пентотал, скопаламин и
меллитал вводимые в организм позвонка врагами Колотковской, тем
грубо нарушив (ст. 5) (Всеобщей декларации прав человека). Я не закон-
но признан виновным и СПЗ им Серёжского 2 отлучение, и направлен
по решению судьи Заславского А.Н. Октябрьский районный суд г. Москвы
"психушку" со строгим надзором в г. Сызьва, Смоленской обл.
Мои родные обратились в комитет по правам человека к С.А. Ковалёву
в ГУСМП РФ. Ленинский п.кт 94, в Горбачёв - фонд к Вешнякову на Волге
13. и Б. Назарову. Помогите в самый трагический момент моей
жизни с ув. Будилов Александр

1.03.93 года.

Гваржасеми 2-й дикеринг.
 Троицу вас передать в посольство Франции в Москве, что ее
 гражданин Тарри Басмаджам был временно доставлен в
 Бутырскую тюрьму 11.8.91г. в к. №20. Все передаточные или бумаги
 через баландера я вывез и они находятся у надежных моих
 друзей. Он как и я был схвачен на улице УВС при КГБ и
 доставлен через подезд №5 это ма Фурковском переулке в
 КГБ СССР. Его вина - Экономический шпионаж в пользу ЮАР
 зона откуда его доставили находится в п. Оболонск около
 Москвы. В камерах на зоне по 10 человек все они иностранцы.
 тут же при зоне, но наверху (НИИМ). Он просит передать с
 оказией, что дело Турарзе какого-то бывшего дипломата
 засело в первом, а засть бумаг по Раулю Валленбергу
 отослано лично по адресу в Киев.
 Это план корпуса в Бутырке. СИЗО №2

SVERIGES AMBASSAD
WASHINGTON

1993-08-12

Pol 1:1/ambr Olson/db
1993-08-25

Ex t:
kabs

polch

Bertelman, pol 1

Magnusson, pol 1:1

Olson, pol 1:1

Rabow, pol 1:1

Carl Persson

von Dardel

Makinen (via gk Chicago)

Wallenberg-föreningen

S. Ström

Lyrvall, amb Moskva (onr)

Hallqvist, amb Kiev (onr)

LO:Vo

Kanslirådet Dag Hartelius

UD Pol 1:1

PM

224/001

INKOM UD		
1993-08-23		
AVD	GR.	MÅL
P	2	EnI

Raoul Wallenberg

(2 bil.)

Broder,

Närslutet översändes ett brev från en Les Banos, som uppger att han, när han var aktiv i ungerska motståndsrörelsen, träffade Raoul Wallenberg. I brevet räknar han upp ett antal namn på andra personer som också var involverade i hans aktiviteter under denna tid. Som framgår av bil 2 är ursprunget till Banos brev ett möte med Ulf Håkansson.

Håkansson
Telegram

Sven-Olof Petersson

cc: Ulf Håkansson,
Budapest

Bil.....t hbr.....
Hartelius 19 98 08 12
Peterson -

From: Leslie Banos
344 Long Road
Pittsburgh, PA 15235
(412)371-1212 (Home)
(412)648-8700 (Office)

Date: July 31, 1993

To: Mr. Sven-Olaf Peterson
Deputy Head of Mission
Watergate 600 Suite 1200
600 New Hampshire Avenue, N.W.
Washington, D.C. 20037

Dear Mr. Peterson:

Thank you for your letter. May I assure you that you have my complete cooperation in the matter we discussed in Budapest, July 19, 1993. I have nothing to hide or any fear of exposure. I did what was the proper action to save lives and help as many people as possible by using extraordinary ways and means to achieve the goal of saving people. These small actions helped the allied war effort at the time.

I was born in Hungary, though I am now an American citizen. Here I have detailed some additional information as best I could:

August 1939: I joined the Anti-Nazi underground, which got its start at the Steel Workers Union Hall in Csepel Island. Early activities included production information from the Weismanfred Factory, shipment and movement information for the early resistance, (German and Hungarian Military movement) and the mislabelling of shipments of military goods to and from their destinations at railroad yards.

1943: I received the I.D. papers of a Hungarian Volkdeutsch Youth, who was deceased. Under the name of George Nemet, I joined the Waffen SS as a volunteer, in order to have an inside man with useful information for the resistance movement. The SS division "SS Jagferband Sudosteinsatzgruppe Ungarn" overtook part of the Ludovica Academy (the Hungarian West Point) and had headquarter offices at Andrassy Street in Budapest. Since I spoke German, I was assigned as liaison between the SS and Hungarian Armed Forces, which gave me first hand knowledge of all the plans and people that were involved. This information was relayed daily to the resistance people through Mr. Julius Sweiger. I also established contact with Mr. Raoul Wallenberg during one of my late night visits at Mr. Sweiger's home at the Rakoczy Street address.

1944: With the help of Mrs. Margaret Vanczak and her young daughter Zsuzsan, we established a safe hiding place in her factory

basement 12 Csanyi Street in Budapest, just outside of the designated Budapest Ghetto area, for all the people who were in danger of being deported. My only contact with the resistance came through Mr. Sweiger, for security reasons. It was at this location where I met Mr. Wallenberg, who was aware of my activities and the Safe Place at Csanyi Street.

With their cooperation, and the safe conduct papers I made by using German Headquarters stationary and the seal of the SS Headquarters, we were able to help and save 85 people.

In Hungary, I then delivered them to the Dsany U. address. Nightly I used the SS Headquarters Mercedes as a transport to retrieve people (mostly shot down fliers and intelligence agents) from Mr. Sweiger's residence. They were then delivered them to Csepel Island. From there, the resistance people then transported them back through Yugoslavia to the allied forces.

While in the Csanyi Street Safe House, my Aunt Margaret and her daughter Zsuzsan fed the people and used what resources they had to provide food for them. My aunt unfortunately died a few years ago, but Szuzsan lives in Budapest, her name is Kis Jozsefne, xix Uduarhely u. 5/a. Budapest.

January 1945: After the Russian occupation of Budapest, Mr. Wallenberg came to the Safe House to inquire about some people. As we walked, around 11:00 a.m. on Kiraly Street, a Russian soldier ordered us to a yard. I know the concierge, Mr. Toth, who informed me that the Russian Army used this enclosed yard as a gathering point for prisoners of war. Men were taken from their homes and from the street and, a couple of times daily, military trucks transported them to the railroad station to be shipped to Siberia. I escaped with Mr. Toth's help. Mr. Wallenberg refused, hoping his diplomatic immunity would save him, but our I.D. papers were destroyed by the Russian guard upon entering the yard. This is the last time I saw Mr. Wallenberg.

Names of persons involved during my activity:

SS Officer	Otto Skorseny
SS Officer	Adolph Eichman
Hungarian Nazi Leader	Ferenc Szalasi
SAVED	Dr. Markovits Gyorgy--lives in Budapest
SAVED	George Taylor--lives in U.S.A.
SAVED	Margaret Vanczak--died 1982.
SAVED	Szuzsan Vanczak--lives in Budapest as Mrs. Kis Jozsefne
SAVED	Julius Sweiger--lived on Rakoczi Street, Budapest

and 83 more whose names I never knew, but were saved.

Places involved in Budapest:

Ludovika Academy -- Camp
Andrasy UT -- Office
Feszek Club -- SS Facility
Hatvanycastle -- SS Facility
Csanyi Street.12 -- Safe House
Rakoczi Street -- Meeting house/Resistance Contact
Csepel Island -- Delivered people at the park.

If you should need any additional information or assistance from me, please contact me. I will provide any information I can to further this investigation.

Sincerely,

Les Banos
Leslie Banos

cc:Ulf Hakansson

BUDAPEST
SWEDISH EMBASSY

Bul 2

1993-07-15

1993-07-15 .....t hbr.....
Petersson -
Larkins 1993.08.02

Mr Les Banos
Athletics Department
University of Pittsburgh
P.O. Box 7436
PITTSBURGH, PA 15213-0436

Dear Mr Banos,

Referring to our conversation in Budapest last Tuesday I would just like to thank you once again for getting in touch with me in spite of your very tight schedule. Needless to say, I found your account of an accidental meeting with Raoul Wallenberg in Budapest (January 1945) very important and well worth further investigation.

In order to facilitate our further actions on the basis of your information, we would very much appreciate a written account of your meeting with Mr Wallenberg and with special emphasis on precise dates, addresses and names of individuals, that might have any connection to his work in Budapest and might know anything about his final disappearance.

You may rest assured that any details regarding your person will be kept strictly confidential and only known to a small circle of experts within the Ministry of Foreign Affairs dealing with this matter.

I am, of course, aware of the fact that this might imply quite a lot of work on your account. It is, however, of the utmost importance to the Government of Sweden to try to establish the immediate circumstances of Mr. Wallenbergs disappearance and your kind contribution may be of help in doing so.

If you agree, I suggest that you address your letter to our embassy in Washington in order to have it sent on to me in Budapest. Please find the address below:

Embassy of Sweden
Attn: Mr Sven-Olof Peterson
Deputy Head of Mission
Watergate 600 Suite 1200
600 New Hampshire Avenue N.W.
WASHINGTON, D.C. 20037

Sincerely Yours

Ulf Håkansson

Postal address	Address	Telephone	Telefax	Telegram	Telex
Ulf Håkansson Counsellor P. O. B. 26. 1440 Budapest 70.	Ajtósi Dürer sor 27 A BUDAPEST	268 0804	268 0307	Svensk Budapest	225647

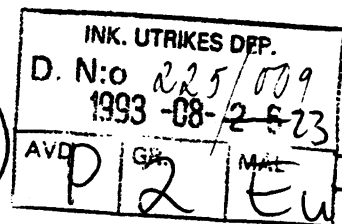
Raoul Wallenberg

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF BIOCHEMISTRY AND MOLECULAR BIOLOGY

920 EAST 58TH STREET
CHICAGO • ILLINOIS 60637

August 13, 1993

Mr. Lage Olson
Ministry for Foreign Affairs
Gustav Adolfs Torg 1
Box 16121
S-10323 Stockholm
Sweden

Dear Lage:

I have enclosed the following according to our earlier discussions:

- (1) the negative and a photograph of the labor camp singing ensemble, of which Wallenberg was stated to be a member.
- (2) a copy of my letter of December 21, 1990, to Martin Halqvist, summarizing our preliminary analysis of Vladimir prisoner registration cards which you have requested.
- (3) two copies of notes regarding the meeting on June 8, 1993, that Guy von Dardel and I had with D. G. Kopelyansky. I met with him again on June 9th, and Guy and I talked briefly with him at the door of his apartment on June 10th. I have not written the summaries because of our tight schedules on those days. At this point I only could write out general descriptions.

I have looked over my schedule for the coming Autumn season, and it will be very difficult, probably impossible, for me to attend a meeting of the Swedish-Russian Working Group in the next 1-3 months. I am in charge of teaching a major course and must lecture October 4-26 and November 15-22. I also have an important grant application due November 1. It is possible to come for a short time November 2-12. After November 22, I am, of course, more free. If this can be taken into consideration, it would be helpful to me; I suspect everyone would like to see a meeting in October, followed by one in December or January.

I shall be out of town on vacation August 15-28.

I have also added a typed summary of a request Guy von Dardel and I should like to present through the Working Group to Mr. Sokolov. Ademischin stated that he would be willing to help provide this information but that a formal written request should be presented to MID. Guy and I feel that it would be valuable for documentation of the beginning of this work.

With best wishes,

Sincerely,

Marvin W. Makinen

Marvin W. Makinen

Pol 1:1/ambr Olson/db
1993-08-27

Ex t: kabs/polch/Bertelman, pol 1/ Magnusson,
pol 1:1/Olson, pol 1:1/Rabow, pol 1:1/
Carl Persson/von Dardel/Wallenberg-
Föreningen/Hafström, SB/Arne S.
Lundberg/Hallqvist, amb Kiev (onr)/
Lyrvall, amb Moskva (onr)

Exp 430827 13

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF BIOCHEMISTRY AND MOLECULAR BIOLOGY
920 EAST 58TH STREET
CHICAGO • ILLINOIS 60637

December 21, 1990

Mr. Martin Halqvist
Swedish Foreign Ministry
Stockholm, Sweden

Dear Mr. Halqvist:

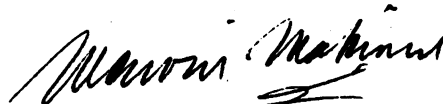
As you know, through the work of the Soviet-International Commission on the Fate and Whereabouts of Raoul Wallenberg, we examined a large number of prisoner registration cards together with Guy von Dardel at the Vladimir Prison, August 28-September 2, 1990. During that time I began making a handwritten compilation of cell numbers, dates of occupancy, and prisoner names of individuals who have provided information regarding Raoul Wallenberg. We have finally managed to have this typed into a more legible form.

I have enclosed a copy for your information, hoping that even in its incomplete state it may be of some assistance to you. I plan to extend this with the additional information we accumulated on videotape and by computer, but at present I am uncertain when that will be possible.

I am sorry that this has taken so long to be completed. I have simply been too consumed with other responsibilities since my return from Europe in the latter part of September.

With best wishes,

Sincerely,

Marvian W. Makinen

Enclosure

cc: Prof. G. von Dardel

**Correlations Substantiating Evidentiary Statements in Swedish Foreign Ministry
Files about Raoul Wallenberg**

Compiled by M. W. Makinen while examining prisoner registration cards at the
Vladimir Prison, August 28, 1990 - September 2, 1990.

Hille brought to cell 13 on March 20, 1952, in which cell was Pelkonen:

- a. Pelkonen's card showed he was in cell 2-13 8/XII/51 - 15/IV/52.
- b. Hille's card showed he was brought to 2-13 on 20/III/52.

Ernst Huber brought to cell 2-11 to be alone in Vladimir 27/V/51 - 26/X/52 and
was with Eulio Vadillo Martinez; then he was brought to 3-54 for short time,
and then 3-17 on 1/IV/54; here he was with Viktor Hahn:

- a. Huber's card shows he was in cell 2-10 29/V/51 - 27/IX/51, and in 2-11
from 4/XII/51 - 18/II/54.
- b. V. Hahn's card shows he was in 3-17 18/I/54 - 30/XI/54 and 11/I/55 -
12/V/55.
- c. complete overlap with statements of both Hahn and Huber.

Brugger says that he was in Korpus II in July-August '54, in 1956, Nov. 1956 and
15 March - 5 Aug., 1958 and stated to have knocking contact with RW while in
a cell on the second floor with RW. He stated that von Kleist was in his
cell at the time.

- a. Brugger's card stated that he was in cells

2-47	18/V/56 - 21/VI/56
2-36	16/X/56
2-23	17/X/56 - 4/XII/56

- b. Both cells 2-36 and 2-23 are on second floor of Korpus II according to
MWM experience and cells 18-22 next to cell 2-23 are particularly effective
for isolation of a prisoner.

- c. Gouazé stated that Brugger had had contact with RW in Autumn of about
1955-1957.

- d. von Kleist's card shows that he was in Vladimir 5/IX/52 - July, '54 (no
correlation).

Schöggel stated that he had been in hospital April 16 - May 28, 1955, in which RW was in same cell.

- a. Schöggel's card shows that he was in 2-20 from 31/I/53 - 6/III/53 temporarily.
- b. Again 2-20 comes up in area of greatest isolation of prisoners.

Gustav Vogt stated that he had shared a cell with Gotthold Starke in cell 44 from whom he learned of a Swedish diplomat imprisoned in the Soviet Union.

- a. Starke's card shows that he was in cell 3-44 (22/III/54 - 29/IV/55).
- b. Vogt's card shows he was in 3-44 22/III/54 - to his release from Vladimir prison.

Eero Pelkonen was in same cell as Viktor de Latry where Swedes in prison were discussed.

- a. card of Pelkonen shows that he was in cell 3-76 (31/IV/54 - 8/IV/55).
- b. card of de Latry shows that he was in 3-76 (31/XII/53 - 21/VI/54).
- c. this results in an overlap of about 2 months for Pelkonen and de Latry in cell 3-76.

Turin stated that he had been in cell 21 (hospital) in March, 1953, during which time he had knocking contact with Henry Thomson (Grossheim-Krisko).

- a. Turin's card shows that he was in cell 2-20 (7/III/53 - 20/III/53).
- b. Thomson's card shows that he was in cell 2-19 (7/III/52 - 19/VI/53).
- c. complete overlap on both parts.

H. T. Mulle stated to have shared cell with S. Gogiberidze from Feb. to Sept., 1956. When communique about Swedish Prime Minister's visit appeared on April 3, 1956, Gogiberidze stated that RW was in the Vladimir hospital and was isolated in the hospital.

a. The card of S.G. shows that he was in cell 3-64 (12/III/56 - 3/VII/56) and in 3-75 (3/VIII/56 - 24/XI/56).

b. The card of Mulle shows that he was in cells 3-64 (28/II/56 - 3/VIII/56) and thereafter in 3-75 starting 3/VIII/56.

c. There is clear overlap of H.T.M. and S.G. in the same cells at time of communique.

d. Card of Karl Laube (Austrian, born 1923) shows he was in cells 3-64 (28/III/56 - 3/VIII/56) and 3-75 (3/VIII/56 - with release on 20/IX/56). Mulle stated that he was also in same cell.

C. Rehenkampf had stated to be in same cell with S. Gogiberidze for considerable time, during which he talked about RW case. (Time between 1950 and 1953).

a. Rehenkampf's card shows that he was in cell 3-75 (31/XII/53 - 15/VI/55).

b. S.G.'s card shows he was in cell 3-75 (31/XII/53 - 15/VI/55).

Eugen Török stated that he had been brought to cell 3-63 on Nov. 5, 1955, where he met Brugger and Gouazé and where he learned about RW. Brugger had stated that he met someone who had had contact with RW in Korpus II. Also in this cell was S. Gogiberidze.

a. Gouazé's card shows that he was in cell 3-63 (27/IX/55 - 1/XII/55) and moved to 3-74 until 17/XII/55.

b. Brugger's card shows that he was in 3-63 (27/IX/55 - 1/XII/55) and moved to 3-74 until 17/XII/55.

c. Gogiberidze's card shows that he was in the following cells:

3-63 (27/IX/55 - 1/XII/55)
3-74 (1/XII/55 - 17/XII/55)
3-40 (17/XII/55 - 26/XII/55)

d. There is complete confirmation of overlap in time, prison cells, and individuals.

- A. Kalinski stated that S. Mamulov (former Beria secretary) had shared a cell with Swede named Raoul. Cell was in Korpus II #23 (reported to him by S. Gogiberidze). Kalinski stated that S.G. was brought to cell 2-21. After Mamulov, Sharya (another Beria secretary) was with RW.
- a. Mamulov's card shows he was in 2-23 (no date given but from other cell entries, it had to occur between 11/XI/63 - 31/X/64.
  - b. No entry in 2-23 for Sharya.
  - c. S.G. card shows that he was in Korpus II in various cells from 19/XI/63 - 15/III/67, end of sentence (one cell was 2-19 for S.G.).
  - d. MWM entry: Card of Kruminsh shows that he was in cell 2-11 (no date entered) but from other entries it could be 23/III/60 - 19/VIII/60. This would be prior to Powers as a cellmate. It is an unusual coincidence that two possible cellmates of RW have cell assignments in Korpus II with no date entered and both in regions of Korpus II that are extremely effective for isolation of a prisoner.
  - e. The information that Kruminsh had been with the Swedish prisoner "van den Berg" was given to MWM by V. F. Vorobei who was in Vladimir prison prior to labor camp. His card shows that he was in Korpus II, cells 2-19 (6/VII/60 - 23/VII/60); 2-33 (23/II/61 - 15/V/61); and 2-15 (25/VIII/61 - 26/X/61). This would have given him adequate time plus that in Korpus I to have learned about Kruminsh and his cellmates.
- E. Bretthauer stated to have stayed from 1948 to 1955 in five different cells in Korpus II. However, he never got to know who was in "mystic" cells opposite entrance on the first floor. Afterwards, shortly before release, he learned that RW was in one of those cells.

Bretthauer's card shows that he was in following cells:

2-26	10/III/49
2-28	19/IX/49
2-55	1/IV/49
2-28	10/V/50
2-15	6/I/51

Lazar Berger stated that five people knew of RW in Korpus II: S. Gogiberidze, Kruminsh, Berger, Vorobei, and "Gogiashvili". There is no Gogiashvili in the card file, but Bereshvili was found who had been mentioned in Menshagin's memoirs published in Paris. Bereshvili spent most of his sentence in Korpus II, and was freed with about 7½ years remaining of a 25 year sentence. His card shows the following cells

2-21	26/V/48
2-22	no date
3-39	6/VII/48
2-6	1/III/50
3-66	2/XII/50

and many more cells in the 1950's in Korpus II. Again a cell near 2-20 appears with no date entered.

Gouazé stated that he had heard of RW from V. Bastamov in 1956:

a. the cards of Gouazé and of Bastamov show that they were both in cell 3-64. For Gouazé from 26/XII/55 - 16/III/56 and for Bastamov from 26/XII/55 until he was released 25/VII/56.

b. Gouazé also stated that he was in cell 45 from Sept. 21, 1955, where Gogiberidze, Pataridze, Török and later Mulle and Speiss were. The cards show no cell #45 for Gouazé, but the following

Gouazé	3-74	1/XII/55 - 17/XII/55
Gogiberidze	3/74	1/XII/55 - 17/XII/55
and both moved to 3-40 until 26/XII/55		
Török	3-74	11/XII/55 - 17/XII/55
	3-40	17/XII/55 - 26/XII/55
	3-64	26/XII/55 - 3/VIII/56
Mulle	3-64	28/II/56 - 3/VIII/56
Speiss	3-64	28/III/56 - 3/VIII/56

A. Kalinski stated that S. Gogiberidze and S. Mamulov had been cellmates of RW. From the Swedish summary, it is not clear whether it is meant that all three were together or that each was separately a cellmate of RW's. The cards show, as pointed out on page 4:

Mamulov	2-50	11/XI/63
	2-23	no date given
	2-21	31/X/64
	2-33	13/V/65
	2-36	21/VI/65
Gogiberidze	2-33	23/IV/65 - 26/VIII/65

He stated also that S.G. could see RW and Mamulov in the walking courtyard together, first Mamulov and later Sharya. If the period for 2-23 and 2-21 cells above applies, then S.G. card shows

S. Gogiberidze	2-19	19/XI/63 - 23/IV/65

Cell 19 in Korpus II faces the walking courts at one end, and so this is consistent.

P.-E. Hille had been with RW in Moscow (Lubianka) and had been kept isolated afterwards. In Vladimir he was stated to have shared a cell with Koch.

The cards show for Hille that he was in Vladimir in various cells from 3/V/51 to at least 24/V/53. Paul Koch's card shows no overlap of cells with those of Hille over this period.

Grossheim-Krisko (Thomson) said he was kept in cell 19 in March, 1952:

a. His card shows the following cells

3-56	16/III/52
2-19	17/III/52 - 19/VI/53

b. Turgin stated that he had knocking contact with Thomson in 1953. His card shows that he was in cell 2-20 (7/III/53 - 20/III/53), precisely adjacent to Thomson in 2-19.

G. Richter had been with RW in Lefortovskaya and in Lubyanka, but had not seen RW in Vladimir. He was in the same cell with Kitschman.

The cards show that

Richter	2-46	1/VI/55
	2-21	12/VIII/55 - 27/IX/55
	3-75	27/IX/55
Kitschman	2-46	1/VI/55
	2-21	12/VIII/55 - 8/IX/55
	3-53	8/IX/55
	3-73	27/IX/55 - 3/X/55

Summary of Interview with
Daniel Grigorovich Kopelyansky
in his home in Moscow

June 8, 1993, at 4:00 p.m.

The meeting with Daniel G. Kopelyansky for Guy von Dardel and myself had been arranged by Bjorn Lyrvall of the Swedish Embassy in Moscow. I arrived in Moscow by Delta Flight 30 about 11:30 a.m., traveled to the Swedish Embassy first to confer with Guy about how to carry out the interview and over which topics. We decided to have assembled certain materials: photographs of Raoul Wallenberg, copies of prison archival materials of Gustav Richter, the copy of the order to transfer R.W. and Willi Rödel to the Lubianka, copies of the documents about Willi Rödel handed over at the last meeting of the Swedish-Russian Working Group in April, and photographs of Willi Rödel that were forwarded earlier to Guy by his son Dieter Rödel. We also took a box of Fazer chocolate mints to give to K. and his wife.

We arrived at 3:50 p.m., 10 minutes early at the home of K. We rang the doorbell, K. answered the door and invited us in. He greeted us with a smile and was very pleasant to us; he asked us to step into the next room from the entry and introduced us to his wife. K. had on what appeared to be a new shirt (blue and white checked) and jeans. His wife had on a skirt, blouse, and sweater. I began by stating that I had bought for them a box of Finnish chocolates (Fazer mints) that I especially liked because I was of Finnish descent. I reminded K. that, in contrast, at the last occasion I had brought a box of Swiss chocolates sent by Guy. K. stated that they, but especially their grandchildren, enjoyed the Swiss chocolates. K. stated that his wife was in part of Karelian Finnish descent but had grown up in the region of the Volga Deutsch. K. asked whether we would like some coffee. We both answered yes and he asked his wife to prepare coffee for us. He then asked us to sit at the small round table that was in the living room, and the three of us sat down.

K. began the conversation by stating that at the outset he wanted us to understand that the first time he became acquainted with the name of Wallenberg was through the newspapers in 1988. He stated again that, as he had informed the representatives of the Working Group, he had nothing to do with the case of Raoul Wallenberg. He stated that he was not the interrogator and that he knew that the blackened entries in the registry journal of the Lubianka show only that R.W. was supposedly interrogated by him on two different occasions for about 1½ hours and 2 hours, respectively. He said that this can hardly be considered to constitute an interrogation.

K. added an interesting interpretation of what he claimed might have occurred in either of the two sessions, although he emphasized that this is only a possibility because he insisted that he truly does not know what happened since he was not involved with Wallenberg. He stated that maybe someone was assigned by Kartashov, the head of the directorate, to sit in a small room and have tea with R.W., or perhaps to have bread and cheese, or some sausage. He was careful to emphasize that this was only an interpretation, that he was not involved, and that he truly did not know what happened. (I personally believe that K. was actually describing to us at least part of his role with R.W. This appeared to me to be a version of a "tough cop/good cop" routine in which he played the part of the understanding, kind interrogator befriending the prisoner.)

K. stated that he remembered many different German generals whom he had interrogated and except for Beckerlé he never had anything to do with diplomats. He insisted again that he did not recall Gustav Richter nor did he have anything to do with Langfelder. We asked whether he could remember Willi Rödel. He stated that he did not recall the name. When we showed him a picture of W. Rödel that Dieter Rödel had provided to Guy, K.'s voice became extremely weak when he stated that he did not know Rödel and could not recall the man. Particularly in view of the statement given to us at the Swedish Embassy that the KGB had recently uncovered documents showing that K. had interrogated Rödel on July 18, 1946, the dramatic change in the quality of K.'s voice indicated to me that he recognized Rödel in the picture.

We talked also about a number of general matters. His father was a construction engineer, he learned German early because a German Latvian woman had worked for his parents taking care of him as a child. He had translated in all 17 books from German into Russian on architecture, art and literature, for example, Kurt Tucholsky, and that he had a good reading knowledge of English but that he had little experience in using spoken English. He pointed out that he was always a very upright person with respect to German prisoners of war whom he had to interrogate and that they frequently had expressed their amazement about how much he knew of German literature, music, and culture. It was clear that K. was proud of his ability in German and the breadth of his knowledge of the language.

In all, the meeting lasted about 2½ hours. The conversation came to a close largely through large moments of silence, K. not amplifying on points and we not being certain how to rephrase questions to continue the discussion. After we had indicated that we probably did not have any further questions, K. asked his wife to bring in the coffee. We talked for about another 20 minutes. When we suggested that we should leave, K. was quick to accept our suggestion and rose immediately from his chair to guide us to the door. We shook hands and thanked him for having spent the time with us and for having us in his home.

Guy and I left for the Pushkin Square Metro station to return to the Swedish Embassy where we discussed further strategies to follow.

On June 10, 1993, Professor Guy von Dardel and Marvin W. Makinen, members of the Swedish-Russian Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg, met with Mr. A. Ademischin of the Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation. The purpose of the visit was two-fold: (1) to inform Mr. Ademischin of progress in the continued inquiry into the fate of Raoul Wallenberg and (2) to thank him for his pivotal role in responding to the request of Professor von Dardel in 1989 in Geneva towards formation of an international commission of experts to be given access to archival materials of the Vladimir Prison to search for information about Raoul Wallenberg. This all led to the formation of the Soviet-International Commission on the Fate of Raoul Wallenberg, to the inspection and analysis of a large volume of archival materials under the control of the Soviet Ministry of Internal Affairs, and to the continued work presently being carried out by the Swedish-Russian Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg. In view of the important role of Mr. Ademischin in the early phases of this work, we should like to request from Mr. Ademischin a detailed outline of events within the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Internal Affairs, and the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union that led to the resolution to allow the Soviet-International Commission to carry out its work in the Vladimir Prison and in the Main Archives of the Council of Ministries over the August, 1990 - January, 1991, period.

BUDAPEST
SVERIGES AMBASSAD

1993-08-26

Ambassadrådet
Lage Olosson

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ex. följande bilagor på
svenska till:

Hans Magnusson
Björn Lyngvall
Lage Olosson

Ref. 93-09-07

O.O. /

L.O.

Bar

238/001

INKOM UD		
1993-08-27		
AVD	GR.	MAL
p	2	ku I

håller

Benešels

vitnerut

+ 48 M 10-arkiv

Ungerskt material med anknytning till Wallenberg
Hbr. Magnusson-Håkansson 1993-03-19

4 bil. se bil. burk

Broder

Aberopande dagens telefonsamtal får jag härmed
översända det material som hittills föreligger i
översatt skick.

Som tidigare nämnts håller Peter Bajtay på att
slutföra en sammanfattning av för oss relevanta
avsnitt i Maria Embers bok. Detta har tyvärr
tillåttits dra ut på tiden genom sjukdom, långa
utlandsvistelser och -inte minst -författarens
ambition att få boken i sin helhet utgiven på
svenska och då helst på vår bekostnad.

Nu tycks emellertid dessa problem ha löst sig och
Peter har lovat att återkomma med en relevant
sammanfattning under loppet av september.

Beträffande möjligheterna att här låta översätta
annat material av intresse i sammanhanget kan Du
väl återkomma. F n betalar vi för översättning
ungerska-svenska 800 forint per sida (1 kr.=11,7
HUF). Priset för översättning till engelska tord
ligga på ungefär samma nivå.

Hjärtliga hälsningar

Ulf Håkansson
Ulf Håkansson

SVERIGES AMBASSAD
WASHINGTON

1993-08-29

Departementsrådet Hans Magnusson
Utrikesdepartementet, Pol 1:1

2.0: No

(Pal)

ber
ber?

Kommitté till Raoul Wallenbergs ära i Parsippany,
New Jersey
(1 bil.)✓

291/001

IN K U M U S		
1993 -09- - 3		
AVD	GR.	MAL
0	2	En F

Broder,

Bifogade brev och bildmaterial, mm inkom till ambassaden under sommaren. Ambassadör Liljegren har bett mig att överlämna en kopia till Dig och samtidigt be Dig låta undersöka om de av Raoul Wallenbergs anhöriga som nämns i brevet, Nina Lagergren och Guy von Dardel, är intresserade av att bli ledamöter av kommitténs styrelse.

Som framgår av brevet har dess avsändare, Dr Goldberg, tidigare i sommar sammanträffat med ambassadens kulturråd Ingmar Björkstén.

Vänliga hälsningar

Ulf Lindell

Ulf Lindell
2:e ambs

Marilee C. Goldberg, Ph.D.

His Excellence
Henrik Liljegren
Ambassador of Sweden
600 New Hampshire Avenue, NW
Washington, D.C. 20037

UL: → Nancy

July 28, 1993

Dear Mr. Ambassador:

I write you as Co-Chairperson of the *Committee to Honor Raoul Wallenberg* of Parsippany, New Jersey. Our purpose is to elevate Wallenberg's name and deeds to be more well known, so that he can serve as an inspiration to others. We feel that this is especially important now, since next year is the 50th anniversary of his work in Hungary. We are doing this through erecting a 12 foot high bronze sculpture in his honor, and through associated educational programs. The sculpture will be in a public park where an estimated 80,000 people will view it daily. Intended to serve as a source of awareness and healing, the sculpture is entitled *Courage and Compassion*, by Edward M. Adams. A photograph of the sculpture is included with the enclosed packet of material.

Mr. Adams and I met with Ingmar Bjorksten about three weeks ago in Washington, showed him a 12 inch maquette of the sculpture and discussed our project in detail. He was most supportive of our work and very appreciative of the sculpture itself. He volunteered to forward our information to Per Anger, and to be available to us in the future.

Mr. Ambassador, I have three requests of you. The first is to ask if you would become an Honorary Member of our Board. You would be joining Congressmen Lantos and Gallo, Senator Metzenbaum, Dr. Berenbaum of the Holocaust Museum and probably Senators Bradley and Lautenberg. There are no official duties associated with this position, except that your name adds stature and lustre to our work.

Second, we would also like to ask Wallenberg's half sister and brother, Nina Lagergren and Guy von Dardel, if they would also serve on this Board. Could you assist us in this goal? Nina Lagergren saw and admired the sculpture when she was in the United States about four years ago. I've enclosed a copy of a picture of her with Ed Adams.

Third, I would like to make the goals and activities of our work known to people who would find this interesting, both in the United States and in Sweden. Are there any individuals or organizations that you think we should contact with this information?

I thank you for your time and attention to these requests.

Sincerely yours,

Marilee C. Goldberg

Marilee C. Goldberg, Ph.D.

"Courage and Compassion
E. M. Harris
Artist

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Raoul Wallenberg', enclosed within a rectangular border.

*Raoul Wallenberg:
One Can Make a Difference*

parsippany news

by Frank B. Priore

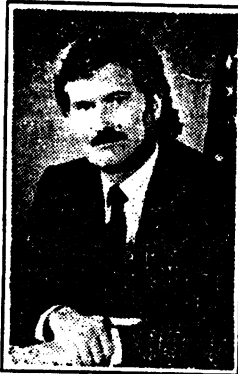
from the mayor's office

"RAOUL WALLENBERG: IN CELEBRATION OF HUMANITY"

That beauty exists in the human spirit is not so rare; it's the desire and the ability to put it to use that is. However, every so often, history can refer to an exceptional human being... one that sets a standard of humanity that touches individuals deeply and elevates society as a whole. Raoul Wallenberg was one of those fine examples. He was able to create one of history's warmest and most brilliant moments during one of its coldest, darkest hours.

His story began fairly simply. Employed as a Swedish businessman, Wallenberg was sent by his firm to Palestine 1936. In 1939, just three years after his arrival and two years before the official declaration of war, he became involved with a Jewish refugee organization that needed support during a time of rapid upheaval. That same year, Hitler's doctrine of blitzkrieg blazed across Poland, leaving a new kind of fear and destruction in its wake. All of Europe, then all of the world, soon got the message. A threat like no other - an inconceivable evil - had ascended from the blackest corners of the human soul. The world was at war with hate, greed and a ravenous pursuance of power that swallowed its victims alive. For millions of Jews, life became nothing more than a slow, certain death. For Raoul Wallenberg, life became a mission to save them.

Sweden, like Switzerland, remained neutral throughout the war. Ironically, it was the inaction of his native land that Wallenberg used to effectively take action himself. Swedish citizenship allowed

Frank B. Priore

Wallenberg to move freely behind the axis lines, coming in direct contact with both the Nazis and their victims. Fearing that Germany would lose access to Swedish ports, Nazi officials were ordered to leave the Swedish diplomat Wallenberg alone. He was requested by the Embassy to go to Budapest, and it was there that Wallenberg found the quickest, most widespread means to free captive Jews and gypsies. Among other strategies, he arranged for up to 100,000 potential victims of concentration camps and extermination to receive Swedish protective passports, enabling them to escape to free.

In honor of this incredible man, the Township of Parsippany is proud to be the site of the only abstract sculpture tribute to Wallenberg in the world. We have donated a 12 foot by 12 foot section of land in Smith Field park for "Courage and Compassion", a 12 foot original bronze sculpture by N.J. artist Ed Adams. The sculpture is a symbolic abstract -- a twisted heart-shaped piece, held together by stylized Star of David at its center. The metallic bronze finish specifically reflects light and absorbs darkness. Though this piece

appears to be beautiful in its simplicity, its true beauty lies in the intricate design, which artistically represents the Holocaust and Wallenberg's role in it. The twisted heart symbolizes the climate of pain and the empathy it inspired, while the Star of David symbol holding the heart together is the source of motivation and pride. The shape of the heart and its bronze casting was designed for its unique ability to show both a warm, bright reflection of light from one angle, and the deep, cold darkness that surrounded it from another. Light and Dark. Good and Evil. It has been said that Raoul Wallenberg was "the only angel to come out of the depths of hell." This wonderfully expressive sculpture not only portrays that sentiment, but serves as a source of encouragement and inspiration to everyone.

"Courage and Compassion" will be one of the few pieces of public sculpture in the state of New Jersey, and certainly its most meaningful. We are proud to work with the artist, Ed Adams, as well as Marilee Goldberg, and Pamela Grand from the United Jewish Federation of Metro West. Slated for completion sometime in August of 1994, "Courage and Compassion" will serve as the mother piece to smaller, similar sculptures in Israel, Hungary, Russia, Sweden and Germany. Parsippany will represent the U.S.A. in this historic, international fellowship. This entire project will be funded by private and corporate donations, and although Parsippany will be its honored host, we will be so at no cost to

the taxpayer. This memorial is not only a tribute to Raoul Wallenberg, but for anyone who fought against, or was a victim of, this terrible moment in history. And, for those generations born long after World War II, this will serve both as a lesson and celebration in brotherhood and humanity.

One, single, man saving the lives of so many. Not for fame or fortune. Certainly not for a memorial in Smith Field Park. Raoul Wallenberg was motivated by what should be our most basic human instincts: a respect for life, a love of peace and a commitment to freedom. I look forward to the day when those driving through our community will see "Courage and Compassion" shining in the morning sun and reflecting in a moonlit sky. I hope that Parsippany's symbol of universal pride will serve as an inspiration to everyone. It has been said many times before that any of us could one day become a victim...but the truth also is that any of us could become a Raoul Wallenberg. All we need to do is open up our heart and let our spirit find the way.

Gentle Gentle remembered

West Amwell man sculpting Wallenberg monument

By REGINA DePERI
Courier-News Staff Writer

WEST AMWELL — He is known as the Gentle Gentle who saved 100,000 Jews during World War II.

And yesterday, on Raoul Wallenberg's 77th birthday, a local sculptor displayed his tribute to the Swedish ambassador.

Edward M. Adams was selected by the Morris County Committee for Raoul Wallenberg to create a bronze monument to be placed in Smithfield Park on Route 46 in Parsippany-Troy Hills this time next year.

"I want this to open people's own sense of strength and compassion," Adams said from his home decorated with his creations. "What Raoul did is what all of us do in everyday life. This piece has to match all that he is. It has to capture that energy."

Wallenberg helped thousands of Jews avoid concentration camps with

'I want this to open people's own sense of strength and compassion.'

Edward M. Adams

false documents or protective passports.

In January 1945, he was arrested by the Soviets, who accused him of being a spy. Soviet officials claim he died shortly after his capture, but prisoners have reported seeing him as recently as two years ago.

"This is a very political piece because Russia, with glasnost, is beginning to loosen with information on Wallenberg. They've admitted his arrest was a mistake and they are in the process themselves of creating a piece of art in Russia," Adams said.

Members of the Wallenberg committee hope the monument will spark interest and understanding of the man once called "the only angel to come out of the depths of hell."

"We're honoring a real hero and want to educate people," committee member Susan Rosenthal said. "Because it is an abstract sculpture, people are going to look at and wonder."

Adams has designed a 10-inch-high steel model that will lead to a 10-foot-high bronze piece for the park. A 12-foot-square tract was donated by the township.

The smaller sculpture consists of two 3-inch-wide strips of metal shaped into an imperfect heart. At the cleavage of the heart is an abstracted Jewish star.

Adams was inspired by oddly shaped tree branches that seemed to have been snapped during a storm. "The broken trees reminded me of broken dreams, of all the lives torn apart because of the Holocaust," he

Courier-News photo by Ed Pagliarini
Sculptor Edward M. Adams displays a model of a bronze monument he will create as a tribute to Raoul Wallenberg.

said.

The committee hopes to sell 50 limited edition pieces, to range in size from 12 to 48 inches high, to support educational ventures. The group also is seeking donations to offset the \$50,000 cost of the project.

Adams said the smaller models would sell for about \$150,000 and one may be given to the Soviet Union. "My grandest fantasy is that Raoul Wallenberg would be at the dedication (next year). Wouldn't that be outrageous?" Adams said.

A Sculptural Tribute to Raoul Wallenberg

**"COURAGE AND
COMPASSION"**

By

*Edward M. Adams
Artist*

For

Parsippany-Troy Hills, New Jersey

*Frank B. Priore
Mayor*

ARTIST'S STATEMENT

The sculpture, *Courage and Compassion*, is a work of art that pays tribute to two extraordinary expressions of the human spirit. It proclaims the triumph of love over hate and involvement over apathy. It is a sculpture dedicated to a man named Raoul Wallenberg. Wallenberg's actions toward the end of World War II saved the lives of thousands of Jews condemned to death by the Nazi regime. The brave deeds of this one man preserved the lives of many, making him one of the most significant heroes of the twentieth century.

This twelve foot bronze and fabricated sculpture attempts to maximize line, form, light and space to convey its message. The simplicity of the sculpture conveys a sense of truth and hope as well as a challenge. It is a challenge to look with our soul and find the courage to confront the side in shadow; then bring forth the compassion to act for the common good.

Edward M. Adams

EDWARD M. ADAMS
161 ROCKTOWN-LAMBERTVILLE ROAD
LAMBERTVILLE, NEW JERSEY 08530
(609) 397-4150

BORN September 20, 1949

EDUCATION

- 1967-71 Xavier University, Cincinnati, Ohio. B.S. Psychology, minor in Studio Art
- 1971-73 Xavier University, Cincinnati, Ohio. M.Ed. and certification in School Psychology
- 1978-81 Rutgers University, Piscataway, New Jersey. Doctor of Psychology
- 1987 Art Student's League, New York, New York
- 1988 Vermont Studio School, Johnson, Vermont

SOLO EXHIBITIONS

- 1993 The Studio Show, Lambertville, NJ
- 1991 Hunterdon Art Center, Clinton, NJ
- 1991 Extension Gallery, The Johnson Atelier, Mercerville, NJ
- 1990 Avanti Gallery, Madison Avenue, New York, NY
- 1990 Judaic Treasures, Millburn, NJ
- 1989 L'Escalier, Chartres, France
- 1988 North Gallery, Somerset Art Association, Far Hills, NJ

GROUP EXHIBITIONS

- 1993 Cooperstown Art Association, Cooperstown, NY
- 1993 Riverrun Gallery, Lambertville, NJ
- 1993 Gallery 39, Flemington, NJ
- 1993 Art's Open, Hopewell, NJ
- 1993 Eleven East Ashland Gallery, Phoenix, AZ
- 1993 American Psychological Association, Washington, DC
- 1992 Ortho Diagnostic Systems, Raritan, NJ
- 1992 American Psychological Association, Washington, DC
- 1992 Lewis Gallery, Lambertville, NJ
- 1991 Lewis Gallery, Lambertville, NJ
- 1991 Phillips Mill Juried Show, New Hope, PA
- 1991 United Jersey Bank, Princeton, NJ
- 1990 Galleria Savant, Philadelphia, PA
- 1990 Gallery at Abbots Square, Philadelphia, PA
- 1989 Hunterdon County Art Center, Clinton, NJ
- 1988 Larsen-Dulman Gallery, New Hope, PA
- 1988 Sue Park Gallery, Lambertville, NJ

- 1987 Somerset Art Association, Far Hills, NJ
1971 Xavier University, Cincinnati, OH

RELATED EXPERIENCE

- 1990-92 Resident Sculptor, Cedar Mountain Camp, Lindrith, NM
1991-92 Sculptor and Trainer, "Carving the Fetish." Experiential workshop for adults
1990 Poetry published in the Journal of the Artist and Writers Club of Flemington, NJ
1988-91 Designed and built studio

HONORS AND COMMISSIONS

- 1992 First contemporary artist/psychologist chosen to exhibit a painting on the cover of the most prestigious journal in Psychology, the American Psychologist.
1989 Commissioned to create a monumental bronze sculpture entitled "Courage and Compassion" honoring World War II hero, Raoul Wallenberg. This will be the only non-representational sculpture paying tribute to Wallenberg in the world. Upon completion, the sculpture will be located in Smithfield Park in Parsippany, NJ.

GALLERY REPRESENTATION

RIVERRUN GALLERY   AT THE LACEWORKS
287 SOUTH MAIN STREET
LAMBERTVILLE, NJ 08530
GRACE CROTEAU, DIRECTOR

COLLECTIONS

Drs. Bob and Joan Barth, Doylestown, PA
Roseann Cervelli, Bridgewater, NJ
Contemporary Healthcare Institute, Somerville, NJ
Louise Dorfman, New York, NY
Dr. and Mrs. Richard Fernandez, Titusville, NJ
Carolyn Francesconi, Philadelphia, PA
Dr. Marilee C. Goldberg, Lambertville, NJ
Jerry and Kathy Inglert, Reston, VA
Walter Kilkenny, Chatham, NJ
Dr. Gregory LaGana, Bridgewater, NJ
Bernice Marcus, Brooklyn, NY
Dr. Patricia A. Pinciotti, Chester, NJ
Don and Robin Richardson, Baltimore, MD
United Jersey Bank, Princeton, NJ
University of Judaism, Los Angeles, CA
Dr. Steven Weitz, Branchburg, NJ
Dr. Philip Witt, Metuchen, NJ
and others

"COURAGE AND COMPASSION"

A SCULPTURAL TRIBUTE TO RAOUL WALLENBERG

STATEMENT OF PROCESS, PROCEDURE AND COSTS

The Wallenberg Sculpture Committee is a group of concerned community members interested in paying tribute to Raoul Wallenberg for his heroic efforts in saving up to 100,000 Jewish people from death at the hands of the Nazi regime. The Committee is working in cooperation with the Parsippany-Troy Hills municipal government and United Jewish Federation MetroWest.

The Wallenberg Sculpture Committee will contract with artist, Edward M. Adams, to produce and install the twelve foot bronze sculpture, "Courage and Compassion" in Smith Field Park in Parsippany. In turn, the artist sub-contracts with a variety of skilled artisans and professionals to assist in the construction, transporting and permanent installation of the sculpture in Smith Field Park.

All gifts to finance the sculpture will be collected by the United Jewish Federation MetroWest. As tax-free gifts, they will be placed in an escrow account earmarked for this project. The artist requests, in writing, the release of funds as the project requires. Upon request, a full disclosure of the disbursement of funds will be available.

The artist will sub-contract with the Johnson Atelier, a Technical Institute of Sculpture located in Mercerville, New Jersey. It is within this large and fully equipped studio that the sculpture will be fabricated.

The estimated cost to produce the 12 foot sculpture is as follows:

* material and construction	\$34,000.00	(see attached letter from the Atelier)
* transportation and on-site installation	2,500.00	
* Engineering seal	1,000.00	
* On-site construction, materials and labor	5,000.00	
* Miscellaneous expenses (travel, legal, cost overruns)	3,500.00	
* Artist fee: Design of sculpture and site, management and labor of acquiring, fabricating and installing sculpture	34,000.00	
TOTAL	\$80,000.00	

* All monies remaining in escrow upon completion of the project belong to the Committee.

* Installation and Dedication is targeted for August, 1994.

LIMITED EDITION

There are twenty-one 12 inch maquette versions of the sculpture at various stages of production at the Johnson Atelier. In order to complete these pieces, the Atelier requires \$14,700.00. The artist must complete the forming of the bronze and apply the patina to each piece before they will be available to the public. Upon payment, the work on this edition can be completed within four working weeks.

The cost of each piece is as follows:

* Construction & material	\$700.00
* Artist fee	700.00

TOTAL	<u>\$1,400.00</u>

NOTE

* Additional 12 inch pieces, a smaller version, or a larger sized edition may also be created at additional cost.

* Models of the sculpture for installation in each of the other five countries connected with Wallenberg (Israel, Sweden, Hungary, Germany & Russia) are not included in this estimate.

* This estimate is *only* for the cost of the sculpture itself. It does not include any monies for the purpose of education, public relations, fund raising or official dedication of the sculpture. An addition of not less than \$40,000 is being sought by the Committee for these purposes.

Ed Adams
161 Rocktown Road
Lambertville, NJ 08530

June 9, 1993

Dear Ed,

It was good to see you again. I am hoping , as I believe you are, that we can pick things up where we left off. As per our conversation we shall need to generate \$14,700.00 to complete the .2" maquette version. Money, of course, would be paid in total up front. We would make certain changes to correct some of the irregular areas.

The large bronze version will run about \$34,000.00. There are some specifics we will need to iron out prior to starting. All contracts will be written to the artist. We suggest setting up an escrow account to cover yourself.

Sorry for the delay. I hope all goes well.

Jon Lash

JL/jn

SVERIGES AMBASSAD

WIEN

1993-09-02

Pol 1:1/ambr Olson/db
1993-09-15

Ex t:

Magnusson, pol 1:1
Olson, pol 1:1
Lyrvall, pol 1:1
Hallqvist, amb Kiev (onr)
amb Moskva (onr)
von Dardel
Carl Persson

Ambassadrådet Lage Olson
Utrikesdepartementet
Pol 1:1

H E M L I G

2457001

1993-09-02		
AVD	ENL	ENL
P	2	en I

Wallenbergärendet och efterforskning av
Otto Scheuer
Hbr Bohman-Nyberg 1993-08-03
(1 bil.)

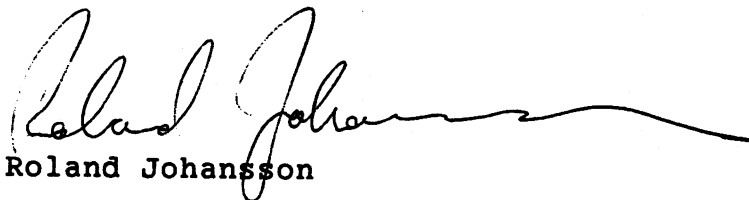
Broder,

Ambassaden har nu erhållit svar i ärendet från det österrikiska statsarkivet. Man har där, trots "intensiva efterforskningar" inte hittat något om Otto Scheuer i "Referat Deutsche Wehrmacht".

./.

Däremot har man funnit vissa uppgifter i inrikesministeriets arkiv. Kopior av mikrofilmerna på dessa uppgifter bifogas.

Ambassaden har slutligen också vänt sig till det österrikiska krigsarkivet (vilket dock endast omfattar tiden fram till 1918) i ärendet. Vi återkommer när svar erhållits.

Roland Johansson

Österreichisches Staatsarchiv

Archiv der Republik

1030 Wien
Nottendorfer Gasse 2
Tel.: (0222) 78 66 41
Telefax: 78 66 41/109
DVR: 0560006

GZ 03449/0-R/93

An die
Schwedische Botschaft
Obere Donaustraße 49-51
Postfach 18
1025 W i e n

INK. AMB WEIN	
D. No	14 225
93 09 01	
P	2 84

Wien, 23. August 1993

Sachbearbeiter
Dr. ARTL

Klappe/Dw
271

Ihre GZ/vom

Sehr geehrter Herr Gesandter,

auf Ihre Anfrage vom 16. Juni 1993 betreffend Leutnant Otto (Walter) SCHEUER, geboren um 1895, teilt Ihnen die Direktion des Archivs der Republik mit, daß trotz intensiver Nachforschungen im Referat Deutsche Wehrmacht kein Hinweis auf den Gesuchten gefunden werden konnte.

Einige vage Hinweise auf einen gewissen Walter SCHEUER, geboren 1888, konnten schließlich bei der auf die Bestände des Innenministeriums ausgedehnten Suche festgestellt werden. Wir erlauben uns deshalb, Ihnen beiliegend die entsprechenden Mikrofilmkopien zu übersenden.

Mit freundlichen Grüßen

Der Archivdirektor:

(Dr. Manfred FINK)

Beilagen

97703-2/54

Bundesministerium des Inneren
(Central Office for the Federal Republic of Germany)

Geschäftsnummer
97703-2/54

Mitteilungszeichen

11.7.89-2/67

Bearbeitungsnummer

Gegenstand
**Scheuer Walter,
geb. 1888;
Haft in der UdSSR.**

Preis	zu bezahlen am
11.9.54	
2.	
ohne Preis	

Zur Einsicht vor Gericht, Staatsanwaltschaft, Polizei

Zust.
9. Aug. 1954

Z. VORGEHT am 10. AUG. 1954

Geschäftsnummer
97703-2/54

11.7.89-2/67

Zu lesen die Beilage

Bundespolizei

97703 2 54	1-20 1-18 1-18

Min. Rat Dr. Peterlunger.

Nach einer ho. eingelangten Information wurde ein Walter Schauer aus Wien, ca. 1888 geb., Generaldirektor ^{der} Firma "Telefunken" oder ähnlich zu einem nicht näher bekannten Zeitpunkt in einem Gefängnis in der UdSSR gesehen.

Da über einen Angehaltenen dieses Namens weder ho. noch bei der Abteilung 14 Vermerkungen aufliegen, ergoht die Einladung, im Gegenstande nachfolgende Arhebungen durchzuführen und deren Ergebnis gegebenenfalls unter Anschluß einer Personalankunft sowie eines Staatsbürgerschaftsnachweises anher zu berichten.

30. Juli 1954
 W. Schauer

Antwortschrift.

Der aus sowjetischer Arbeitsverpflichtung zurückgekehrte Dipl.Ing. Ferdinand Brandner (17.11.1903 in Wien geb., Oesterr., Wien, S., Engelsberggasse 7 wohnt.) hat folgendes bekanntgegeben:

Ich habe einen gewissen Walter Schauer (1888 geb.) aus Wien im sowjetischen Gefängnis Labjanka gesehen. Er war General-

20. Juli 1954
W. K.

Der aus sowjetischer Arbeitsverpflichtung zurückgekehrte
Dipl.-Ing. Ferdinand Brandner (17.11.1903 in Wien geb., Oesterr.,
Wien, 3., Engelsberggasse 7 wirt.) hat folgendes bekanntgegeben:
Ich habe einen gewissen Walter Scheuer (1898 geb.)
aus Wien im sowjetischen Gefängnis Lubjanka gesehen. Er war General-
direktor einer Firma, die "Telefunken" oder ähnlich geheißen hat.

28. Juli 1954

Bundes-Polizeidirektion Wien

I - 3524 - StB/54

Wien, den 2. September 1954

Betr.: Scheuer Walter,
Information

Bezug: Do. Erlaß Zl. 97.703-StB/54 vom 30.7.1954

An das
Bundesministerium für Inneres,
Abteilung 2,
z.Hd.d.Hrn. Min.Rates Dr. Panmer

W i e n I.
Herrengasse 7

In Entsprechung des oa. Bezugserrlasses beehrt
sich die Polizeidirektion zu berichten, daß ein Walter
Scheuer, 1898 geb., nicht ausgeforscht werden
konnte, da er im Zentralmeldungsamt, bei der Magistrats-
abteilung 61, in den hM. Unterlagen und auch in den
übrigen polizeilichen Evidenzen nicht aufscheint.

Für den Polizeipräsidenten:
I.A.

Herrngasse 7

In-Botsprechung des am 20. September 1954
in der Polizeidirektion zu Wien, am 21. September 1954
wurde festgestellt, dass der in der U433R
angegebene Walter SCHNEIDER, geb. 1888,
am 21. September 1954 in der U433R
angegebenen Wohnadresse in der U433R
angegebenen Wohnadresse in der U433R

REPUBLIK OESTERREICH
Bundesministerium f. Inneres
(Gen. Stm. f. d. St. St. St.)
Empf. - 8 SEP. 1954
Zahl 0789-2

Vorsatz 97-703-2/54
ent. mit Zahl 2/54
Grundzahl 8-2/54
Bundel 8-2/54
Lage bei 1/54

St. 110.709-2/54

Vorsatz: 97.703-2/54

Dr. J. SCHNEIDER, geb. 1888,
Haft in der U433R.

Zu lesen uneitigen Bericht und Verakt.
Die Identität des angeblich in der U433R
angegebenen Walter SCHNEIDER
aus Wien konnte nicht festgestellt werden.

Eine weitere Veranlassung derselben
nicht möglich.
Bis zum allfälligen Einlangen weiterer
Mitteilungen.

St. 110.709-2/54
St. 110.709-2/54
St. 110.709-2/54

St. 110.709-2/54
St. 110.709-2/54
St. 110.709-2/54

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

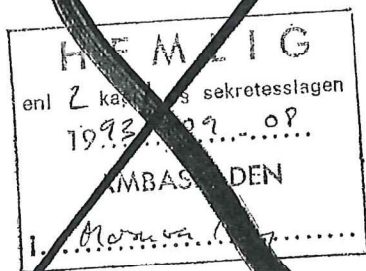
re dnr UD2018/20399/EC

1993-09-08

es kalss/er

Departementsrådet
Hans Magnusson

Utrikesdepartementet

Samtal med Roginskij om Wallenbergärendet, mm
miso A 930611

Broder,

1. Försök att få utredningen att lyfta efter sommaren har inte krönts med framgång under de första septemberveckorna. De intressanta **intervjuobjekten** bidar fortfarande sin tid i datjorna, sägs det från våra kontaktpersoner i MB. Positivt är att Batjurins arkivkollega Smirnov har lokaliserats och ska kunna höras i oktober, då också Kuznetsov och Solovov ska vara åter i stan. Däremot berättas det att konvojansvarige Zenkov är avliden. Arzjannikov har inte nått Kuzmina, men lovar göra nya försök. När detta skrivs har Pitovranov ännu inte gått att få tag på. Fångsten förefaller m.a.o. bli dålig denna gång.

2. Jag hade dock i morse ett intressant samtal hemma hos Arsenij Roginskij om **arkivläget**. Han är verkligen en ovärderlig kontakt.

Situationen var fortsatt komplicerad och

hjärtinfarkt och var satt ur spel i ett par månader framåt.

Vad gällde presidentarkivet hade genomgången av de slutna kuverten ännu inte avslutats, såvitt Roginskij visste, och detta arbete tydligen avstannat. Filatov hade försett Roginskij med propusk till arkivet, men möjligheterna att få direkt tillgång till exempelvis Molotovs arkiv var ändå begränsat. Men vad han sett vittnade om att där säkert fanns åtskilligt att hämta.

Runt säkerhetsministeriet pågick ett särskilt intrikat spel på flera nivåer. Det var bra att Barannikov avsatts men sättet på vilket det skett hade varit ett stort misstag av presidenten. Istället för att lugnt och stilla flytta honom till annan post hade Barannikov förolämpats publikt och nu stod Jeltsin med en mycket väl informerad fiende helt i onödan. Problemet var vem som skulle efterträda Barannikov och här hade tydligen den liberala kretsen kring Kovaljov utvecklat stor aktivitet för att *förhindra* att vice-ministern Frolov - ytterligare en man ur "Sverdlovskmaffian", och en god vän till inrikesminister Jerin fördes fram som kandidat. Frolov betraktas nämligen som mörkerman och hård kritiker av öppenhet, utlandskontakter o.dyl.

Av särskilt intresse för oss är att Frolov ansvarar för just arkivfrågorna, och av allt att döma har Vinogradov direktaccess till viceministern, vid sidan om den mer liberale arkivchefen Krajusjkin, vilkens framtid för närvarande tycks oviss. Till följd av omorganisation (arkivavdelning har blivit arkivstyrelse) har nämligen på ryskt manér alla anställda sagts upp och erhållit nytt förordnande - utom chefen Krajusjkin, som hålls på sträckbänken. Roginskij upprepade sin tidigare uppfattning att Vinogradov förvisso inte är någon illvillig

människa, men konservativ i sina uppfattningar. Säkert vet han mer om Wallenbergärendet än han berättat för arbetsgruppen, eller ens för sin chef Krajusjkin. Det måste till exempel finnas en sk. löpande arkivdossié ('liternoje-archivnoje delo') just för RW-ärendet.

Beträffande MID hade Kovaljov i juni haft ett samtal med Kozyrev om RW-arbetsgruppens ledning och kompetens. Kozyrev hade uttalat sig för en nivåhöjning, men inget hade sedan hänt utan stannat vid det muntliga samtalet. Roginskij sade sig beredd att försöka aktualisera frågan igen i oktober och denna gång förse Kovaljov med ett papper, som sedan fick handläggas ordentligt.

Slutligen talade vi om Roginskijs aktuella arbete i det ryska statsarkivet (GARF) på Bolsjaja Pirogovskaja-gatan, som åtminstone jag hittills förbisett. Arkivet, som leds av Roginskijs gode vän Sergej Vladimirovitj Mironenko gick tidigare under namnet Centrala statliga oktoberrevolutionsarkivet (TsGAOR) och förfogar över rätt betydande fonder med anknytning till vårt ärende. Efter tillskapandet av KGB 1954 tillföll en del särskilda dossiéer från säkerhetsorganen 1944-54 (144 dossiéer, ca 30 procent) inrikesministeriet, MVD, vilket i sin tur överlämnade materialet till TsGAOR år 1960. Dessa särskilda dossiéer berör främst MVD-frågor och krigsfångar mm och här finns akter rörande Stalins, Berijas respektive Molotovs brevväxling. Roginskij hade givetvis sökt efter Abakumovs brev av den 17 juli 1947, men ej återfunnit det.

GARF hade för ett par år sedan sökt efter RW-material och hittat något obetydligt dokument (som överlämnats till svenska sidan), men det var fullt

möjligt att ytterligare något kunde komma fram vid
den nya noggrannare genomgång som nu genomfördes.

Berta Lyrvall

Björn Lyrvall

Björn Lyrvall

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1993-09-09

Dnr

Avd

Grupp

Mål

P

2

En I

Adress

Amb Kiev

(Pne)

Text

För ambassadören från pol 1:1 re Wallenberg-ärendet.

Vasilij Nikolajevitj Melnitjuk, som besökte ambassaden i Belgrad två gånger under oktober månad 1989 i Wallenberg-ärendet, uppges vara född den 22 december 1924 i Ivano-Frankovskaja obl. i Ukraina. Vi vore tacksamma om ambassaden kunde undersöka huruvida Melnitjuk är bosatt i Ukraina eller om han rest till något annat land. Vid besöket på ambassaden i Belgrad talade Melnitjuk om planer på att söka asyl i Canada.

CABINET

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändaren	Klockan	Sign
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]

Hamravägen 535
430 40 SÄRÖ
☎ 031-93 54 50

INK. UTRIKES, DEP.		
D. N:o ^{254/004} 1993-12-13		
AVD P	GR. 2	MÅL Eu ¹

11 september 1993

1993-12-06
H Magnusson/mjn
Brev tit

up 931208
by

Departementsrådet Hans Magnusson.

Broder,

Ditt intressanta brev av den 16 november förra året nämnde de ryska arkiv ni dittills hade avverkat i Wallenberg-ärendet. Det s.k. presidentarkivet stod då i tur.

Jag undrar vad det senaste årets studier kan ha gett. Har era medarbetare till exempel hittat handlingarna från rättegången mot Abakumov? Det finns som du vetten särskild anledning - vid sidan av den välkända och självklara - tillsatt hans dossier måste vara eftertraktad. Molotov och Serov skrev 28 april 1956 att man i Abakumovs arkiv funnit uppgifter om Wallenbergs fångenskap och död, uppgifter som i fråga om platsen för dödsfallet inte stämmer med Smoltsov-rapporten, vilken Sjepilov och Serov presenterade för CK vid årsskiftet 1956/57.

Jag undrar också vad Martin Hallqvist fått ut av sina samtal med fru Sjinkarenko. Man kan tänka sig flera förklaringar till hennes uppgifter, men det är fakta, inte hypoteser vi är ute efter. Mannen på fotografiet kan vara känd eller saknad av någon, och det måste vara frestande att identifiera honom.

Frågorna är som vanligt många.

Min bästa hälsning
Hans Magnusson

Handl: Tambs Kaj Gradevik

UTRIKESDEPARTEMENTET

L O - ✓

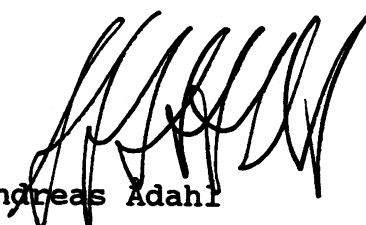
(Pol)

M.M. UTRIKES DEP.		
D. 11-1		
1993-09-22		
AVD P	GF 2	ME 1

Raoul Wallenberg
(2 bil.)

Härmed översändes två brev, med översättningar och svar från ambassaden, som inkommit till ambassaden i ärendet Raoul Wallenberg.

Informationsvärdet i dessa brev kan ifrågasättas, men ovan nämnda åtgärder har vidtagits.

Andreas Adahl

Владимир Крестов! Р 2 Ем
Зигмунд? - в обаянии лондон - народи держатъ.
Дайте мне право, правду всем рассказать.

Я в прошлом, бывший Крестовский катерник - смертник за номером К-317
и предостерегаемый 7 мая 1990г, потому то Киевом, а не Москвой, вынес-
шей мне приговор, простился как и все люди планеты - земля - цинично лжив, напад-
-удомы в сердце мира и лезть от КГБ, с трагической историей шведского дипломата
Райна Вахленберга, катерный номер кот-го был А-206, отдавшего всю жизнь во имя
спасения других людей, - заявлено - все эти «свердловские бабкины» брут

В КГБ, знают, что при отсутствии доказательств лжи и правда равны. Это класси-
ческий метод сокрушения противника, поэтому они все преступники совершают втайне
и без свидетелей, считая правду себе в напях, куда нет хода никому, но, где, в тече все
замысли, как они того пожелают, а что замисли, кем, когда, Зигмунд и почему? - этого знает
не положено никому.

Григорьев сажу прогнать в этом мире драконов - страх - уйти века,
после этой худшей при загадочных обстоятельствах в ширинкой, к чему я теперь уже
психологически готов, хотя это очень трудно, пережить этот Гудини, ведь эти «св-
релые бабкины» никогда, никому ничего не прощают, а защищать меня никто
и не может. Считаю, как говорил древний римлянин: «Где есть свет, там и тень, и др-
гая сторона». Не буду вредить человеку. Ведь истинный же в параде? «Все помню и
поверю и ты ешь уже накрою».

Поскольку в гарантии на жизнь я уже не нуждаюсь.
Я решил нарушить свята-евангелия, коммунистический закон сохранения, немоты, - закон го-
се, тайны, кот-й прижудали поднимать каждого, кого вывели в большую зону, закон
е, что я не буду разглашать, что я пережил, в тюрьмах и лагерях, что я там видел,
слышал, о пороках и режиме установленного этики «свердловские бабкины» и
КГБ. За разглашение полагалось пять лет тюрьмы.

Перед законом этим я не чувствую вины, если КГБ, пришло себе право на ложь, почему же
я не имею права сказать людям правду? Да и почему должно считаться преступлением, когда пов-
а или судебное правительство? Прав-во кот-е, как только нот открыт - уже брёт, как зак-
поет - уже соврал, прав-во у кот-го два языка, вращающиеся вправо, или оба сразу. Разве ложь,
е есть та же беспрестанная война против собственного народа, обманывающего человека больше всего
е всего? Простить люди могут многое, но только не предательство и ложь.

Поскольку в империи Зла, жертвам КГБ, не положено иметь своего Визенталля,

Викендергои, но не наши вырванные души, грустно широкими сиротскими ТУКАСА.
Дороги - Кот-е, ни близкого не служили домом, эти дороги, были заняты лишь приёмами и провожаниями
миллионов жертв, сорегенных на неспитие. Дороги, с Кот-ли связки были только - разлука - навеки.
Каждый следующий этап заключённых, стирал след предыдущего этапа. Дороги, где, для жертв
ничего не было: прошлое, настоящее, будущее, есть, имя, семья, род, деятельность, дружба, любовь -
всё - осталось лишь вина, и незаживший позор врага народа. Но добродетель мы можем и
должны спасти. Жить, постыдно помня, что твой мир в гет неповинный брат, друг, отец,
превращён в извуд-го преступника - страной, в Кот-и он никогда не был, - такого не пожелал и враг.

События эпохи, что я выжил и жите пожизненным инв. 11 гр. вырвал из ад
Моу же я, зная, кто его совершил, зная, где, в какой стране проживает этот негодий, зная,
где похоронен Райн Ваккенберг, имея, колоссальную иккерацию для редств. в от него мы
всё это передатим им, ссодетеев-т, гисодит, гисодит вы могли погредовать останки брата
его перезахоронения на Родине, и вернуть себе приоритетное право на посещение мощной
близкого и дорогого им человека, похоронившего праху произнести снова: «Мир праху твоему -
страдалец» Неужели он этого не заслужил? Грешу Кот-лид из родственных прииди
в Рину, ждую. Я перенёс два инфаркта, третий может оказаться роковым, прощу
всех гр-н не беспокоить меня, Ручеишв я передам родств-т, надеюсь они не ещя
г. в сейср и сшодакунт. Мне кому я должен верить? Не под поидкой этих ксверен
г. Ой! Москва, Москва, Москва! Сколько же ты нам горя принесла!?

Всем судимости открыла, кагерьши наградила.

Пусть каждый обвинный ваши, придет
к правде взывая у Кремлёвских ворот.
И всех осознанных есштитайте тогда
и спсз неутешных река потезит.

Спросите у народа о преступлениях тех,
Тонений жестокость и горечь оид.
Доселе неизвестных скрытых от всех.

Что есть и что было - мы - жертвы, знаем давно.

Борцы за права человека из Кремля! Надеритесь мужества отказатьсь властям
хотя над приком, ми в гет не повинного перед вами. Муженки. Сидайте!
Признавшись в краже, верните украденное!

5 июля 1993г. г. Риги. Юлиану Класеки Рудолф Валла
Мемба 17-10.

→ «всех-т-дабучков?» могу отказ-ся,
после двух инфарктов.
И кто ввернется?

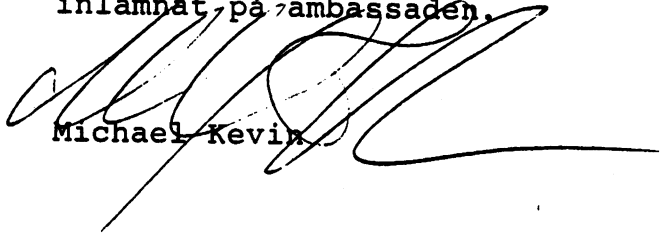
1993-07-13

✓
Vidstående brev är skrivet av Rudolf Klassen, Meitsa 17-10, Valga (gränsstad Estland-Lettland - vilken del han bor i har han inte skrivit. Över huvud taget skriver han så otydligt att ovanstående "tolkning" av efternamnet och gatan kan vara felaktig. Esterna skriver stadens namn "Valga" och letterna "Valka" vilket skulle kunna leda till slutsatsen att mannen bor i den estniska halvan av staden).

Klassen påstår, att han har information om hur Raoul Wallenberg dog, vem som förtalat honom så att han greps, var denne nu bor, var RW är begravnen osv. Ingen praktisk information ges i brevet.

Klassen vill, att någon av RW släktingar kommer till Riga och säger att det är bråttom då han haft två infarkter.

Brevet är adresserat Riga 930705 och direkt inlämnat på ambassaden.

Michael Kevin

Vad göra?

Brigette

Svar: Samråd med Kaj
när han är åter!

PN

1993-09-15

Bäste herr Klassen,

Vi tackar för ert brev ni sände oss, daterat 5 juli 1993. Tyvärr fattas det många detaljer i brevet och ni skriver att ni vet mycket rörande Raoul Wallenbergs försvinnande och troliga död. Därför ber vi er, om ni skulle kunna besöka mig på ambassaden i Riga, så att vi skulle kunna diskutera dessa detaljer.

Tyvärr står det ej i vår makt att få hit Raoul Wallenbergs släktingar, men om ni talar med mig först får vi se vart det leder.

Ni kan ringa mig på tel. nr. 286 276 eller 286 759 för att avtala lämplig tidpunkt för ert besök.

Med vänlig hälsning,

Kaj Gradevik
Tredje Ambassadsekreterare

1993-09-15

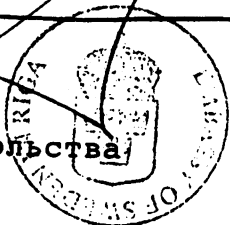
Ув.господин Классен,

Благодарим Вас за Ваше письмо от 5 июля сего года. К сожалению, многие детали, упомянутые в Вашем письме, представляются нам неясными. Вы пишете, что знаете многое об исчезновении Рауля Валенберга. Поэтому мы обращаемся к Вам с просьбой посетить посольство для обсуждения известной Вам информации.

В настоящий момент, к сожалению, нет возможности встретиться с родственниками Рауля Валенберга, поэтому было бы лучше, если бы Вы могли встретиться со мной для обсуждения данного вопроса. Для того, чтобы договориться о встрече, Вы можете звонить мне по тел.286 276 или 286 759.

С уважением

Кай Градевик
Третий секретарь посольства

16/108
93 09. 0 6

Zviedrujās vēstniecībā

par pavadīt sūtītājam

R 118 Wallenberg

L. o. 1. septembrī laikraksta "Diena" bija lasāma Lindas Friemones publikācija: "Zviedrujā tic, ka Vallenbergi var būt dzīvi."

Raula Vallenbergas liktenis mani izinteresējis un to par uzdevumu es parādīju melnā kājām lappusei Zviedrujā, šķiet, šādu tēmu vēstī, jo Zviedrujā kā valsts pienācīgā līmenī neesēja aizstāvēt savas valsts pilsona - diplomata cilvēka un goda, kas ir komunistisko valsts policijas, kas ir Zviedrujai šādi līdzināta.

Es kā eksperimentu arī parādīju šo rakstojumu vai Vallenbergi ir dzīvi? Kas ir šis eksperiments? Vallenbergi ir dzīvi? Es kā eksperimentu šādu tēmu vēstī, jo Zviedrujā kā valsts pienācīgā līmenī neesēja aizstāvēt savas valsts pilsona - diplomata cilvēka un goda, kas ir komunistisko valsts policijas, kas ir Zviedrujai šādi līdzināta.

Es kā eksperimentu arī parādīju šo rakstojumu vai Vallenbergi ir dzīvi? Kas ir šis eksperiments? Vallenbergi ir dzīvi? Es kā eksperimentu šādu tēmu vēstī, jo Zviedrujā kā valsts pienācīgā līmenī neesēja aizstāvēt savas valsts pilsona - diplomata cilvēka un goda, kas ir komunistisko valsts policijas, kas ir Zviedrujai šādi līdzināta.

Es kā eksperimentu arī parādīju šo rakstojumu vai Vallenbergi ir dzīvi? Kas ir šis eksperiments? Vallenbergi ir dzīvi? Es kā eksperimentu šādu tēmu vēstī, jo Zviedrujā kā valsts pienācīgā līmenī neesēja aizstāvēt savas valsts pilsona - diplomata cilvēka un goda, kas ir komunistisko valsts policijas, kas ir Zviedrujai šādi līdzināta.

Es kā eksperimentu arī parādīju šo rakstojumu vai Vallenbergi ir dzīvi? Kas ir šis eksperiments? Vallenbergi ir dzīvi? Es kā eksperimentu šādu tēmu vēstī, jo Zviedrujā kā valsts pienācīgā līmenī neesēja aizstāvēt savas valsts pilsona - diplomata cilvēka un goda, kas ir komunistisko valsts policijas, kas ir Zviedrujai šādi līdzināta.

Rīga, 1993. gada 1. septembris. L. 583940

Till Sveriges ambassad

Ej för publicering

Den 1 september i tidningen "Diena" fanns det en artikel av Linda Freimane om att svenskarna tror att Wallenberg är i livet.

Jag har länge varit intresserad av detta problem. Så vitt jag vet var detta de mörkaste dagarna för svensk diplomati eftersom Sverige inte försvarade Wallenberg mot de ryska kommunisterna.

Jag är synsk och jag ställde mig frågan om Wallenberg är i livet eller ej. Jag kan säga er att han ej är i livet. Hans kropp kan hittas i Mazeiki-regionen. För att beskriva platsen närmare, behöver jag en bra karta.

Med vänliga hälsningar,

Martins Raudevs
Riga 1993, 1 september, tel. 583 940

1993-09-14

Bäste herr Raudevs,

Vi tackar er för ert brev som vi mottog per post den 6 september 1993. Ni påstår att ni vet att kvarlevorna efter Raoul Wallenberg finns i Mazeiki-regionen, men att ni behöver en karta för att beskriva platsen mer exakt.

Ni är välkommen till Sveriges ambassad i Riga för att vidare diskutera detta och vi kan även förse er med en bra karta.

Kontakta mig på tel. nr. 286 276 för att avtala en tid för besök.

Med vänlig hälsning,

Kaj Gradevik
Tredje Ambassadsekreterare

1993-09-14

Cien.Raudeva k-gs,

Pateicamies par Jūsu vēstuli, kuru mēs saņēmām š.g. 6.septembrī. Jūs rakstat ka Jums ir zinams ka Raula Valenberga mirušo atliekas atrodas Mažeiku rajonā, bet Jums ir nepieciešama karte lai parādītu vietu. Laipni lūdzam Jūs atnākt uz Vēstniecību lai apspriestu šo jautājumu. Lai vienotos par tikšanās laiku lūdzu piezvaniet uz Vēstniecību tālr.nr. 286 276.

Ar cieņu

Kaj Gradevik
Vēstniecības 3.sekretārs

BUDAPEST

SVERIGES AMBASSAD

1993-09-25/15

R 18

Dep.rådet Hans Magnusson
Pol 1:1

UTRIKESDEPARTEMENTET

L.O: 1/2

A.A. 1/2

L

Pul

258/002		
1993-09-17		
AVD	ELL	REAL
P	2	EnT

Ungerskt material om Wallenberg
1 bil.

Broder,

Ex.t.

Hans Magnusson

Lage Olson

Björn Lyrnell

exp. 93-09-21

Bifogat översändes en sammanfattande promémoria från Peter Bajtay om innehållet i Maria Embers bok betr. de förberedelser för en anti-judisk process, som planerades av regimen i Budapest under 1950-talets början. Som bekant, fanns uppenbarligen långt framskridna planer hos berörda myndigheter att därvid söka infoga Wallenbergs försvinnande, som en viktig länk i åklagarens bevisföring.

Enligt Peter Bajtay synes Embers bok inte innehålla några ledtrådar av intresse för de fortsatta efterforskningarna beträffande Wallenbergs öde. Däremot bär de dokument, som där återges, en skrämmande vittnesbörd om den närmast totala kontroll, som från NKVD-högkvarteret i Moskva utövats över östblocksländernas polis-och domstolsväsen.

Hjärtliga hälsningar

The one
Ulf Håkansson

Péter Bajtay

MÁRIA EMBER

De ville tillskriva oss mordet mot Wallenberg
Budapest, 1992

Den kända författarinnans bok innehåller först och främst intervjuer med människor (resp. deras anhöriga) som hade kontakter till Raoul Wallenberg under kriget eller/och som blev inblandat i förberedelser av en process i "mordfallet Wallenberg" i början av 50-talet.

Den här korta boken ger i n t e några nya uppgifter angående bakgrunden av Wallenbergs försvinnande och fångenskap i Sovjet; den baserar sig på nämnda samtalen och handlingar som sovjetiska myndigheter överlämnade till svenska UD 1989-1991. Men trots detta får man en mer detaljerad och utpräglad bild av sammanhang kring förberedelser till en omfattande anti-judisk process, däri "mordet mot Wallenberg" skulle ha spelat någon betydande roll. Stora värdet av boken är, att den för första gången - trots att de mesta intervjuer redan publicerats tidigare i dagstidningen "Magyar Nemzet" - underrättar allmänna opinionen om en hittills okänd "konceptionsprocess", som slutligen ändå inte kunde slutföras.

Kapitlar:

1. På två röster om en far (Påminnelse av sonen och dottern till Miksa Domonkos om faderns bortförande och hans död till följd av hans lidande)

Miksa Domonkos - som var en betydelsefull person av Budapests judiska församling under kriget - häktats av ungerska SÄPO den 7 april 1953 (mer än en månad efter Stalins död!). Han släptes ett halvt år senare den 12 november 1953. Efter lång behandling i sjukhuset dog

han den 25 februari 1954. Han var den enda person som dog som följd till häktningen.

Ingen vet varför han häktats. Det fanns ingen process, ingen förhandling, ingen dom. Blev han häktat i samband med den påbörjade "läkarprocessen" mot ryska läkare med judisk härkomst? En frågetecken till: frågades Miksa Domonkos också ut om Wallenberg? Mária Ember citerar en f.d. SÄPO-officer, som lämnade Ungern; enligt honom vittnade de häktade också i samband med Raoul Wallenberg.

2. "Som pilkorsarna hade gjort det..." (Pál Szalais påminnelse om hans egen pilkorsförflutna, om hans räddningsaktioner 1944, om hans flera möte med RW och om hans besvärande vittnesmål ang. "mordet mot Wallenberg i Budapest", som han måste läsa in på SÄPO.)

Szalai var "liaison officer" mellan Pilkorspartiet och Budapests Polismyndighet efter Szálasi-kuppen i mitten av oktober 1944. Efter kriget anklagades han på grund av sin pilkorsförflutna, men Folkdomstolen fällde frikännande dom med hänsyn till hans stora beredskap att rädda förföljda.

Sent i sommaren 1952 blev han häktat av ungerska SÄPO. Först frågades han ut om sin "CIA-verksamhet" och om "mordet mot Wallenberg", men senare koncentrerade förhörsofficerare sig - bl.a. sovjetiska rådgivare (!) - bara på sistnamnda förhørsämnet.

SÄPO tillämnade Szalai rollen av kronvittne i "mordet mot Wallenberg". Han "måste" bekänna, att han såg Lajos Stöckler och Miksa Domonkos stående med en pistol i handen bredvid Wallenbergs lik i källaren av amerikanska ambassaden (!). I Västen sysslar man alltför mycket med fallet Wallenberg, därför gör man detta..., sa man till Szalai på ett förhör.

"Processen" mot Stöckler och Domonkos kan sättas i en bredare öst-europeisk ram; just i början av 50-talet började man "konceptionsprocesser" i hela Öst-Europa: Slansky-processen i Tjeckoslovakien, Ana Pauker-processen i Rumänien, judiska läkarnas process i Moskva.

3. Tidningsefterspaning (Efterklangens efterklang. Många-många öppna frågor kvarstår)

Intervju med Judith Wolf, systerdotter av Dr. László Benedek, Judiska Sjukhusets överläkare-direktör.

Benedek häktats den 15 januari 1953. Han beskylldes att ha spionerat för amerikanerna. Efter 13-månaders häktning släpptes han. 1957 emigrerade familjen Benedek till Sverige.

Benedek beskylldes också med deltagande i "mordet mot Wallenberg". Hans fall skulle ha utgöra den s.k. "läkarlinjen" i anti-judiska processen bredvid "mordprocessen Wallenberg".

4. På brevenas spår (Tillägsintervjuer, ytterligare mosaikstenar till en puzzle som är omöjligt att lägga ut)

Intervju med Fru Károly Szabó, änka till Károly Szabó, en nära medarbetare av Wallenberg 1944.

Szabó var i häktning 6 månader (8 april 1953-6 oktober 1953). Efter han släpptes fick han inte prata om skälen av hans häktning, han sa bara att han arresterats i samband med "fallet Wallenberg". På SÄPO ville förhörsofficerare, att han vittnar, att Wallenberg dödades av hans medarbetare p.g.a. mycket pengar som han förfogade över.

5. Några nya uppgifter.

Några skrifter - som svenska UD fått från sovjetiska myndigheter 1989-1991 - tyder på, att från början av året 1952 försökte ryssarna att tillskriva pilkorsarna mordet mot Wallenberg.

I mars 1952 bad Vishinski, Sovjets huvudåklagare, Stalin, att ändra den dittillsvarande ståndpunkten (RW är inte känt för sovjetiska myndigheter och befinner sig inte i Sovjet): pilkorsarna ska beskyllas för mordet mot Wallenberg.

Den här versionen ändrades också: judarna dödade Wallenberg.

skänner
g.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Administrativa avdelningen
Andra enheten
Handläggare: Gun Nilsson, A 2/BUD,

Dep	Avd	Grupp	Mål
DEPARTEMENTS	PROTOKOLL		
1993-09-17		P 2	Eu ¹

Medgivande att kalla sovjetiska delegater till
sammanträde i Stockholm

Utrikesdepartementet tillsatte den 2 september 1991 en arbetsgrupp med uppdrag att tillsammans med sovjetiska företrädare studera utestående frågor i efterforskningen av Raoul Wallenberg.

I samband med att arbetsgruppen sammanträffade i Stockholm den 16 juni 1993 har kostnader uppstått för de sovjetiska delegaterna. Kostnaderna för de sovjetiska delegaternas resa, uppehålle och traktamente får belasta tredje huvudtitelns anslag A 6. Utredningar m.m. (konto 106-5, kostnadsställe 53001-4).

Beslutet har fattats av chefen för Utrikesdepartementet, statsrådet af Ugglas.

Utdrag till:

Pol 1
A 2/BUD
A 2/RED

Kee: *Gun*

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum Sign

9 309 20 U M

EIS

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 250/616		
1993-03-20		
AVD	GR.	MAL
P	2	Eu

Kommentarer till översättningen

bil. se bil. bände

En mindre stil har använts för att markera egna kommentarer, t.ex. då något i dokumentet varit oläsbart.

Kursiverad stil har använts för att markera handskrift.

Följande förkortningar har ej översatts:

KGB - Kommittén för Statens Säkerhet

MGB - Ministeriet för Statens Säkerhet

NKID - Folkkommisariatet för Utrikesärenden

NKVD - Folkkommisariatet för Inrikesärenden

Samtliga namn har, då annat inte varit känt, transskriberats utifrån den ryska stavningen. Reservationer lämnas, framför allt vad gäller stavningen av de icke-ryska namnen.

I dokumenten förekommer samma namn på fler ställen men stavade på olika sätt. Originalstavningen har behållits i de fall då det varit omöjligt att avgöra vilket alternativ som är korrekt.

Stockholm 1993-09-07

Kajsa Ingemarsson,
översättare

Pol 1:1/ambr Olson/db
-1993-09-15

Delges jämte bil A t:
kabs

Wallenbergföreningen
von Dardel

Carl Persson

Magnusson, pol 1:1

Olson, pol 1:1

Lyrvall, pol 1:1

Delges jämte bil A + B t:

Makinen, Chicago

Fredriksson, A 4

Exp 930916

ARKIVEXEMPLAR

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1:1)
Handläggare: Depr Hans Magnusson

Dnr 264/001 1993-09-21	Avd Grupp MÅI p 2 En I

Ambassadrådet
Ulf Håkansson

BUDAPEST

H E M L I G T

Ungerskt material om Wallenberg
Hbr Håkansson-Magnusson 1993-09-15 ✓

Broder,

Tack för allt material från Maria Ember. ✓ Även om inga alltför sensationella uppgifter framkommit innehåller det ändå en del av intresse. Med utgångspunkt härifrån anser jag att det vore värt mödan att officiellt efterfråga vissa dokument från ungersk sida, även om det kan vara så att en hel del förstörts. Det vore därför värdefullt om ambassaden, med hänvisning till relevanta dokument från Maria Ember och till hennes bok kunde begära att få ta del av dokument från den ungerska säkerhetstjänsten för perioden 1952 - 53, inte minst sådana som kan belysa den sovjetiska säkerhetstjänstens eller sovjetiska säkerhetsofficerares inblandning. Ni kan åberopa den gemensamma svesk-ryska arbetsgruppens arbete med frågan.

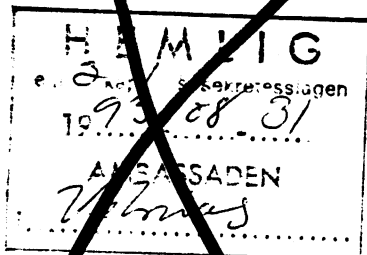
Hans Magnusson

Ifylles av postexp

Dep U 328

Avsändt med ☒ sv kurir ☐ utl kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post	Avsändn datum 930922	Sign ml

PM
930805
Lundin

P 2 En T

93-09-22

L.O. = No

Besök av man som säger sig veta Raol Wallenbergs öde

Ambassaden besöktes idag av en äldre man, uppskattningsvis i 70 års åldern, utan tänder och illa klädd, i sällskap med en person som uppgav sig vara en yngre släkting, uppskattningsvis i 25-årsåldern. Den gamle uppgav att han var av tysk nationalitet (vi talade dock ryska), och hade tillbringat mycket tid i Raol Wallenbergs närhet 1952-55 i ett fängslager i Komi. Wallenberg dog enligt mannen 1974 eller 1975.

Mer ville han, trots upprepade försök från min sida, inte säga. Han vägrade också uppge namn eller var han bodde ("i Ryssland"). Istället krävde han att ambassaden skulle arrangera ett möte med honom och släktingar till Wallenberg. Mitt genmäle att om mannen inte presterade någon form av bevisning, i ex-dokument, för att han verkligen hade speciell kunskap om Wallenbergs öde, föranledde ingen reaktion från mannens sida.

Jag lovade att, om intresse skulle finnas från svensk sida trots den sparsamma informationen från mannens kontakta mannens släkting, som bor i Kaisadorys. Släktingens namn är Eugenijus Kulesovas, adress: Gedimino 117, kv.84. Tel: 52218 i Kaisadorys.

Min bedömning är att mannen inte är trovärdig och vill tjäna pengar på Wallenberg.

JL

Pol 1:1/ambr Olson/db
1993-09-09

Ex t:

Magnusson, pol 1:1

Olson, pol 1:1

Hallqvist, amb Kiev

amb Moskva

von Dardel

Carl Persson

exp 930909 13

Pol 1:1/ambr. Olson/lm

Arende

Wallenbergärendet

Datum

1993-09-22

Dnr

Avd

Grupp

Mål

P

2

Eu I

Adress

Ambassaden Budapest

Dnr. ...

PM

Text

För Ulf Håkansson från Lage Olson. Pol 1:1 Re Wallenbergärendet

Sedan översättningar gjorts till svenska av översända originalhandlingar på ungerska om Wallenbergärendet vore vi tacksamma ambassaden returnerade dessa jämte eventuella bilagor.

CABINET

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den

Klockan

Sign

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF BIOCHEMISTRY AND MOLECULAR BIOLOGY
920 EAST 58TH STREET
CHICAGO • ILLINOIS 60637

September 8, 1993

Mr. Hans Magnusson
Ministry for Foreign Affairs
Gustav Adolfs torg 1
Box 16121
S-10323 Stockholm
Sweden

Dear Hans:

You will recall that during the February, 1993, meeting of the Swedish-Russian Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg in Moscow, I raised several issues concerning medical aspects of the Smoltsov Report.

I decided after returning to the United States that it would serve the work of the Working Group better to have these issues clarified by a practicing, highly respected cardiologist. I therefore requested Professor Harry A. Fozzard of the Department of Medicine at The University of Chicago to prepare a written report to evaluate as a cardiologist the issues I raised.

I have enclosed both a copy of my letter to Professor Fozzard and his answer to me which I recently received. I request that both documents be submitted to the Russian members of the Working Group to become a part of the documented materials accumulated through our inquiries and research on the fate of Raoul Wallenberg.

With best wishes,

Sincerely,

Marvin W. Makinen

Marvin W. Makinen

Enclosures

Ex till:

Wallenberg-Föreningen
Guy von Dardel
Carl Persson
Hans Magnusson
Lage Olson
Björn Lyrvall

Exp 930923

1993-09-21

Nr 97

Överlämnas jämte bilagor av Utrikes-
departementet, Pol 1:1, till ambassaden
i Moskva för benägen vidare åtgärd.

Lage Olson
Lage Olson
Ambassadråd

Exp 930923

Prof Makinen
RW-förhandlingar

Ekst
DL
in fl

25/10/15
-H-3
9-23
Urb + Makinen

Pal

23 22

23 22

Pal

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF BIOCHEMISTRY AND MOLECULAR BIOLOGY
920 EAST 58TH STREET
CHICAGO • ILLINOIS 60637

C O P Y

April 7, 1993

Dr. Harry A. Fozzard
Department of Medicine
Albert Merritt Billings Hospital
The University of Chicago
5841 Maryland Avenue
Chicago, Illinois 60637

Dear Dr. Fozzard:

in Re: Raoul Wallenberg

I am writing as a permanent consultant to the Swedish-Russian Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg. This is a committee comprised of representatives of the Swedish Foreign Ministry in Stockholm and representatives of the Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Internal Affairs, and the Ministry of Security (formerly KGB) of the Russian Federation. This committee officially began its work in 1991 as the Swedish-Soviet Working Group subsequent to the initial research of prison archival materials that was carried out August 26-September 6, 1990, by the Soviet-International Commission on the Fate of Raoul Wallenberg. The latter was organized by Professor Guy von Dardel, the maternal half-brother of Raoul Wallenberg, but the Commission was not permitted to work further in Soviet archives after January, 1991. I have been, together with Professor Guy von Dardel, an active participant in all of these committees.

I am writing to request of you as a physician trained in cardiology and internal medicine to provide in writing an assessment of the alleged diagnosis attributed by the Soviet government in 1957 as the cause of death of Raoul Wallenberg. I provide below a brief summary of the conditions and circumstances relevant to this case:

Raoul Wallenberg was born in 1912 in Stockholm, Sweden. His father died of a brain tumor four months before R.W. was born, and approximately six years later his mother married Fredrik von Dardel, who later became the director of the Karolinska Hospital. His mother had two more children, Guy and Nina. Mai von Dardel died in 1979 shortly after the death of her second husband and was in good health throughout her life. Guy von Dardel, presently 78 years old, suffers from Parkinsonism but has had no other chronic medical illnesses. Nina also is in her seventies with no chronic illnesses. Both have children and grandchildren. There is no evidence of a family history of heart disease.

Raoul Wallenberg throughout his known life in Western countries was an active, robust person. He studied architecture at the University of Michigan, and worked in the mid-1930's in Palestine for a banking concern. In 1944 he was

appointed as the first secretary of the Swedish Legation in Budapest, and with financial assistance from the War Refugee Board formed under President Roosevelt, he proceeded to find every conceivable means to help Hungarian Jews escape extermination by the Nazi Army.

On January 17, 1945, he was arrested in Hungary with his chauffeur Wilmos Langfelder (what we now understand to have been carried out through an order by Bulganin, at that time Soviet Deputy Minister of Defense). He was brought with his chauffeur by train to Moscow and imprisoned first in the Lefortovo Prison and in the early part of February, 1945, he was transferred to the Lubyanka Prison where one of his first cellmates was Gustav Richter, a German diplomat held as a prisoner of war. Later in 1945 he shared a cell in the Lubyanka with Jan Loyda, a Czech citizen of German nationality. I have interviewed both of these men about the time in which R.W. was imprisoned with them. Each stated clearly that R.W. was in good physical shape, he did daily exercises in the cell or in the walking court (generally an area of 4 x 5 meters with walls about 10-12 ft high to prevent communication into adjacent courts). At some point after this he must have been transferred back to the Lefortovo Prison. (There are many evidentiary statements by former prisoners of war having communication with him in this prison by "tapping" coded words through cell walls.) On February 7, 1947, he was transferred back to the Lubyanka Prison with his cellmate Willi Rödel, a German diplomat who served in Bucharest up to the time of his capture in 1944. There are as yet no further prison documents about either individual from that time on.

Because of continued requests by the Swedish government to investigate reports of his being sighted by repatriated prisoners of war in the 1950's, the Soviet government finally issued in 1957 what is now known as the Gromyko memorandum. The memorandum contained a summary of a report supposedly written by A. L. Smoltsov, chief of the clinic for the Lubyanka Prison, dated July 17, 1947. This so-called Smoltsov document was found "after an exhaustive search of all archival records" and was addressed to Viktor Abakumov, the chief of the Ministry of State Security (MGB). It read:

"I report that the prisoner Walenberg (*sic*) who is known to you, died suddenly in his cell last night of a myocardial infarct. In connection with your instructions that I maintain personal supervision of Walenberg, I request instructions as to who shall make the postmortem examination."

Smoltsov's signature was followed by a handwritten notation: "Have personally informed the Minister. Order has been given to cremate the body without autopsy."

This document had been until 1989 the only document that the Soviet government produced directly concerning Raoul Wallenberg. In 1989 the Soviet government invited the family of R.W. to Moscow announcing that a "sack of personal possessions of R.W. had been coincidentally found in KGB archives," including his passport, money, a diary, and a cigarette holder. They also produced the official card of registration of his arrest by SMERSH in Hungary on which it was indicated that he was a diplomat at the Swedish Legation.

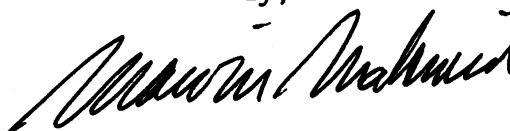
The questions that I believe are important to consider are the following:

- (1) What are the signs and symptoms that a young man of 35 years of age would have to exhibit for an observer to establish that he was having a myocardial infarct?
- (2) Under what circumstances with only external examination of a body could a physician conclude the cause of death as a myocardial infarct?
- (3) What is the likelihood of a young man of 35 years of age with no family history of heart disease to suffer a myocardial infarct?
- (4) What are the circumstances, considering that Raoul Wallenberg was being held in a notorious investigative prison, that could have precipitated a myocardial infarct in him?
- (5) What would have been the accepted method of establishing myocardial infarct as the cause of death?
- (6) When was the medical term *myocardial infarct* introduced into the medical literature (in particular Soviet medical literature if it is possible to establish that) and was this then a term used in autopsy reports and gross pathology examinations only or was this a diagnostic term used by practicing clinicians in association with physical examination of a patient?
- (7) What would have been the basis by which a physician could have established the diagnosis of myocardial infarct in 1947 (a) through examination of a living patient and (b) through autopsy of a dead patient?

I should also like to request you to add any additional information that you as a physician deem relevant to the discussion of the purported cause of death of Raoul Wallenberg as a prisoner in the Lubyanka Prison. Please also summarize in your written report your medical credentials as a cardiologist and physician.

Thank you.

Sincerely,

Marvin W. Makinen

The University of Chicago

5841 SOUTH MARYLAND AVENUE • MC 6094
CHICAGO • ILLINOIS 60637

HARRY A. FOZZARD, M.D.
*The Otho S.A. Sprague Distinguished Service Professor
of Medical Sciences
Departments of Pharmacological
and Physiological Sciences
and Medicine and the Committee
on Cell Physiology*

*Chairman,
Department of Pharmacological
and Physiological Sciences*

MC 0926, (312) 702-9340

August 16, 1993

(312) 702-1481 Fax: (312) 702-6789

e mail - foz@hearts.bsd.uchicago.edu

Dr. Marvin Makinen
Department of Biochemistry
and Molecular Biology
CLSC 359

Re: Raoul Wallenberg

Dear Dr. Makinen:

I am replying to your letter of April 7, 1993 regarding circumstances of Raoul Wallenberg's reported death due to "myocardial infarct" in 1947. I can summarize briefly my qualifications to offer an opinion. I graduated from Washington University Medical School in 1956 and completed my cardiology training there in 1963. Subsequently, I established the coronary care unit at the University hospital there and directed it until I came to Chicago in 1966. From 1971 to 1981 I was Chief of Cardiology here, and my principal field of clinical practice was acute coronary heart disease. In recent years my practice and research has focussed on mechanisms of cardiac arrhythmias, especially those related to ischemia. After receiving your letter I reviewed several older texts of Cardiology, being best helped by Friedberg's "Diseases of the Heart" published in 1949, and I read articles concerned with diagnosis of myocardial infarction in the American and English literature during the period 1944-47. After prolonged search in the library I failed to find cardiology articles from the Soviet Union during that period, simply because the journals were not available.

My responses to your questions are as follows:

1. "signs & symptoms" - The diagnosis of myocardial infarction in 1947 depended on a characteristic history, findings of acute onset of severe heart failure, and the electrocardiogram, with a few laboratory changes that are nonspecific but supportive. The characteristic history would be severe, "crushing" chest pain of minutes or hours duration, often preceded by typical exertional chest pain (angina) of days or months. Physical findings would be those of shock, pulmonary edema or both - severe shortness of breath, frothy sputum, central cyanosis, and low blood pressure. The electrocardiogram in common use at that time included only limb

leads, which would show acute ST segment elevation and T wave inversion. In general, the clinical picture is clear cut, but it can be confused with aortic dissection, massive pulmonary embolus, and acute pericarditis. The story of chest pain is present in almost all young otherwise healthy men with acute myocardial infarct.

2. "cause of death" - It is not possible to determine with accuracy the cause of death as myocardial infarction from external examination of a body after death. It was common at that time to label any person who died suddenly as having had a "heart attack", even without evidence.

3. "likelihood" - According to Friedberg's text, in the 1940's in Europe and America only 5% of myocardial infarcts occurred before the age of 45 years. Therefore, it is very rare for a man of 35 to have a myocardial infarct - probably less than 1 in 10,000. Even in that rare instance the person would have a high probability of having a familial history of early death due to coronary disease or have an associated disease such as juvenile diabetes or hypothyroidism. From your letter, I conclude that Raoul Wallenberg came from a family with long life and that he had no known predisposing causes. This raises my estimate of likelihood to approximately 1 in 1,000,000.

4. "precipitation" - Stress, dehydration, and recent surgery can promote a hypercoagulable state that would increase the likelihood of myocardial infarction, but only in individuals with severe preexisting coronary arteriosclerosis.

5. "accepted method" - The definitive diagnosis could only have been made by post-mortem exam, correlating a coronary occlusion with an infarcted area of heart muscle. The muscle changes are only present typically 24 hours after the onset. If the patient dies before 24 hours even the post-mortem diagnosis was unreliable. Somewhat better methods have become available only in the last few years.

6. "medical term" - The term myocardial infarct can be found in the American pathology literature in the 1940's, although most practitioners used the term "coronary occlusion" or simply "heart attack".

7. "diagnosis" - I have already outlined this above. In summary, a physician could suspect the diagnosis if he were to be with the patient during the acute chest pain, and an electrocardiogram would greatly increase the accuracy of the diagnosis.

At autopsy he must determine the extent of coronary arteriosclerosis, identify coronary thrombi (often dissolved unless the autopsy is made within a few hours of death), inspect the myocardium for regional blanching, aneurysm formation, or frank necrosis, and review microscopic slides of the involved muscle. It is odd to me that no autopsy report is available, since it was a routine procedure in those days in Western Europe.

Other thoughts provoked by your description of Raoul Wallenberg's probable experience as a prisoner in the Lubyanka prison revolve around the possibility of trauma. For example soft tissue trauma or bone fractures have a close association with pulmonary emboli, which can result in sudden death especially if the individual is restrained or dehydrated. Head trauma resulting in intracranial bleeding can lead to cardiac arrhythmia and sudden death.

I conclude that the diagnosis of death due to myocardial infarct is extremely unlikely. But I am afraid that the information you could give me does not provide me any insight as to alternatives. Thank you for giving me the opportunity to think about this challenging problem.

Sincerely,

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "Harry Fozzard".

Harry A. Fozzard, MD

utlämnande av handling
ang. Raoul Wallenberg

Göteborg den 26 september 1993

L.O. ✓
su/w

Till

Utrikesdepartementets arkiv

Stockholm

269/001

93-09-27

(Pol) P 2 Eu¹

Undertecknad har vid forskningar om

Raoul Wallenbergs fångenskap bl a observerat ett koncept till Smoltsovrappporten, daterat den 12 januari 1957 och undertecknat av D. Sjepilov och M. Serov och vilket Ella Maksimova har återgivit i Izvestije 930603.

Min förfrågan gäller, huruvida UD förfogar över någon fotokopia av det ryska originalet av handlingen ifråga och om jag kan beställa en kopiakopia av detta koncept.

Med vänlig hälsning

Rolf Karlbom
Rolf Karlbom
Docent

Skånegatan 35 412 52 Göteborg 031/169749

$$6/2 - 57$$

checked 4/2 1/2

INK. BESK. MČSKVA		
D. N:o	7	132
6.2.57.		
AVD.	GR.	MÁL
<i>Nep</i>	<i>80</i>	<i>En/60</i>

ПАМЯТНАЯ ЗАПИСКА

В процессе рассмотрения и проверки этих материалов советские органы произвели тщательный просмотр архивов, относящихся к учету заключенных и к следственным делам, с целью обнаружения возможных сведений о Валленберге. Был проведен также опрос многих лиц, могущих иметь отношение к обстоятельствам, упомянутым в материалах, полученных от шведской стороны.

Однако в результате этих мер не удалось обнаружить каких-либо данных о нахождении Валленберга в СССР. Выяснилось при этом, что никому из опрошенных не было известно какое-либо лицо под фамилией Валленберг.

В связи с этим соответствующие советские органы пред-
приняли полицейскую проверку архивных документов всех вспомо-
гательных служб некоторых тюрем. В результате такой про-
верки в архивных документах санитарной службы Лубянской
тюрьмы был обнаружен документ, который есть основание рас-
сматривать как имеющий отношение к Раулю Валленбергу. Этот
документ представляет собой рукописный распорт на имя быв-
шего министра государственной безопасности СССР Абакумова,
написанный начальником санитарной службы этой тюрьмы Смоль-
цовым А.Л., следующего содержания:

"Докладываю, что известный Вам заключенный Валденберг сегодня ночью в камере внезапно скончался предположительно вследствие наступившего инфаркта миокарда.

В связи с имеющимся от Вас распоряжением о личном наблюдении за Валленбергом прошу указания, кому поручить вскрытие трупа на предмет установления причины смерти.

17.УП.47 г. Начальник санчасти тюрьмы
полковник медицинской службы -Смольцов."

На этом рапорте имеется сделанная рукой Смольцова следующая надпись:

"Доложил лично Министру. Приказано труп кремировать без вскрытия.

17.УП. Смольцов".

Каких-либо других сведений документального или свидетельского характера обнаружить не удалось, тем более, что упомянутый выше Смольцов А.Л. умер 7 мая 1953 года.

На основании вышеизложенного следует сделать заключение, что Рауль Валленберг умер в июле 1947 года.

Рауль Валленберг был, по-видимому, в числе других лиц задержан в районе боевых действий советских войск. Вместе с тем можно считать несомненным, что последующее содержание Валленберга в заключении, а также неправильная информация о нем, дававшаяся некоторыми бывшими руководителями органов безопасности в МИД СССР в течение ряда лет, явились результатом преступной деятельности Абакумова. Как известно, в связи с совершенными им тяжкими преступлениями, Абакумов, действовавший в нарушение законов СССР и стремившийся нанести всяческий ущерб Советскому Союзу, был осужден и расстрелян по приговору Верховного Суда СССР.

Советское Правительство искренне сожалеет по поводу случившегося и выражает свое глубокое соболезнование Правительству Швеции, а также родственникам Рауля Валленберга.

Москва, " 6 " февраля 1957 года.

Memorandum.

I anslutning till svenska regeringens begäran uppdrog sovjetregeringen åt vederbörande sovjetiska organ att granska och pröva det material rörande Raoul Wallenberg, som mottagits från svensk sida vid de sovjetisk-svenska överläggningarna i Moskva i mars-april 1956 och även i maj 1956.

Vid granskning och prövning av detta material ha de sovjetiska myndigheterna företagit en noggrann undersökning av de arkiv, som hänföra sig till redovisning av fångar och till undersökningsfrågor (sledstvennye dela), i syfte att finna eventuella upplysningar om Wallenberg. Likaså har många personer förhörts, som skulle kunna ha något att göra med de omständigheter som nämnts i det från svensk sida mottagna materialet.

Som resultat av dessa åtgärder har det emellertid icke lyckats att påträffa några som helst uppgifter om Wallenbergs uppehåll i Sovjetunionen. Det har härvid framkommit att ingen av de förhörda kände till någon person med namnet Wallenberg.

I samband härmed har vederbörande sovjetiska myndigheter vidtagit en prövning sida för sida av arkivdokument från alla biträdesavdelningar i vissa fängelser. Som resultat av dylik prövning av arkivdokument från sjukvårdstjänsten i Ljublanka-fängelset har påträffats ett dokument, som det finns grund betrakta såsom hänförande sig till Raoul Wallenberg. Detta dokument har formen av en handskriven rapport, riktad till förutvarande ministern för statssäkerheten i Sovjetunionen Abakumov och skriven av chefen för

sjukvårdstjänsten vid detta fängelse A.L. Smoltsov, av följande innehåll:

"Jag rapporterar att den Eder bekante fången Wallenberg i natt plötsligt avled i cellen, förmodligen till följd av en uppkommen miokardinfarkt.

I samband med av Eder givna instruktioner att personligen ha tillsyn över Wallenberg utber jag mig anvisning om åt vem skall uppdragas att verkställa obduktion i syfte att fastställa dödsorsaken.

17.7.1947.

Chef för sanitetsavdelningen i fängelset

Överste i medicinska tjänsten - Smoltsov".

På denna rapport finns följande anteckning av Smoltsovs hand. "Har personligen underrättat ministern. Det har befallts att kremera liket utan obduktion. 17.7. Smoltsov".

Man har icke lyckats finna några som helst andra upplysningar med karaktär av dokument eller vittnesmål, så mycket mera som ovan omnämnde A.L. Smoltsov avled den 7 maj 1953.

På grund av vad ovan anförts bör den slutsatsen dragas att Wallenberg avled i juli 1947.

Raoul Wallenberg arresterades tydligenvis jämte andra personer i området för sovjetiska truppers krigshandlingar. Samtidigt kan anses otvivelaktigt, att Wallenbergs senare kvarhållande i fängsligt förvar och likaså de oriktiga uppgifter om honom, som av vissa förutvarande ledare för säkerhetsorganen lämnats till Sovjetunionens utrikesministerium under en följd av år, utgjorde ett resultat av Abakumovs brottsliga verksamhet. I samband med av honom begångna grova brott blev som bekant Abakumov, vilken bedrivit verksamhet som inneburit brott mot Sovjetunionens lagar och vilken strävat efter att vålla Sovjetunionen all slags skada, dömd och arkebuserad i enlighet med dom av Sovjetunionens Högsta Domstol.

Sovjetregeringen framför uppriktigt beklagande i anledning av vad som förekommit och uttalar sin djupa medkänsla till svenska regeringen och likaså till Raoul Wallenbergs släktingar.

Moskva den 6 februari 1957.

Pol 1:1/ambr Olson/lm

931004

Delges:

Wallenberg-Föreningen

Guy von Dardel

Carl Persson

Hans Magnusson, Pol 1:1

Lage Olson, Pol 1:1

Björn Lyrvall, Pol 1:1

EXP 931004

[Handwritten signature]

Postadress
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

Gatadress
Gustav Adolfs torg 1

Telefon
786 6000

Fax
723 11 76 (G3)

Telex
10590 MINFOR S

KOPIA TILL:

SB
UM
UMK
KABS
POLCH
BITR POLCH
CH POL 1
POL 1:1
CH POL 2
CH POL 2:1
POL 2:1

Pal

[REDACTED]

INKOM UTRIKESDEPARTEMENTET		
[REDACTED]		
[REDACTED]		
AVD.	GR.	MÅL
P	2	Eu I

~~Öfversikt över de pågående ärendena~~

Beträffande åtgärd se delgivningslista

AMBASSADEN TEL AVIV

1993-09-29

UD STOCKHOLM

[REDACTED] FOER POL 1:1

RE RAOUL WALLENBERGAERENDET. HBR LAGE OLSON -
HYLTENIUS 930707 AABEROPAS.

FORTS.

Överlämnas för kännedom
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

04 OKT. 1993

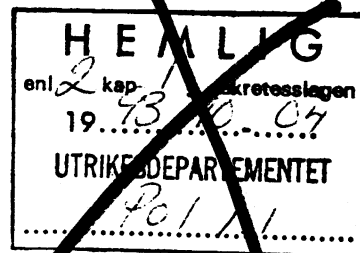
61-807

PROMEMORIA

AMBASSADEN I Tel Aviv

HAR 1993-09-29

MEDDELAT FÖLJANDE:

RE RAOUL WALLENBERGAERENDET. HBR LAGE OLSON -
HYLTENIUS 930707 AABEROPAS.

P R I M O

✓ DE KONTAKTER AMBASSADEN HAFT BETRAEFFANDE - ANNA
BILDER OCH KALINSKIS BARN GER FÖLJANDE VID HÅNDEN:

ANNA BILDER AER I DET NAERMASTE HELT OMOEJLIG ATT
NAA. HON UNDVIKER ALL KONTAKT. ENLIGT DR. FISHMAN
SOM SOEKT HENNE ETT ANTAL GAANGER VILL BILDER INTE
FRAMTRAEDA PAA NAAGOT SAETT OCH FRAMFOERALLT INTE
ATT NAAGON OFFICIELL KONTAKT TAS MED HENNE. HON AER
RAEDD FOER ATT HENNES FAMILJ I MOSKVA SKALL RAAKA
ILLA UT. HON SKULLE KANSKE KUNNA OEVERTALAS TILL ATT
ORDNA SAA ATT NAAGON SAMMANTRAEFFAR MED FAMILJEN I
MOSKVA. MUNTLLIG KONTAKT ENBART. INGET PAA PAPPER.

KALINSKI HAR EN DOTTER, SOM AER BOSATT I HAIFA. HAN
HADE EN "LADY FRIEND" SOM NUMERA ENLIGT UPPGIFT
"ROAMS AROUND EUROPE". ALL KVARLAATENSKAP FRAAN
KALINSKI TOGS OM HAND AV DENNA "LADY FRIEND".
FISHMAN HAR HAFT KONTAKT MED DOTTERN SOM MER ELLER
MINDRE LOVAT (16/9) ATT SKRIVA TILL FADERNS "LADY
FRIEND" OCH BE ATT EV. PAPPER SOM KAN TAENKAS VARA
RELEVANTA I DET AKTUELLA FALLET SAENDS TILLBAKA TILL
HENNE.

HYLTENIUS

AMBASSADEN TEL AVIV [REDACTED]

UTRIKESDEPARTEMENTET

Kabinettssekreteraren

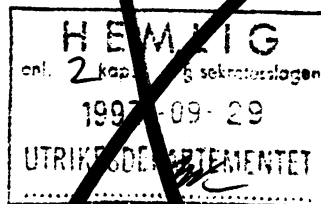
272/003
PROMEMORIA

P 2 En^I

1993-09-29

Pal

Delges:
Statsministern
Utrikesministern
Polchefen
Bitr. polchefen
Chefen pol 1
Chefen pol 1:1
Kr Hartelius, pol 1:1
Ambr Olsson, pol 1:1
Deps Lyrvall, pol 1:1
Depr Hafström, SB
Amb Leifland, Stockholm
Ambassaden MOSKVA (onumr)

Exp. 30.9.93/m

HEMLIG
SkrL 2:1

Raoul Wallenberg

Vid en middag 28 september för den besökande ryske vice premiärministern Tjubais kom jag mer i förbigående att tala om Wallenberg-ärendet med den ryske Stockholms-ambassadören Grinevskij. Sedan jag - eftersom vi delvis befann oss i en krets av svenska storföretagsledare - tämligen detaljerat redogjort för Raoul Wallenbergs familjebakgrund, frågade G. om jag kände till en, tydligtvis rätt spridd, KGB-version om Raoul Wallenbergs öde.

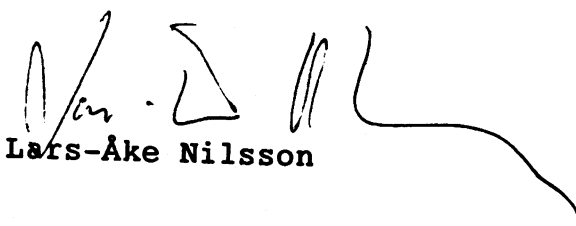
G. hade under sina egna nutidshistoriska forskningar haft anledning konstatera, att det hade förekommit en hel del underrättelsekontakter under andra världskriget (även efter 1941) mellan ryssar och tyskar i Stockholm. Från båda sidorna hade i olika skeden gjorts vissa trevare om möjligheten av en separatfred.

G. menade, att det var något av en vandringssägen inom KGB, att Beriia 1947 låtit avrätta Wallenberg

på grund av att denne skulle ha känt till de
rysk-tyska underrättelsekontakterna under kriget i
Stockholm.

Jag sade G., att Wallenberg såsom en egentligen
inte särskilt prominent yngre affärsman knappast
hade kunskap om ytterst känsliga tysk-sovjetiska
kontakter åren 1941-44 i Stockholm, långt mindre
troligt var det att Wallenberg skulle ha spelat
någon roll i dylika kontakter. En helt annan sak
var självfallet vad Berija kunde ha förmodat eller
fruktat.

Lars-Åke Nilsson

ARKIVEXEMPLAR

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Tredje enheten (Pol 3:1)
Handläggare: Gerd johnsson

Dnr	Avd	Grupp	Mål
UTBETALNINGSPROMEMORIA			
1993-09-29		P 2	Eu'

Ex t:
Ch A 2/RED f åtg
Ch Pol 3
Ch Pol 3:1
Ch Pol 1:1 ordförandegruppen
Ch info
FN-del New York
O Svensson, SI
Raoul Wallenberg-institutet

exp
931008
G/CN

Bidrag till Raoul Wallenberg-institutet

Raoul Wallenberg-institutet har ansökt om 550.000 kr för att genomföra en konferens i Lund, i samarrangemang med ESK:s Högre Kommissarie för Nationella Minoriteter. Seminariet behandlar frågor om mänskliga rättigheter. Inbjudan riktas till ryssar, ester, letter, litauer och polacker från Baltikum. Svenska Institutet har beslutat lämna ett bidrag om 250.000 kr till konferensen.

Utrikesdepartementet beslutar att 100.000 kr skall utbetalas till Raoul Wallenberg-institutet som bidrag till konferensen.

Bidraget skall belasta anslaget F 1, Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området, kontoställe 44302-8. Utbetalning skall göras till Raoul Wallenberg-institutet, SEB konto 5624-1000322, med angivande av att bidraget avser stöd till institutets konferens om mänskliga rättigheter och minoriteter i Baltikum.

Anders Oljelund

Anders Oljelund
Ifylles av postexp

Avsändt med				Avsändn datum		Sign
☐ sv kurir	☐ uti kurir	☐ luftpost	☐ vanlig post			

SVERIGES AMBASSAD

Handläggare:
Anders Kviele

1993-09-24 Nr 238 ✓

BL: m

LO: X

1993-12-02

Pol 1:1/Ambr L Olson/mjn

Delges jämte bilagor till:

Kabs

Wallenberg-föreningen
von Dardel

Utrikesdepartementet

Pal

93-09-30

P 2 Enr

Carl Persson
Magnusson
Olson
Lyrvall
Amb Moskva

Intervju med Vilhelm Otto von Draugel - enligt egen
uppgift medfånge till Raoul Wallenberg i sovjetiskt
läger 1960-61.

Närslutet får jag insända en promemoria upprättad av
ambassadsekreterare Anders Kviele rörande en intervju
den 22 september med en person vid namn Vilhelm Otto
von Draugel. Vederbörande önskade lämna information om
Raoul Wallenberg och uppgav bl.a att han skulle ha
suttit i samma fångläger i "Permskaja-området" under
sex månader 1960-61 fram Wallenbers likvidering den 17
februari 1961.

Torsten Örn.

PROMEMORIA
1993-09-23

Intervju med Vilhelm Otto von Draugel - enligt egen
uppgift medfånge med Wallenberg 1960-61 i ryskt
fångläger
(4 bilagor)

Inledning

Svenska Dagbladets Tysklandskorrespondent, Tomas Lundin, ringde 930922 upp undertecknad och uppgav att en person vid namn Wilhelm von Draugel önskade besöka ambassaden för att lämna vissa uppgifter om Raoul Wallenberg. De skulle ha varit medfångar i ett ryskt fångläger. Jag förklarade att von Draugel var välkommen påföljande dag 930923. Draugel framförde via Lundin en förfrågan om intervjun kunde ske på ryska då hans kunskaper i tyska var bristfälliga. På grundval av Lundins uppgift om att denne trots allt kunde göra sig förstådd på tyska och i avsaknad av ryskkunnig tjänsteman på ambassaden samt Draugels eget önskemål att så snart möjligt avlägga ett besök beslöts att trots ev. språkproblem genomföra ett samtal dagen därpå.

Kviele kontaktade därefter departementets Wallenbergsamordnare Lage Olson och informerade kort om Draugel och dennes önskemål.

Intervju

Från samtal ambassadrådet Jan Thorbjörnson och undertecknad hade med von Draugel, nedan kallad "D.", under c:a två timmar 930923, framkom bl.a följande.

D:s tyskkunskaper var sämre än väntat. Mot denna bakgrund och den omständighet att D. kunde förevisa närslutna, (bil 1), utredning av Tysklands ambassad i Vilnius avseende D:s identitet och medborgarskap, koncentrerades intervjun kring uppgifterna om just kontakten med Wallenberg. Beträffande information om D:s vistelse i olika läger m.m hänvisas till en av denne på ryska författad berättelse, (bil 2), samt ett brev från en rysk medfånge Juri Georgiewitsch Tschernjew medlem i "Kampfbund für Menschenrechte", (bil 3).

D. uppgav att han vistats i olika fångläger i Magdam, Sibirien från 1950-1972. Därefter befann han sig på förvisningsorten Kemerovskaja fram till 1987. 1958 till mars 1961 befann sig D. ett fångläger inom Permskaja området, som han inte själv vill uppge exakta uppgifter om, (se nedan). I mars 1961 förflyttades han till ett annat läger inom samma område med nr 201/8-2 där han stannade till 1963 då han överflyttades till Kermerovområdet.

D. hävdar att han under ungefär sex månader augusti 1960-februari 1961 satt i en cell intill Raoul Wallenbergs i ett läger i ovannämnda, Permskajaområde. Beträffande placeringen iden barack där de båda skall ha suttit hänvisas till bifogade på grundval av D:s uppgifter uppgjorda skiss, (bil 4). Wallenberg skall redan ha varit i lägret en tid när D. anlände dit 1958, närmare uppgifter om när han skall ha anlant kände inte D. till. Förutom D. och Wallenberg namngav D. ytterligare tre personer som under Wallenbergs vistelse skall ha suttit i de närmaste cellerna. Dessa var:

✓ En ryske överste från "Vlasovs armé" inom Röda Armén, Goroschovski, en finsk general vid namn Arikainen samt en tysk artillerigeneral vid Wehrmacht, med namnet Schrott.

För övrigt befann sig officerare från Vlasovs armé samt vad D. betecknade som "ryska banditer" i den aktuella fångbaracken.

D. såg aldrig Wallenberg personligen. Liksom med Arikainen hade D. dock kontakt med denne genom knackningar. Enligt D. kunde Wallenberg "lite ryska". Enligt D. dödades Wallenberg tillsammans med 57 andra fångar i februari 1961. De skall ha skjutits av en specialenhet ur NKVD med order från "hög ort". På fråga hur D. hade fått information om avrättningen anger denne att en "kapi", dvs en medfånge med fångvaktaruppgift m.m, hade sagt att det fanns för många sjuka fångar i lägret varför totalt 57, varav 2-3, däribland Wallenberg, från D.s barack skulle förflyttas till ett annat läger. D. kunde inte uppge något namn på den uppgiftslämnande "kapin". Wallenberg och de andra 56 fångarna skulle ha arkebuserats under natten den 17 (eller 18?) februari. Dagen efter på morgonen fördes D. och andra för att arbeta i en skog i närheten av lägret. På vägen dit gick D. över en tillfrusen flod där en vak fanns upphuggits för att möjliggöra för fiske. Den aktuella morgonen fann D. emellertid blodspår invid vaken och skotthål i isen. Några döda kroppar såg han inte till.

D. vägrade att svara på ytterligare frågor vi försökte ställa avseende omständigheterna vid Wallenbergs död samt närmare uppgifter om fånglägret.

Utöver ovannämnde Schrott skall det vid tidpunkten för Wallenbergs vistelse i lägret ha funnits åtta eller nio tyska krigsfångar där. Dessa bodde i andra lägerbaracker och D kan erinra sig namnet på två av dem, nämligen flygofficeraren Rau samt arméofficer Georgi(?) Zahn. D. hade för något år sedan uppmärksammat en insändare i Moscow News vilken författats av Zahn varefter de båda hade kommit i kontakt med varandra. I våras hade D. även haft telefonkontakt med Zahn, (Bachstrasse 29, Mühlheim, tel 0208/475960.) D. hade emellertid nyligen erfarit att Zahn hade avlidit för några månader sedan.

Ambassaden har under dagen varit i telefonkontakt med fru Zahn som säger sig inte kunna ge någon information om makens ryska fångenskap. Hon bekräftade att D. hade besökt henne för en tid sedan och bl.a. velat prata om makens tid i fångläger, men hon hade liksom gentemot ambassaden förklarat hon inte avsåg lämna någon information. Efter visst lirande uppgav hon dock på direkt fråga att Herr Zahn hade återvänt från den sovjetiska fångenskapen till Tyskland "under 50-talet". Hon ville (eller kunde) däremot inte uppge något särskilt årtal utan tillade endast att denne sedan en tid tillbaka hade varit bosatt i Tyskland då de gifte sig för "trettio år sedan".

Ytterligare en person som enligt D. kunde lämna upplysningar om Zahn är en allmänreporter vid Moscow News, Gennadi Schavoronkov på tel 007-095-2090558. Ambassaden har utan framgång sökt nå denne.

Von Draugels villkor för att lämna ytterligare information

Vid ett flertal tillfällen under intervjun angav D. vissa villkor för att lämna ytterligare information rörande omständigheterna kring Wallenbergs död, bl.a. fånglägrets exakta geografiska belägenhet samt "vem som sköt Wallenberg". Villkoren var dels att få göra ett personligt besök i Sverige för att överlämna informationen direkt till Wallenbergs släktingar där, dels att erhålla ett penningbelopp. Beloppets storlek ville D. inte uppge, men han angav mot samtalets slut att det skulle användas för att förvärva en mindre bostad i Bonn. D. upplystes om att ambassaden inte kunde göra några utfästelser om ev. ersättning. Vi bad D. bl.a. med hänsyn till det stora antalet uppgiftslämnare rörande Wallenberg att lämna så utförlig information som möjligt för att möjliggöra en prövning av uppgifterna på departementet. D. visade sig införstådd med detta och var beredd att vid en senare tidpunkt ha ytterligare en kontakt med ambassaden. En svårighet i sammanhanget var dock att D. saknar fast adress i Tyskland, där han synes ha för avsikt att kvarstanna trots att han för närvarande endast hade ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. D. förklarade sig villig att ånyo kontakta ambassaden om ung. en månad för att erhålla besked om hur departementet ställde sig i frågan.

Slutkommentar.

Redogörelsen ovan är en sammanfattning av de uppgifter D lämnade vid vårt samtal. Vi har inte försökt oss på att göra någon bedömning av dess sanningshalt. Som underlag för departementets ställningstagande kan dock möjligen några korta upplysningar om Draugels person ev. vara av intresse.

D. saknar som nämnts fast bostad i Tyskland. Tillsammans med sin hustru som kommer från Vitryssland lever han ett kringflackande liv med en bil och en äldre husvagn som fast punkt i tillvaron. (F n finns husvagnen uppställd på en parkeringsplats under en livligt trafikerad motorled i norra Bonn.) D. angav sig inte erhålla något socialt understöd från tyska myndigheter utan livnärde sig som gatumusikant. Han saknar enligt egen utsago passhandling och har som nämnts endast ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här i Tyskland. Att ekonomiska motiv varit styrande för D:s kontakt med ambassaden och uppgifterna avseende Wallenberg står klart.

D intog en mycket misstänksam attityd under samtalet och värijde sig varje gång närmare frågor om Wallenberg ställdes. Vid ett antal tillfällen brusade han upp.

D:s bristfälliga tyskkunskaper förefaller förvånande mot bakgrund av att han växte upp med tyska som modersmål och fram till 12-årsåldern gick i skola i det dåvarande tyska Königsberg. Sedan ett drygt år vistas han ju dessutom åter i Tyskland och tysk språkmiljö.

Anders Kviele
Andre ambassadsekreterare

Bill

Botschaft
der Bundesrepublik Deutschland
Vokietijos Federacines Respublikos
Ambasada

Wilna, den 24. März 1993
Schm/ba

Az.: RK 5 SE 85

(Bitte bei Antwort angeben)

An die
Landeshauptstadt Hannover
Der Oberstadtdirektor
Ordnungsamt
Leinstr. 14

3000 Hannover 1

12/13
574

Betr.: Identitäts- und Staatsangehörigkeitsfeststellung
hier: Wilhelm Otto von Draugel, geb. 17.08.1933
in Königsberg

Bezug: Ihr Schreiben vom 26.10.1992 Az.: 32.12 Ar/Grü

Anlage: ~~4~~ div. -

Sehr geehrte Damen und Herren,

bedauerlicherweise ist nun Ihre Behörde durch eine Kettenreaktion von unglücklichen Zwischenfällen mit dem bisher schwierigsten Problemfall dieser Botschaft befaßt.

Dies macht folgende, sehr umfangreiche Schilderung erforderlich:

Herr Draugel war, wie die Botschaft inzwischen erfahren hat, früher bereits mehrfach in der Botschaft Moskau vorstellig geworden. Er hatte auch dort geltend gemacht, Deutscher aus Königsberg zu sein, und wollte aus der Sowjetunion ausreisen. Seit 1990 lebt er in Litauen und ist mit dem gleichen Anliegen hier zur Botschaft gekommen. Zu diesem Zeitpunkt allerdings hatte er die Absicht, in Litauen zu bleiben. Er wollte als anerkannter Deutscher hier leben. Durch seine Popularität in Vilnius war sein Lebensunterhalt gesichert. Er hatte ein Zimmer in einem Wohnheim und lebte verhältnismäßig gut von seinen Einkünften als Straßenmusikant.

...

- 2 -

Von den litauischen Behörden war ihm nahegelegt worden, durch Petition beim Obersten Rat die litauische Staatsangehörigkeit und somit auch den litauischen Paß zu beantragen. Dieser Antrag hätte vermutlich Erfolg haben können, aber Herr von Draugel weigerte sich, um seine deutsche Staatsangehörigkeit nicht zu verlieren. Sein Identitätsnachweis bestand aus folgenden Dingen:

- Bescheinigung der Paßbehörde Moskau vom 31.03.1991 des Inhalts, daß Herr von Draugel wohnhaft in Moskau, den Verlust seines Inlandspasses (sowj. Personalausweis) angezeigt habe;
- Antrag eines Abgeordneten im Obersten Sowjet vom 29.08.91 auf Ausstellung eines Passes für Herrn von Draugel, der nach seiner Entlassung aus der Verbannung noch keinen Paß erhalten habe;
- ein Photo von einem weinenden Kind in deutscher Volkssturm-Uniform aus einem Kriegsgefangenenlager;
- ein eisernes Kreuz der deutschen Wehrmacht.

Auf Befragen, wie die Verlustanzeige zustande kam, erklärte er, er habe einen Paß beantragt und sei belehrt worden, daß es unmöglich sei, daß er nie einen Paß besessen hat. Dies entspricht durchaus sowjetischer Behördenpraxis.

Die Angaben von Herrn von Draugel sind in sich schlüssig, allerdings ist Herr von Draugel gelegentlich etwas störrisch - er spricht nur deutsch, wenn er dem Fragenden vertraut und ist gegenüber Freunden oder einem Urlaubsvertreter ausgesprochen mißtrauisch.

Mangels Geburtsurkunde und Paß hat das Bundesverwaltungsamt den Antrag auf Feststellung der deutschen Staatsangehörigkeit bisher nicht weiter bearbeiten können. Die Botschaft hat daher versucht, über die Einschaltung anderer Stellen, Bestätigungen für einzelne Angaben zu erhalten.

Allerdings war zu diesem Zeitpunkt nicht bekannt, daß durch die Umschrift von lateinischer in kyrillischer Schrift und vice versa der Name von Draugel auch von Wrangel lauten könnte. Demzufolge sind verschiedene Anfragen ohne Erfolg geblieben. Das Rote Kreuz kennt zwar beide Namensversionen, es ist aber nicht bekannt, welche Stellen unter welchem Namen gesucht haben.

Herr von Draugel ist mehrfach von der Presse unterstützt worden, da er nach 1987 Kontakt zu Andrej Sacharov gesucht hatte. So existiert zum Beispiel in der hiesigen Akte u. a. ein Zeitungsartikel aus Costa Rica.

Durch solche Presseartikel sind immer wieder deutsche Behörden aufmerksam gemacht worden, aber die Zeitungsartikel sind oft unvollständig oder Kleinigkeiten wurden verändert.

...

- 3 -

Aus diesem Grund hat die Botschaft Herrn von Draugel sehr detailliert befragt und das Ergebnis ist folgender, von ihm bestätigter, Lebenslauf:

Herr Wilhelm Otto von Draugel oder von Wrangel wurde am 17.08.1933 im Landkreis Königsberg geboren und wurde in der evangelischen Kirchgemeinde Juditten / Ostpreußen getauft. Die Mutter starb bei der Geburt und wurde in Königsberg begraben. Auf diesem Friedhof befindet sich heute der Kulturpark namens Kalinins. Er hat das Grab gesucht. Der Vater war im Jahr 1889 geboren und hieß Otto Siegfried von Draugel / von Wrangel. Nach seiner Erinnerung ist er im Kreis Hamburg geboren und hat um 1920 herum in Altenburg seine Mutter geheiratet. Der Beruf seines Vaters sei "Kriegsintendant" gewesen. Er sei gelegentlich auf Dienstreise in Berlin gewesen. Herr von Draugel war das 4. Kind der Familie. Er hatte zwei Schwestern und zwei Brüder namens Wolfgang und Hans, die im Krieg Flieger waren. Beide sind wohl im Krieg gefallen. Die Nachricht vom Tod des Vaters im Jahre 1949 hat er über das Deutsche Rote Kreuz erfahren. Als Sterbeort gibt er Frankfurt am Main an. Seine beiden Schwestern sind nach dem Einmarsch der Roten Armee in Königsberg vergewaltigt und umgebracht worden. Er hat die Leichen gefunden als er als Kriegsgefangener in der Stadt eingesetzt war.

Herr von Draugel besuchte die 9. Schule in Königsberg. Als er in der 3. Klasse war, erging der Erlaß über die Totalmobilisierung. Wehrpflichtig waren Kinder ab 14 Jahren. Dies war 1944. Er selbst war erst 12 Jahre alt. Er war der Beste während der militärischen Ausbildung an der Schule und man hat, als er sich zur Einberufung meldete, nicht auf sein Alter geachtet und ihn angenommen. General von Lasch leitete nach seinen Angaben die Verteidigung von Königsberg und verlieh ihm das Eiserne Kreuz der II. Klasse, als er einen sowjetischen Panzer abschoß. Seine militärische Einheit war die 267. Grenadierdivision unter Oberstleutnant Hönle. Beim Rückzug seiner Truppe von Pasvalys bis Königsberg wurde er verletzt und erhielt das Eiserne Kreuz I. Klasse.

In der Zeit vom 14.10.1944 bis zum 09.04.1945 war er Soldat. Danach geriet er in Gefangenschaft und wurde zum Wegräumen der Trümmer in der Stadt Königsberg eingesetzt. Dann kam er in die Klinik von Robert Koch und wurde im August / September 1945 mit anderen deutschen Kriegsgefangenen mit dem Zug ins Leningrader Gebiet gebracht. Auf dem hier vorgelegten Photo trug der Junge eine braune Volkssturmuniform. Herr von Draugel wurde ab 1947 in Tichvin bei Leningrad in einem Forstindustrialbetrieb eingesetzt, wo er als Mechaniker in einer Garage arbeitete. Dort wurde er während einer Nacht im Juni 1950 grausam von Bewaffneten mißhandelt (gebrochene Rippen und Beckenknochen) und in das Leningrader Gefängnis Kresty (Kreuz) geschafft. Dort wurde er in langen Verhören der Brandstiftung beschuldigt und zu 25 Jahren Zwangsarbeit, fünf Jahren Verbannung und fünf Jahren Entzug der Bürgerrechte verurteilt. Dieses Urteil entsprach dem stalinistischen Terror dieser Zeit. Aus dem Zwangsarbeiterlager hat er drei Fluchtversuche unternommen, die jedoch scheiterten. Vom Oktober 1950 bis zum 17.10.1972 befand er sich in einem Lager des Archipel Gulag in Magadan / Sibirien. Dort entließ man ihn 1972 in die Verbannung. Der ihm zugewiesene Verbannungsort war das Gebiet Kemerowo. Dort blieb er bis zum Juni 1975.

...

- 4 -

Dann zog er in den Kreis Tscherniachowsk und ab Frühjahr 1983 bewegte er sich in der Umgebung von Moskau. 1990 kam er nach Litauen und engagierte sich in der Unabhängigkeitsbewegung. Er erweckt das Interesse der litauischen Behörden, die eine Expertin beauftragen, um überprüfen zu lassen, ob der Junge in Wehrmachtsuniform auf dem Photo und der alte Mann mit der Trompete ein und dieselbe Person sind. Sie bestätigt dies.

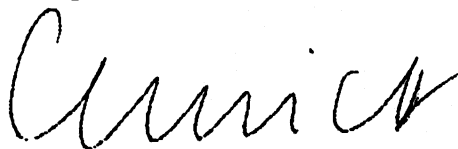
Im Augenblick ist die Botschaft bemüht, mit Hilfe einer litauischen Zeitschrift Zugang zu dieser Expertise zu bekommen. Leider handelt es sich wohl um eine Moskauer Expertin, so daß dies schwierig ist.

Nun die näheren Umstände, die zur Paßausstellung führten: Herr von Draugel ist ein in der ehemaligen Sowjetunion recht bekannter Jazz-Trompeter. Seine Trompete wurde ihm von einem Mithäftling im Gulag vor dessen Tod geschenkt. Ein weiterer Mithäftling, ein bekannter Jazz-Trompeter, brachte ihm das Spielen bei.

Herr von Draugel wurde zum Straßenmusikfestival 1992 der Stadt Leipzig eingeladen. Da er jedoch kein gültiges Reisedokument besaß, hat die Botschaft versucht, durch Einschaltung litauischer Behörden die Ausstellung eines litauischen Fremdenpasses zu erwirken. Diese Versuche scheiterten trotz Einschaltung des Innenministeriums, weil Litauen bis heute keine Fremdenpässe kennt. Nachdem sich das Bündnis 90 in Leipzig eingeschaltet und eine Betreuung von Herrn von Draugel in Leipzig zusagte (Verpflichtungserklärung nach § 84 AuslG lag ebenfalls vor), wurde ein deutscher Reisepaß begrenzt auf die für die Teilnahme am Festival nötige Zeit ausgestellt. Hin- und Rückfahrkarte lagen der Botschaft vor. Es bestand kein Anlaß, an der Rückkehrwilligkeit zu zweifeln. Herr von Draugel war damit einverstanden, daß nach seiner Rückkehr die hiesige Botschaft seine Angelegenheit weiterverfolgt. Was im einzelnen in Leipzig vorgefallen ist, ist der Botschaft nicht bekannt. Herr von Draugel erhielt dort einen neuen Paß, nachdem der hiesige abgelaufen war.

Sobald hier weitere Erkenntnisse vorliegen, erhalten Sie umgehend Nachricht.

Mit freundlichen Grüßen
Im Auftrag

(Dagmar Schmidt)

Liste Konzentrationslager wo sießen

Bil 2

Wilhelm Otto v. Dargel (Drangel politglidich TP 76579)

Фальсиф. Магаданское Полит. Управление

НКВД, нач. к. генерал-лт Никитин.

Зам. - полковник Полевиков.

~~Земледельческий~~ прииск послок Тенька, Утемыч
прииск имени "Буденного" и прииск "Комсомолец"
нач. Шкабур Власов Дорофеев майор. Земляков

приб.	убит.	свидетели
"Комсомолец"	22.11.1950	16.3.51
"Буденный"	16.3.51	7.10.51
Магадан о.п.ч	7.10.51	17.8.1951

Кузнецовский ЛТС д/п № 7

Зернев Юрий Зерев.

Этан на Магданскую АЭС Ушakovской обл. (побег на ст. Вура
поездом по России, встреча с Бибидан Дима Емидона в Москва, затем в
арест. суд. Этан. в 1950 ст. Алатырь, затем Мелекес, 1/2 78/2.
Этан в Пермскую обл. 11.9.56

"Кизилташ" № 201/5-2, Пермская."

№ 201/5-5 24.9.57 пос. Вохоме "Зерев" из Вохоме

Вохоме найман, судим в Удмуртской, стануван на Вохоме

номера № 201/8-3, 1/8-2 весной 1959 стануван в 4/2 201/5
баран № 2 камера № 3 в камере № 8 судим Р.В. SW. dipl.

11.1.60 2 19 лет. крор. воров в законе под видом стануван

акцион на оккупацию боем погрома на сам с ним и Р.В.
самой нуды на ~~Вохоме~~ зимой только по льду, косов
методу ~~Вохоме~~ Мухоме все 19 замосовых в Р.В. боем

расстреляны и спущены под лед в Вохоме. Вохоме боем спущ
гражданского Ивана Ивана Ивана из Кизилташ. Все брали
когда спущены находились кадрически ее сокровищах похитили

ны Косовичев. ^{в штатском.} зам. казачки на оперативному отделу, "Кизилташ"

20 января, 60 г. через 40° пос. Вохоме на лед Косов

на, "Кизилташ" выхода вояжа! - боем обитателей баран

переставая несколько раз провали на лед где оккупация

Косовичев с сабарами и нудыметами, перед ними

поставили стол с красной материей, бумажкой и карточ

данными. Майор Постников объявил Косовичев от Вохоме

воровских и даже подписку, что будет работать как
все законные на базе Советской Родины тот будет
отпущен в рабочее место и измученного угрозой
Мы стоим, садиться не разрешают, правды грешить тоже
по ряду ходят ^{Informationsbezogene Information und Schulung GmbH} ^{ibis GmbH Sachsen}
еще кое-кого ^{ibis GmbH Sachsen} отсюда впереди
каковы. Первым подписку дали Векша, Толубок,
Казбек, Костя Басурев, Дика Мартиниш, Колесник, Кара-
дан, Дядя Федя, Пахом Востовский, Муха, Витя Коза, Иван
Латыш (Латышев) Зинсавой, Красюк Леня, Нюра Вася.

Их после прочтения сугубо бумагой, и подписавши
были в зону, мы остались стоять. Кем-то зинсой
быстро, конной развел кассир. Ужасней, у меня
мерзнут бабочки на носу и на губах. Рядом со мной стои-
ли Гера, Орега Снака, Тараторка Витя Старух.
Тараторка скупил савоз зубов, "Скупи кожаные изморозь"
зубы меня хит-матке, а х, х, х, у и не хит б, и где?
эт мороз у меня зубы плацают. Надзирает в
Толубайский орган его пайкой по снине, Разговоры!
и вытолкнули из ступей "На келени бандога" кестон
когда-то ели какою тебе холодно! Вот Тивонд манд.
Зом, стоит, как штык и порозину и носом.

После этих слов терпение покинуло унесовых
человек, Витя Зиня, Тараторка, и Сима Гера закрыла
"Китя кожаные, что вы издеваетесь?"

Гера крик этом взглянула на меня и
в злобе на Зиня добавила: Ладно. Все можно
походить, Вы не навидаете нас, я все бледней
Томе. А вот этого штык мне музыканта -
это вот к нам кленте, Он драер, не из наших
и Коммун.

Благодаря этому Сима Гера, я избежал
оройкой угрозой ^{ibis GmbH - Sachsen - Hermann-Liebmann-Straße 96 - O-7530 Leipzig - Tel. (030) 30 00 00}
вели в зону ^{HRB 3196 Leipzig Stadt und Kreisgarthaus Leipzig - Bk 2 300 3532 - Kto - Nr. 309 080 442}
приключений, как ^{Geschäftsführer: Dipl.-Betriebswirt G. Seidel - Dipl.-Betriebswirt O. Waldorf - Dipl.-Pädagoge W. Hiden} ^{ibis}

Liste Konzentrationslager wo sießen
 Wilhelm Otto v. Dargel (Dargel politisch TP 7657)
 Дамбстрой. Магаданское Полим. Управление
 НКВД, нач. к. генерал-лт Никитин.

Зам. - полковник Полевиков.

1 ~~Золотодобывающий~~ прииск послок Тенька, Устем
 прииск имени "Буденного" и прииск "Комсомолец"
 нач. к. Шкабур Власов Доросовский майор. Гемидан

	приб.	убыл.	свидетели
"Комсомолец"	22.11.1950	16.3.51	Вилеккер, Сосар, Ледя, ...
"Буденный"	16.3.51	7.10.51	Жуков, Серг. Титов, Кан, Серг.
Магадан о.п. 4	7.10.51	17.8.1954	Театр, ил. Горного Коваль, ...
Курбаневсклад 27С	д/п 17		Жан, оксеев, Зоды, Рознер, ...

Зернев Юрий Серг.

Этан на Магданскую АЭС Умидовской обл. (побег на ст. Ву;
 поездом по России, встопе с Бибидан Дима Емидова в Стокго, заим. дур.
 арест. суд. Этан. в лагерь ст. Алатырь, затем Мелекее, к/з 78/2

Этан в Пермскую обл. 11.9.56

"Каземла" н/з ВВ 201/5-2, Дорозина."

н/з ВВ 201/5-5 24.9.57 нас, Вогуров "сердц" из стороны

в Дорозина пойман, судим в Умидовской, Этанован на В

н/з-котом на н/з 201/8-3, 8-2 весной 1959 Этанован в 4/2 201/

Дорозина баран № 2 номера № 3 в соседней № 2 судим Р.В. SW. dipl.

11.1.60 2 19 лет. крар. воров в законе, под видом Этанован

в санзону на октябрьку баше погрузили на сам с ними и Р

Этан кутар на Широбовский замой только по ебд. Косб в

между Дорозина и Мутной все 19 зам. подполковник В. Р. В. баше

расстреляны и спущены под лод в изруб. Восток дано спец

гражд. ^{Рядовым} Этанован Иванова негем из Каземла. Все баше

каса спец. группа находилась кадрически ее сокровища подполк

ны Косешинов-дан кадрически в Дорозинам судим, Каземла

20 Января, 60 г. Мроз 40° нас вилане на лод Косб в

на, иквентаризацию" выходи востро! - всек обязательн бар

переставляв несколько раз провали на лод где охротно

Косб вост с собаками и пулеметами, перед нами

поставили стол с красной материей, белой и черн

данами. Майор Поетинский объявил: Кто откатится от восток

eines Schreibens von Herrn Juri Georgiewitsch TSCHERNJEW
aus Moskau, I - 81, Jassny Projesd, Block 1, Wohnung 34

Sehr geehrter Herr Lothar Scheffer,

ich wende mich an Sie aufgrund einer Bitte des deutschen Bürgers Wilhelm Ottowitsch DRAUGEL, ehemals politischer Häftling in sowjetischen Konzentrationslagern, in die er wie viele andere verschleppt wurde, wie zum Beispiel auch ich, Juri Georgiewitsch Tschernjew, und zwar auf der Grundlage von Fällen, die vom NKWD bzw. vom Ministerium für Staatssicherheit konstruiert wurden.

Draugel wollten die Sicherheitsorgane offensichtlich nicht als Kriegsgefangenen führen, da er damals erst zwölf Jahre alt war. Draugel Wilhelm hat praktisch sein ganzes Leben in der Sowjetunion verbracht. Das ist auch einer seiner Gründe für seine lange "Kriegsgefangenschaft". Außerdem wußte Wilhelm Draugel vieles von den Greueln des kommunistischen Regimes. Die Sicherheitsorgane haben ihn verfolgt und terrorisiert und ihm natürlich die Ausreise verweigert.

Ich war mit ihm in einem Konzentrationslager zusammen, und zwar im Jahre 1954 bei Zwangsarbeiten am Fundament des "Lenin"-Wasserkraftwerks von Kuibyschew an der Wolga. Damals erfuhr ich, daß er durch viele Lager gegangen war, auch durch das von MAGADAN, wo er in das Lagerorchester von Eddie Rosner, dem bekannten Jazztrompeter, aufgenommen wurde. Später trafen wir uns in den Jahren 1989, 1990 und 1991 mit ihm und seinen Freunden, den Jazzmusikern Rosners, in Moskau, und zwar mit Lew Dmitriewitsch KARTASCHOW, Boris Wassiljewitsch MATWEJEW, Juri KOSYRJEW, Arkadi Iwanowitsch TROIZKI und Wladimir Andrejewitsch BELJANIN. Diese Musiker hatten E. Rosner und W. Draugel in den Lagerjahren mit Päckchen geholfen.

In Moskau traten W. DRAUGEL und ich dem Kampfbund für Menschenrechte bei; daher war er als ehemaliger Häftling auch der gesellschaftlichen Organisation zur Verteidigung der Menschenrechte bekannt, die von ehemaligen politischen Häftlingen gegründet wurde.

Das von mir Dargelegte wird auch vom ehemaligen politischen Häftling und jetzigen Vorsitzenden der Konservativen Partei, Lew Grigorjewitsch UBOSHKO, Co-Präsident der Menschenrechtsvereinigung, bestätigt.

Ich bin gern bereit, zu Ihnen nach Deutschland zu kommen und dort persönlich die Angaben Wilhelm DRAUGELS endgültig zu bestätigen, wenn ich für die Reise nach Deutschland und zurück beispielsweise von Draugels Landsleuten finanzielle Unterstützung bekäme.

Juri Georgiewitsch TSCHERNJEW
Jassny Projesd 12, Block 1 Whg. 34
129081 Moskau I-81

Beglaubigt: L.G. UBOSHKO
(Unterschrift)

Stempel: Kampfbund für
Menschenrechte
- Leitung -

Übersetzt:
Lothar Scheffer
Diplomdolmetscher
Englisch - Russisch
Kluff

B. tuga 4

Schrott	5								
von Wellenberg	4								
von Draugel	3								
Aritainen	2								
Goroschow	1								

ARKIVEXEMPLAR

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1:1)

Dnr 273/001	Avd Grupp Mål
1993-09-30	P 2 En I

(Pal)

Ambassadör
Carl-Magnus Hyltenius
TEL AVIV

Raoul Wallenberg och israeliska arkiv.
(1 bil)

Broder,

En svensk-rysk arbetsgrupp arbetar sedan september 1991 med att försöka kartlägga Raoul Wallenbergs öde. Ett stort antal dokument från ryska arkiv har överlämnats under arbetets gång. Uppgifter har under de senaste åren cirkulerat enligt vilka material om Raoul Wallenberg skulle finnas även i andra länders arkiv, särskilt i amerikanska men också i några andra länders.

I syfte att närmare utröna förekomsten av eventuellt material om Raoul Wallenberg i israeliska arkiv vore det värdefullt om ambassaden kunde begära att få hjälp med en genomgång av alla relevanta israeliska arkiv. I samband med att en sådan begäran sker bör bifogade aide-mémoire med en kort beskrivning av ärendet överlämnas till Israels utrikesministerium.

./.

Lage Olson

Ifylles av postexp

Avsänt med	Avsändn daten	Sign
☒ sv kurir ☐ atl kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post	4/10-93	LA

1993-09-22

Raoul Wallenberg

Since September 1991 a Joint Swedish-Russian Working Group on Raoul Wallenberg has been trying to establish the full truth about the Swedish diplomat who saved Jews from being sent to German death camps in Hungary in 1944-45. Hundreds of documents have been retrieved from Russian archives, including those of former KGB, the Central Committee and the Foreign Ministry.

In order to get as a complete picture as possible about the fate of Raoul Wallenberg we have also asked for material existing in the U.S. on "War Refugee Board Activities in Sweden".

The Swedish Government would appreciate it if a search for possible material on Raoul Wallenberg could be undertaken in all relevant Israeli archives, including those of the Ministry of Foreign Affairs, the National Security Council a.o. Where indicated and feasible, a search could of course also be undertaken by the Swedish side.

It is envisaged that similar requests will be made to some other countries.

Stockholm, 22 September, 1993